

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Σπουδάστριες:

Γιαννούλη Αναστασία
Γραμματή Αναστασία
Φωτιάδου Κατερίνα

Θέμα:

ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Εισηγήτρια: Τσάμη Δομνίκη

ΠΑΤΡΑ – Σ.Δ.Ο. – Σεπτέμβριος 2000

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ	5968

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠαιΔΕΥΤΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΡΟΛΟΜΑΤΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΜΗΧΑΝΙΚΗΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΕΠΙΘΕΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΠΡΩΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ
ΕΠΙΘΕΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ
ΠΡΩΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΕΤΟΣ

ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΟΣ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΘΕΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΕΠΙΘΕΤΟ ΟΝΟΜΑΤΟΣ

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΠΑΤΡΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ

Π Τ Υ Χ Ι Α Κ Η Ε Ρ Γ Α Σ Ι Α

Σπουδάστριες:

Γιαννούλη Αναστασία
Γραμματή Αναστασία
Φωτιάδου Κατερίνα

Θέμα:

ΟΙ ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

Εισηγήτρια: Τσάμη Δομνίκη

ΠΑΤΡΑ – Σ.Δ.Ο. – Σεπτέμβριος 2000

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η πτυχιακή αυτή εργασία διαπραγματεύεται την όλη λειτουργία των «προσωπικών εταιριών» δηλαδή της ομόρρυθμης, της απλής ετερόρρυθμης, της αφανούς ή της συμμετοχικής εταιρίας, καθώς και των συνεταιρισμών.

Επισημαίνονται οι βασικές έννοιες του Εμπορικού, αλλά και του Αστικού Δικαίου που αφορούν τις προσωπικές εταιρίες.

Κρίθηκε σκόπιμο να συμπεριληφθούν ορισμένες λεπτομέρειες για να δοθεί μια πληρέστερη εικόνα του θέματος και να επιτευχθεί ορθότερα ο σκοπός αυτός.

Αρχικά γίνεται αναφορά σε εισαγωγικά θέματα, σε κοινά χαρακτηριστικά και σε κοινούς κανόνες, που αφορούν όλες τις προσωπικές εταιρίες.

Το πρώτο και το δεύτερο κεφάλαιο αποτελείται από την αναλυτική περιγραφή της ομόρρυθμης και απλής ετερόρρυθμης εταιρίας και στο τρίτο κεφάλαιο εξετάζεται ο ιδιόρρυθμος τρόπος λειτουργίας της αφανούς ή της συμμετοχικής εταιρίας, που οφείλεται στην ιδιαίτερη φύση της.

Το τέταρτο κεφάλαιο περιλαμβάνει στην αρχή τα γενικά στοιχεία, που αφορούν τους συνεταιρισμούς και το κεφάλαιο θα ολοκληρωθεί με την εξέταση των ειδικών μορφών των συνεταιρισμών.

Τέλος θεωρήθηκε σωστό να συμπεριληφθούν λογιστικά στοιχεία και εγγραφές, που αφορούν τα μέλη και την παρουσία των προσωπικών εταιριών και των συνεταιρισμών.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I.	Η έννοια της εταιρίας.....	σελ. 6
II.	Ο εταιρικός τύπος και η επιλογή του.....	σελ. 7
III.	Οι διακρίσεις των εμπορικών εταιριών.....	σελ. 8
IV.	Οι συνέπειες της νομικής προσωπικότητας και η αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου.....	σελ. 9
V.	Τα χαρακτηριστικά των προσωπικών εταιριών.....	σελ. 11
VI.	Η επιλογή των προσωπικών εταιριών.....	σελ. 12
VII.	Κανόνες κοινοί σε όλες τις προσωπικές εταιρίες.....	σελ. 14
VIII.	Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εταίρων.....	σελ. 21
IX.	Οι πηγές του Δικαίου των προσωπικών εταιριών.....	σελ. 23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

I.	Η Βασική έννοια.....	σελ. 24
II.	Τα Χαρακτηριστικά.....	σελ. 24
III.	Η σύσταση.....	σελ. 27
IV.	Η διαχείριση- διοίκηση.....	σελ. 34
V.	Η λύση.....	σελ. 40
VI.	Η εκκαθάριση.....	σελ. 43
VII.	Η φορολογία εισοδήματος των προσωπικών εταιριών.....	σελ. 51
VIII.	Υπόδειγμα καταστατικού εγγράφου.....	σελ. 53

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΠΛΗ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

I.	Η βασική έννοια.....	σελ.	57
II.	Τα χαρακτηριστικά.....	σελ.	58
III.	Η σύσταση- ίδρυση.....	σελ.	60
IV.	Η διαχείριση- διοίκηση.....	σελ.	62
V.	Η λύση.....	σελ.	63
VI.	Η εκκαθάριση.....	σελ.	64
VII.	Η διανομή.....	σελ.	65
VIII.	Λογιστικές εγγραφές για την εκκαθάριση και την διανομή των ετερόρρυθμων εταιριών.....	σελ.	66
IX.	Υπόδειγμα καταστατικού εγγράφου.....	σελ.	68

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΦΑΝΗΣ Η΄ ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ.

I.	Η βασική έννοια.....	σελ.	72
II.	Τα χαρακτηριστικά.....	σελ.	72
III.	Η σύσταση και ο σκοπός.....	σελ.	73
IV.	Η διαχείριση- διοίκηση.....	σελ.	74
V.	Η λογιστική απεικόνιση.....	σελ.	74
VI.	Οι λογιστικές μέθοδοι.....	σελ.	75
VII.	Η λύση και η εκκαθάριση.....	σελ.	78

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΑ

I.	Η δημιουργία των συνεταιρισμών.....	σελ.	79
II.	Η βασική έννοια και οι διακρίσεις των συνεταιρισμών.....	σελ.	80
III.	Τα χαρακτηριστικά.....	σελ.	82
IV.	Η σύσταση - ίδρυση.....	σελ.	83
V.	Η διοίκηση – διαχείριση.....	σελ.	88
VI.	Η λύση.....	σελ.	102

ΑΓΡΟΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ.

I.	Εισαγωγή.....	σελ.103
II.	Η βασική έννοια.....	σελ.103
III.	Τα χαρακτηριστικά.....	σελ.103
IV.	Η σύσταση – ίδρυση.....	σελ.106
V.	Η διοίκηση – διαχείριση.....	σελ.108
VI.	Η λύση.....	σελ.111
VII.	Η εκκαθάριση.....	σελ.112
VIII.	Άλλες συνεταιριστικές οργανώσεις.....	σελ.112
IX.	Η κοινή αγροτική πολιτική.....	σελ.115

ΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ.

I.	Βασική έννοια.....	σελ.119
II.	Χαρακτηριστικά.....	σελ.119
III.	Σύσταση.....	σελ.120
IV.	Διοίκηση.....	σελ.121
V.	Λύση.....	σελ.123
VI.	Εκκαθάριση.....	σελ.124
VII.	Ενώσεις – Ομοσπονδίες.....	σελ.124

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

I. Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Εταιρία, με την πλατιά έννοια του όρου, είναι μία ένωση προσώπων που επιδιώκουν κοινό σκοπό και που συνιστάται με δικαιοπραξία, με την ελεύθερη δηλαδή βούληση των μελών της.

Ο σκοπός που μπορεί να επιδιώκει κάθε μια εταιρία μπορεί να ποικίλει. Μπορεί ο σκοπός να είναι φιλανθρωπικός, πολιτικός, πολιτιστικός, εμπορικός. Η κάθε εταιρία όμως μπορεί να επιδιώξει τον σκοπό για τον οποίο έχει συσταθεί, εφόσον έχει περιβληθεί τον συγκεκριμένο τύπο που καθορίζεται από τον νόμο και που συνήθως εξαρτάται από τον σκοπό αυτό.

Αν ο σκοπός της εταιρίας είναι εμπορικός, δεν μπορεί να τον επιδιώξει παρά μόνο όταν λάβει μια από τις συγκεκριμένες μορφές των εμπορικών εταιριών που καθορίζει ο νόμος, αφού βεβαίως προηγουμένως τηρήσει όλες τις διατυπώσεις και τις προϋποθέσεις που απαιτούνται.

Ως Εμπορικός σκοπός θεωρείται κάθε δραστηριότητα που μπορεί να προσδώσει την ιδιότητα του εμπόρου σε αυτόν που την ασκεί.

Για να χαρακτηριστεί όμως μια εταιρία ως εμπορική δεν είναι απαραίτητο να επιδιώξει ή να επιδιώκει μόνο εμπορικό σκοπό. Αυτό που απαιτείται οπωσδήποτε είναι, όπως αναφέρθηκε ήδη, να περιβληθεί από τους συγκεκριμένους νομικούς τύπους.

Και αυτό γιατί υπάρχουν ορισμένα είδη εταιριών που χαρακτηρίζονται ως εμπορικές ανεξάρτητα από τον σκοπό που επιδιώκουν, μόνο εξαιτίας του τύπου τους. Πρόκειται για την Α.Ε., την Ε.Π.Ε. και τον Συνεταιρισμό.

Αντίθετα, η δραστηριότητα όλων των υπολοίπων εμπορικών εταιριών θα πρέπει οπωσδήποτε να είναι εμπορική.

II. Ο ΕΤΑΙΡΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΙΛΟΓΗ ΤΟΥ

Σύμφωνα με το Εμπορικό Δίκαιο οι μορφές (οι τύποι) των εταιριών έχουν περιορισμένο αριθμό και είναι οι εξής:

1. Ομόρρυθμη εταιρία.
2. Απλή ετερόρρυθμη εταιρία.
3. Κατά μετοχές ετερόρρυθμη εταιρία.
4. Αφανής ή συμμετοχική εταιρία.
5. Ανώνυμη εταιρία.
6. Εταιρία περιορισμένης ευθύνης.
7. Συμπλοιοκτησία.
8. Συνεταιρισμός.

Δύο από τις παραπάνω εταιρίες η Αφανής και η Συμπλοιοκτησία δεν αποτελούν Νομικά Πρόσωπα, ενώ οι λοιπές εταιρίες του Εμπορικού Δικαίου είναι Νομικά Πρόσωπα. Επίσης θεωρείται ως εταιρία, αν κι αυτό αμφισβητείται και η ομάδα των πιστωτών της πτώχευσης.

Ο παραπάνω αριθμός των εμπορικών εταιριών είναι κλειστός, καμία δηλαδή εταιρία δεν είναι δυνατόν να επιδιώξει εμπορικό σκοπό με νομικό τύπο διαφορετικό από αυτούς που προαναφέρθηκαν ή να απομακρυνθεί στη συνέχεια από τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του τύπου που έχει περιβληθεί.

Αυτό έχει επιβληθεί από τον νομοθέτη κυρίως για την προστασία, τόσο των τρίτων που συναλλάσσονται με την εταιρία, όσο και των προσώπων που συμμετέχουν σε αυτήν.

Παράλληλα, ο νομοθέτης θέτει συχνά ορισμένους όρους, ανάλογα με τον τύπο της εταιρίας, που περιορίζουν την ευχέρεια επιλογής οποιουδήποτε τύπου από τα πρόσωπα που επιθυμούν να ασκήσουν εμπορία. Για παράδειγμα, για την σύσταση ορισμένων εταιριών απαιτείται ένα συγκεκριμένο ελάχιστο κεφάλαιο, Ειδικότερα, για την σύσταση της ανώνυμης εταιρίας απαιτείται κεφάλαιο τουλάχιστον 20.000.000. Επίσης, για τη σύσταση εταιρίας περιορισμένης ευθύνης απαιτείται κεφάλαιο 6.000.000 δραχμές.

Ειδικές διατάξεις ρυθμίζουν τα του κεφαλαίου ειδικών μορφών ανωνύμων εταιριών, όπως π.χ. οι Τράπεζες και οι Ασφαλιστικές Εταιρίες.

Αυτοί είναι οι λεγόμενοι *έμμεσοι περιορισμοί*. Υπάρχουν όμως και οι *άμεσοι περιορισμοί*, οι οποίοι είναι πολλοί και διάφοροι. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το γεγονός ότι ιδιωτική Ασφαλιστική Εταιρία δεν είναι δυνατόν να συσταθεί στην Ελλάδα παρά μόνον με την μορφή της ανώνυμης εταιρίας.

Πάντως, αν εξαιρέσει κανείς τους διάφορους αυτούς ειδικούς περιορισμούς, υπάρχει πολύ μεγάλη ελευθερία στην επιλογή του εταιρικού τύπου από τους ενδιαφερομένους.

III. ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ

A. Προσωπικές Εταιρίες.

Προσωπικές Εταιρίες ή εταιρίες μεριδίων είναι οι εταιρίες που στηρίζονται στην προσωπική συμβολή των εταίρων. Προέχει το λεγόμενο προσωπικό στοιχείο, σύμφωνα με το οποίο η μεταβίβαση των εταιρικών μεριδίων δεν επιτρέπεται χωρίς την συναίνεση όλων των συνεταίρων και επιπλέον ο θάνατος, η απαγόρευση και η πτώχευση αυτών επιφέρει την λύση της εταιρίας, εκτός αν ορίζεται κάτι διαφορετικό στο καταστατικό.

B. Κεφαλαιουχικές Εταιρίες.

Κεφαλαιουχικές ή κατά μετοχές εταιρίες είναι εκείνες που η προσωπικότητα των εταίρων δεν τις επηρεάζει, αλλά στηρίζονται στην περιουσιακή κατά κύριο λόγο συμβολή των εταίρων. Δεν απαιτείται κατά βάση η συνεργασία των συνεταίρων, διότι η διοίκηση της εταιρίας ανατίθεται σε ίδια όργανα.

Από τις εταιρίες που προαναφέρθηκαν δύο μόνο συγκεντρώνουν τα χαρακτηριστικά των κατηγοριών αυτών στην αμιγή τους μορφή. Συγκεκριμένα καθαρά προσωπική είναι μόνο η Ομόρρυθμη εταιρία, ενώ καθαρά κεφαλαιουχική είναι η Ανώνυμη εταιρία. Οι υπόλοιπες έχουν στοιχεία και από τις δύο κατηγορίες και μερικές πλησιάζουν περισσότερο προς τις προσωπικές, ενώ άλλες προς τις κεφαλαιουχικές.

Ειδικότερα προς τις προσωπικές πλησιάζουν οι Απλή Ετερόρρυθμη, η Αφανής και ο Συνεταιρισμός, ενώ προς τις κεφαλαιουχικές η εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης και η Συμπλοιοκτησία. Όσον αφορά την κατά μετοχές Ετερόρρυθμη εταιρία πρόκειται για ένα τελείως μικτό τύπο, δεδομένου ότι είναι προσωπική σ' ότι αφορά τους ομόρρυθμους εταίρους και κεφαλαιουχική σ' ότι αφορά τους ετερόρρυθμους.

Γ. Αστικές Εταιρίες.

Λέγονται οι εταιρίες εκείνες που ρυθμίζονται από το Αστικό Δίκαιο και από το Εμπορικό. Συνίσταται, για παράδειγμα μια εταιρία με σκοπό την εκμετάλλευση ενός αγροκτήματος ή την αγοραπωλησία

διαμερισμάτων κ.λ.π. Οι αστικές εταιρίες μπορούν να αποκτήσουν νομική προσωπικότητα , όταν επιδιώκουν οικονομικό σκοπό και αφού τηρηθούν οι διατυπώσεις δημοσιότητας .

Δ. Μικτού Τύπου.

Μικτού τύπου λέγονται οι εταιρίες εκείνες στις οποίες το ποσοστό συμμετοχής των εταίρων στο κεφάλαιο έχει την ίδια περίπου ισχύ με την παρουσία των εταίρων. Με άλλα λόγια κεφάλαιο και πρόσωπο έχουν την ίδια ισχύ. Για παράδειγμα , για να ληφθεί μία απόφαση, χρειάζεται διπλή πλειοψηφία και των εταίρων και των μεριδίων .Τέτοιες εταιρίες είναι ο Συνεταιρισμός και η Εταιρία Περιορισμένης Ευθύνης.

IV. ΟΙ ΣΥΝΕΠΕΙΕΣ ΤΗΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑΣ ΚΑΙ Η ΑΡΧΗ ΤΗΣ ΣΤΑΘΕΡΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΩΝ ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

A. Νομική Προσωπικότητα.

Οι περισσότερες εταιρίες έχουν νομική προσωπικότητα. Ο νόμος τους αναγνωρίζει ιδιότητες που προσιδιάζουν μόνο σε φυσικά πρόσωπα, θεωρώντας τις ως αυτόνομες οντότητες χωριστά από τα φυσικά πρόσωπα, που είτε τις αποτελούν, είτε τις διοικούν.

Συνεπώς, έχουν δική τους κατοικία και δωσιδικία, περιουσία, επωνυμία, ιθαγένεια, βουλευτικά όργανα.

Απαραίτητη προϋπόθεση για αυτό είναι, να πληρούν όλους τους όρους που καθορίζει ο νόμος για κάθε μορφής εταιρία.

Δύο μόνο εμπορικές εταιρίες στερούνται νομικής προσωπικότητας. Πρόκειται για την αφανή ή συμμετοχική εταιρία και τη συμπλοιοκτησία.

Νομική προσωπικότητα έχουν οι ποιο κάτω εταιρίες με βάση τους αντίστοιχους νόμους:

1. Η Α.Ε. και η Ε.Ε. με μετοχές (άρθρο 1 του Ν.2190/1920).
2. Η Ε.Π.Ε. (άρθρο 9 του Ν.3190/1955)
3. Ο Συνεταιρισμός (άρθρο 3 του Ν. 602/1914).
4. Οι Ο.Ε. και οι Ε.Ε. εφόσον επιδιώκουν οικονομικό σκοπό, συντάξουν καταστατικό, δημόσιο ή ιδιωτικό και το δημοσιεύσουν.

B. Οι συνέπειες της κτήσης της νομικής προσωπικότητας.

1. Η εταιρία έχει δική της περιουσία, ανεξάρτητη από την περιουσία των εταίρων.
2. Η εταιρία εκπροσωπείται από τους διαχειριστές ή τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου.
3. Δεν επιτρέπεται ο συμψηφισμός μεταξύ της απαίτησης ενός τρίτου προσώπου σε βάρος ενός εταίρου και της υποχρέωσης του ίδιου προσώπου προς την εταιρία και αντίστροφα.
4. Η εταιρία έχει δική της εμπορική επωνυμία, δική της κατοικία και δική της ιθαγένεια, που μπορεί να είναι διαφορετική από την ιθαγένεια των εταίρων.
5. Η εταιρία έχει την δυνατότητα να γίνει εταίρος άλλης εταιρίας.
6. Οι εταίροι έχουν μόνο ενοχικό δικαίωμα στην εταιρική περιουσία ακόμα και αν αυτή αποτελείται από ακίνητα.
7. Οι δανειστές της εταιρίας έχουν αποκλειστικό δικαίωμα στο εταιρικό κεφάλαιο και αποκλείουν τους δανειστές των εταίρων.
8. Το εταιρικό κεφάλαιο είναι από πριν γνωστό, αναγράφεται στο καταστατικό και δεν μπορεί ούτε να ελαττωθεί, ούτε να αυξηθεί χωρίς να τηρηθούν κάποιοι από τους όρους της δημοσιότητας, στην ουσία χωρίς να προηγηθεί τροποποίηση του καταστατικού τους.

Γ. Η αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου.

Η τελευταία συνέπεια της νομικής προσωπικότητας είναι πολύ σπουδαία από λογιστική άποψη, γιατί δημιουργεί την αρχή της σταθερότητας του κεφαλαίου, σύμφωνα με την οποία η αύξηση ή ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου έχει ως προϋπόθεση την τήρηση των διατυπώσεων της δημοσιότητας.

Οι πιο σημαντικοί λόγοι, που επιβάλλουν τη σταθερότητα του κεφαλαίου είναι:

1. Να μην κλονίζεται η πίστη της εταιρίας στην αγορά.
2. Να είναι γνωστό στους τρίτους το κεφάλαιο της εταιρίας.
3. Να προσδιορίζεται με ευκολία η οικονομική θέση της εταιρίας.
4. Να συντάσσονται εύκολα μακροπρόθεσμα προγράμματα οικονομικής φύσης.
5. Να δημιουργείται η υποδομή για τη φήμη και την πελατεία (Goodwill) της εταιρίας.

Το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσης, όσο απομένει ύστερα από την διανομή, δεν ενσωματώνεται στο εταιρικό

κεφάλαιο, όπως συμβαίνει στις ατομικές επιχειρήσεις, αλλά σε ιδιαίτερους λογαριασμούς που ονομάζονται αποθεματικά.

Το χρεωστικό υπόλοιπο του λογαριασμού αποτελέσματα χρήσης δεν μεταφέρεται στο εταιρικό κεφάλαιο, για να το ελαττώσει, αλλά, εάν δεν καλυφθεί από τα ειδικά αποθεματικά, που έχουν δημιουργηθεί για αυτό το σκοπό, αναγράφεται χωριστά στον ισολογισμό. Το χρεωστικό αυτό υπόλοιπο για να μεταφερθεί στο κεφάλαιο θα πρέπει:

1. Να ληφθεί απόφαση των εταίρων για την μείωση του εταιρικού κεφαλαίου.
2. Να γίνει τροποποίηση του καταστατικού στο σημείο αυτό.
3. Να δημοσιευθεί αυτή η τροποποίηση.

Η ίδια διαδικασία απαιτείται και για την κεφαλαιοποίηση των κερδών. Εταιρίες με σταθερό εταιρικό κεφάλαιο είναι η Ο.Ε., η Ε.Ε., η Ε.Π.Ε. με μετοχικό κεφάλαιο, η Α.Ε., ενώ ο Συνεταιρισμός είναι εταιρία με μεταβλητό κεφάλαιο, γιατί το κεφάλαιο του μπορεί να μεταβάλλεται χωρίς να απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού.

V. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Τα κύρια χαρακτηριστικά των προσωπικών εταιριών είναι:

Α. Για τη σύστασή τους δεν απαιτείται ελάχιστο ποσό εταιρικού κεφαλαίου. Κατά αρχήν δεν απαιτείται συμβολαιογραφικό έγγραφο και δημοσιεύονται (με εξαίρεση της αφανούς εταιρίας) στο Πρωτοδικείο της έδρας τους. Για τη σύσταση δεν απαιτείται άδεια και έγκριση της διοίκησης, ούτε υφίσταται κρατική εποπτεία.

Β. Είναι εταιρίες με περιορισμένο αριθμό προσώπων, που συνδέονται με συγγένεια ή φιλία και βασίζονται στην προσωπική εμπιστοσύνη μεταξύ των εταίρων.

Γ. Δεν έχει τόσο μεγάλη σημασία το εταιρικό κεφάλαιο, αλλά η ατομική περιουσία και τα πρόσωπα των συνεταίρων.

Δ. Η προσωπικότητα των συνεταίρων παίζει πρωτεύοντα και καθοριστικό ρόλο. Ο θάνατος, η απαγόρευση ή η πτώχευση του εταίρου επιφέρει την λύση της εταιρίας.

Ε. Για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού δεν αρκεί η καταβολή της εισφοράς του κάθε εταίρου, αλλά απαιτείται κατά κανόνα η ενεργός και η διαρκής συνεργασία μεταξύ των εταίρων. Η διαχείριση και η εκπροσώπηση της εταιρίας ανήκει σε όλους τους εταίρους.

ΣΤ. Το εταιρικό κεφάλαιο διαιρείται σε μερίδια και όχι σε μετοχές. Τα μερίδια λόγω του προσωπικού χαρακτήρα των εταιριών αυτών είναι αμεταβίβαστα και μόνο με ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων και με τροποποίηση του καταστατικού μπορούν να μεταβιβαστούν.

Ζ. Για να επιτευχθεί ο εταιρικός σκοπός δεν αρκεί η καταβολή του εταιρικού κεφαλαίου. Μετά την ίδρυση της εταιρίας απαιτείται συνήθως η συνέχιση των προσπαθειών των συνεταίρων για την επίτευξη των εταιρικών σκοπών.

Η. Επιτρέπεται ως εισφορά η προσωπική εργασία των συνεταίρων.

Θ. Στις προσωπικές εταιρίες για την είσοδο και την έξοδο των εταίρων απαιτείται η συμφωνία όλων των εταίρων και η τροποποίηση του καταστατικού.

Ι. Η διάρκεια τους είναι συνήθως μικρή (2-5 έτη). Η αφανής εταιρία μπορεί να φτάσει μέχρι την διενέργεια μίας και μόνο εμπορικής πράξης.

VI. ΕΠΙΛΟΓΗ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Οι εταιρίες με μικρά κεφάλαια και ολιγάριθμους εταίρους, οι λεγόμενες μικρές επιχειρήσεις, για να ασκήσουν εμπορικό σκοπό θα πρέπει να επιλέξουν ανάμεσα σε δύο σπουδαίους βασικούς τύπους των προσωπικών εταιριών. Συγκεκριμένα μπορούν να επιλέξουν ανάμεσα στην ομόρρυθμη και στην απλή ετερόρρυθμη εταιρία. Η ετερόρρυθμη κατά μετοχές εταιρία είναι σχεδόν άγνωστη στους Έλληνες εμπόρους. Ο εταιρικός αυτός τύπος δεν έχει διερευνηθεί από την Ελληνική επιστήμη, είναι άγνωστος στην διοίκηση και εμφανίζει πολυάριθμα και δυσεπίλυτα προβλήματα λόγω έλλειψης της νομολογίας.

Α. Επιλογή ομόρρυθμης εταιρίας.

Η πιο συνηθισμένη λύση που προτιμούν και καταλήγουν οι έμποροι είναι ο τύπος της ομόρρυθμης εταιρίας. Θεωρούν απαραίτητο στοιχείο της ανάμειξης στην διαχείριση της εταιρίας για να διασφαλίσουν την ατομική τους περιουσία και το μερίδιό τους στην εταιρία. Πρέπει να ομολογηθεί ότι το μεγαλύτερο πρόβλημα στις εταιρίες είναι η έλλειψη εμπιστοσύνης μεταξύ των συνεταίρων. Σε γενικές όμως γραμμές οι μέλλοντες εταίροι πρέπει να διαπνέονται από αμοιβαία εμπιστοσύνη και ειλικρίνεια. Η συμπεριφορά τους πρέπει να βρίσκεται μέσα στα όρια της καλής πίστης, της εμπορικής ηθικής και ευσυνειδησίας. Συνήθως όμως οι μέλλοντες εταίροι προσφεύγουν σε δικηγόρους, σε έμπειρους λογιστές και εμπόρους.

Η ομόρρυθμη εταιρία δεν επιλέγεται μόνο από τις μικρές επιχειρήσεις, αλλά σε πολλές περιπτώσεις επιλέγεται και από μεσαίες και μεγάλες επιχειρήσεις. Οι προσωπικές εταιρίες έχουν μια απλότητα συστάσεως και λειτουργίας, ευχέρεια στην διαχείριση, άμεση ταύτιση εταίρων και διαχειριστών, παντελή έλλειψη κρατικής εποπτείας, μη δημοσίευση των Ισολογισμών, δικαίωμα καταγγελίας και άμεσης λύσης της εταιρίας.

B. Επιλογή ετερόρρυθμης εταιρίας.

Όλοι οι παραπάνω λόγοι, για τους οποίους οι έμποροι επιλέγουν την ομόρρυθμη εταιρία ισχύουν και για την ετερόρρυθμη, γιατί αποτελεί κατά βάση είδος ομόρρυθμης εταιρίας. Στην ετερόρρυθμη εταιρία το μεγαλύτερο ποσοστό των εταίρων είναι ομόρρυθμοι, που ευθύνονται προσωπικά, ατομικά, εις ολόκληρο και απεριόριστα για τα εταιρικά χρέη και για αυτό το λόγο κάθε ετερόρρυθμη εταιρία είναι μια ομόρρυθμη.

Η διαφορά που υπάρχει μεταξύ τους, που είναι και η πιο βασική, είναι ότι συμμετέχουν ετερόρρυθμοι εταίροι, που ευθύνονται περιορισμένως (συνήθως μέχρι το ποσό της εισφοράς τους). Τις περισσότερες φορές κάποιο πρόσωπο επιλέγει να συμμετάσχει σε ετερόρρυθμη εταιρία ως ετερόρρυθμος εταίρος όταν φοβάται την εις ολόκληρο και απεριόριστη ευθύνη. Επιθυμεί να ευθύνεται μέχρι ένα ορισμένο ποσό και να ριψοκινδυνεύσει ορισμένο χρηματικό ποσό. Υπό κάποια έννοια η ετερόρρυθμη εταιρία είναι ένας απλός χρηματοδότης της εταιρίας.

Γ. Επιλογή συμμετοχικής ή αφανούς εταιρίας.

Αφανής ή συμμετοχική εταιρία είναι η εταιρία στην οποία μόνο ένας εταίρος μετά από εξουσιοδότηση των άλλων που παραμένουν αφανείς απέναντι στους τρίτους, ασκεί εμπορική δραστηριότητα ή απλώς

ενεργεί εμπορικές πράξεις με το δικό του όνομα και όχι ως εκπρόσωπος εταιρίας, η οποία επίσης παραμένει αφανής απέναντι στους τρίτους. Η εταιρία υφίσταται μόνο μεταξύ των συνεταίρων ως απλή ενοχική σχέση.

Δεν έχει νομική προσωπικότητα και κατά συνέπεια ούτε αυτόνομη ύπαρξη, ούτε δική της περιουσία. Η ρύθμισή της από τον νόμο είναι ατελέστατη και δεν προβλέπονται διατυπώσεις δημοσιότητας. Επιπλέον οι συνεταίροι έχουν απόλυτη ελευθερία να ρυθμίσουν τα θέματα που αφορούν την εταιρία τους, με την προϋπόθεση ότι οι συμφωνίες τους δεν είναι αντίθετες με απαγορευτικούς ή δημόσιας τάξης νομοθετικούς κανόνες.

Πάντως, οι λόγοι για τους οποίους οι ενδιαφερόμενοι επιλέγουν αυτή την εταιρική μορφή είναι συνήθως, αν όχι παράνομοι, τουλάχιστον ύποπτοι. Αυτό, βέβαια, δεν είναι απόλυτο, διότι η μορφή αυτής της εταιρίας έχει το πλεονέκτημα ότι καταρτίζεται γρήγορα και εύκολα, πράγμα που σε πολλές περιπτώσεις είναι πολύ σημαντικό.

Δ. Επιλογή Συνεταιρισμών.

1. Αγροτικός Συνεταιρισμός.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων, της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής. Ειδικότερα επιλέγεται από τους αγρότες σαν εκούσια ένωση, που έχει σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτισμική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.

2. Αστικός συνεταιρισμός.

Ο Αστικός συνεταιρισμός επιλέγεται σαν εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό, η οποία χωρίς να αναπτύσσει δραστηριότητες αγροτικής οικονομίας, αποβλέπει με την συνεργασία των μελών του στην οικονομική, κοινωνική, πολιτισμική ανάπτυξη των μελών του και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους γενικά, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.

Σε γενικές γραμμές οι Συνεταιρισμοί είναι κυρίως παραγωγικοί, καταναλωτικοί, προμηθευτικοί, πιστωτικοί, οικοδομικοί, μεταφορικοί και τουριστικοί, με αρκετά ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων μέσα στις οποίες είναι μεταξύ άλλων η κοινή οργάνωση παραγωγής, η μεταποίηση ή διάθεση προϊόντων των μελών τους, η παροχή δανείων και εγγυήσεων.

VII. ΚΑΝΟΝΕΣ ΚΟΙΝΟΙ ΣΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΙΕΣ.

A. Η σύσταση μιας προσωπικής εταιρίας.

1. Ικανότητα των μερών για ενέργεια εμπορικών πράξεων.

Όσον αφορά τον εταίρο που συναλλάσσεται με τους τρίτους, στην αφανή εταιρία, είναι απαραίτητη η ικανότητα για την απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας. Υποστηρίζεται ότι το ίδιο πρέπει να ισχύει και για τους ομόρρυθμους εταίρους, τόσο της ομόρρυθμης, όσο και της ετερόρρυθμης εταιρίας.

Ένας ανήλικος που επιθυμεί να συμμετάσχει σε Εμπορική, προσωπική εταιρία πρέπει να έχει άδεια άσκησης εμπορικού επαγγέλματος. Η άδεια αυτή παρέχεται με δήλωση του πατρός κατά την οποία ο κηδεμόνας του, εκτός της δήλωσής του ότι τον χειραφετεί, του παρέχει συνήθως και την άδεια να εμπορευείται.

Δεν έχουν ικανότητα συμμετοχής σε προσωπική εταιρία οι εξής:

- α. Κάποιος που δεν έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας του.
- β. Ο υπό δικαστική αντίληψη ή υπό νόμιμη αντίληψη τελών.

2. Επιδίωξη κοινού σκοπού με κοινές εισφορές.

Ένα από τα πιο σημαντικά στοιχεία της εταιρικής σύμβασης είναι ο κοινός σκοπός. Ο Αστικός Κώδικας απαγορεύει την συμφωνία κατά την οποία ένας από τους εταίρους αποκλείεται από τα κέρδη ή απαλλάσσεται από τις ζημιές.

Ο κοινός αυτός σκοπός πραγματοποιείται με κοινή εισφορά, που μπορεί να συνίσταται σε οποιαδήποτε παροχή, π.χ. χρήμα, προσωπική εργασία, άλλα αγαθά.

3. Τύπος

Γενικά δεν απαιτείται η τήρηση τύπου, εκτός αν το επιβάλλουν κάποιες ειδικές νομοθετικές διατάξεις. Σε περίπτωση όμως που η εισφορά κάποιου ή κάποιων εταίρων συνίσταται σε πράγμα, τότε μεταβιβάζεται μόνο μετά από τήρηση συγκεκριμένου τύπου. Για παράδειγμα, για την εισφορά ακινήτου χρειάζεται συμβολαιογραφικό έγγραφο.

B. Απόδειξη της εταιρίας.

Για τη σύσταση μιας εταιρίας μπορεί να μην είναι απαραίτητη η τήρηση τύπου, όμως το ίδιο δεν συμβαίνει για την απόδειξή της.

Το έγγραφο, που χρειάζεται για την απόδειξη της εταιρίας, μπορεί να είναι είτε ιδιωτικό είτε δημόσιο και ονομάζεται καταστατικό της εταιρίας. Το καταστατικό κατατίθεται στον Γραμματέα του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας, νόμιμα χαρτοσημασμένο και αφού καταβληθούν τα σχετικά τέλη στην Οικονομική Εφορία. Η διαδικασία αυτή πρέπει να γίνει μέσα σε 15 ημέρες από την υπογραφή της. Ο Γραμματέας καταχωρεί το καταστατικό αυτό σε ειδικό δημόσιο βιβλίο και από εκείνη τη στιγμή η εταιρία αποκτά νομική προσωπικότητα.

Το εταιρικό καταστατικό περιλαμβάνει τα ακόλουθα:

1. Την επωνυμία και το μέγεθος του κεφαλαίου της εταιρίας.
2. Τον τόπο και τον χρόνο σύνταξης του καταστατικού.
3. Ονόματα, επώνυμα, κατοικία και επαγγέλματα των εταίρων.
4. Την συμφωνία συστάσεως της εταιρίας και τον καθορισμό του εταιρικού τύπου.
5. Την έδρα της εταιρίας.
6. Την εταιρική επωνυμία.
7. Τον σκοπό της εταιρίας.
8. Την διάρκεια της εταιρίας.
9. Τις εισφορές των εταίρων.
10. Τον καθορισμό των διαχειριστών και γενικά περί της διαχείρισης και εκπροσώπησης της εταιρίας.
11. Στοιχεία για την σύνταξη κατά έτος Ισολογισμού και διανομής των κερδών.
12. Ρήτρες επίδρασης της διάρκειας της εταιρίας λόγω θανάτου, πτώχευσης ή ανικανότητας των εταίρων.
13. Στοιχεία για την εκκαθάριση της εταιρίας και καθορισμός των εκκαθαριστών.
14. Ρήτρα απαγόρευσης της σφράγισης του εταιρικού καταστήματος ή της εταιρικής περιουσίας ως ασφαλιστικού μέτρου.
15. Ρήτρα για τη λύση των διαφορών μεταξύ των εταίρων
16. Βεβαίωση σύνταξης του εταιρικού καταστατικού και η υπογραφή του από τους συνεταίρους.

Τα καταστατικά των προσωπικών εταιριών δημοσιεύονται στα Πρωτοδικεία και μπορούν να διαιρεθούν σε δύο κατηγορίες. Συνήθως αναφέρουν τα στοιχειώδη και δεν καλύπτουν πλέον 3-4 σελίδες. Λίγα

είναι εκείνα τα καταστατικά με αξιώσεις συντεταγμένα από ικανούς νομικούς, όρους διασφαλιστικούς των συμφερόντων που εξασφαλίζουν ομαλή ζωή της εταιρίας, συμπληρωμένα μετά από επίμονες διαπραγματεύσεις και διαφωνίες. Τα πρώτα καταστατικά συντάσσονται από δικηγόρο, ο οποίος παραθέτει τα στοιχεία της σύστασης της εταιρίας με ισοδύναμα δικαιώματα των εταίρων.

Γ. Διαχείριση της προσωπικής εταιρίας.

Η διαχείριση της εταιρίας γίνεται από τους εταίρους είτε συλλογικά (συλλογική διαχείριση) από όλους δηλαδή μαζί, είτε ατομικά από τον καθένα ξεχωριστά (ατομική διαχείριση). Πρόκειται για τις περιπτώσεις της νόμιμης διαχείρισης, αυτής δηλαδή που προβλέπει ο νόμος, όταν δεν έχει συμφωνηθεί κάτι άλλο από τους εταίρους.

Είναι όμως πιθανό να συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό, το οποίο όμως πρέπει να περιέχεται στο εταιρικό καταστατικό (διαχείριση «εκ του καταστατικού»).

Αυτά όμως, δεν ισχύουν στην περίπτωση του Συνεταιρισμού. Η διαχείριση εδώ γίνεται από διοικητικό συμβούλιο.

Δ. Μεταβολές στα πρόσωπα των εταίρων.

Σε μια προσωπική εταιρία η προσωπικότητα είναι τόσο σημαντικό στοιχείο, ώστε κάθε μεταβολή σε αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα τη λύση της. Αυτό συμβαίνει σε περιπτώσεις θανάτου, δικαστικής απαγόρευσης, αλλά και πτώχευσης εταίρου προσωπικής εταιρίας. Ακόμα και σε αυτές τις περιπτώσεις μπορεί να συμφωνηθεί μεταξύ των εταίρων με ειδική ρήτρα, συνέχιση της εταιρίας. Είναι δυνατό να προβλέπονται από την εταιρική σύμβαση δικαίωμα εξόδου σε περίπτωση σπουδαίου λόγου ή αποκλεισμού εταίρου και συνέχιση της εταιρίας μόνο με τους υπόλοιπους. Ο αποκλεισμός μπορεί να ζητηθεί από το αρμόδιο Δικαστήριο για τους λόγους που προβλέπει ο νόμος, με την προϋπόθεση ότι οι εταίροι είναι τουλάχιστον τρεις.

Η εταιρική ιδιότητα κατ'αρχήν δεν είναι δυνατό να μεταβιβαστεί χωρίς τη λύση της εταιρίας. Εντούτοις είναι δυνατόν και σε αυτή την περίπτωση να υπάρξει και να ισχύει αντίθετη συμφωνία μεταξύ των εταίρων.

Ε. Εταιρική περιουσία.

Οι προσωπικές εταιρίες πρέπει να έχουν περιουσία, γιατί μόνο με αυτό τον τρόπο μπορούν να επιτύχουν εύκολα τον οικονομικό τους σκοπό. Πάντως η περιουσία δεν αποτελεί το πιο ουσιώδη στοιχείο για την ύπαρξη μιας προσωπικής εταιρίας, κι αυτό γιατί οι εισφορές των εταίρων δεν είναι υποχρεωτικό να συνίσταται σε χρήμα ή γενικά σε προσωπική εργασία.

Πρέπει να σημειωθεί ότι, παρά το γεγονός ότι οι εισφορές είναι κοινές, αυτό δεν είναι αυτονόητο και για την εταιρική περιουσία στην περίπτωση που δεν είναι αποτέλεσμα εισφοράς όλων των εταίρων. Εάν, για παράδειγμα, υπάρχουν περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε ένα μόνο εταίρο που τα χρησιμοποιεί για ένα κοινό σκοπό, δεν θεωρούνται ως κοινή περιουσία, αλλά η κυριότητα παραμένει σε αυτόν (κυρίως αυτό συμβαίνει στην αφανή εταιρία).

ΣΤ. Τέλος της εταιρίας.

1. Γενικά.

Σύμφωνα με το άρθρο 777 του Αστικού Κώδικα «η εταιρία λογίζεται εξακολουθούσα και μετά την λύση, εφ' όσον απαιτείται διά τας ανάγκας και προς τον σκοπόν της εκκαθάρισεως». Ο Αστικός Κώδικας καθορίζει ότι η νομική προσωπικότητα της αστικής εταιρίας «εξακολουθεί μέχρι πέρας της εκκαθάρισεως και διά τας ανάγκας αυτής». Το ίδιο ισχύει και για τις εμπορικές εταιρίες.

Μετά τη λύση, λοιπόν, ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης κατά το οποίο πραγματοποιούνται όλες οι εργασίες που είναι απαραίτητες για τον διακανονισμό όλων των υποθέσεων της εταιρίας που εκκρεμούν, ώστε να είναι δυνατή η διανομή του προϊόντος της εκκαθάρισης.

2. Λύση της εταιρίας.

Με τη λύση της η εταιρία δεν παύει αυτόματα να υπάρχει. Απλά σταματά η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού και ξεκινά η διαδικασία της εκκαθάρισης. Όταν μια εταιρία δεν έχει εταιρική περιουσία είναι πιθανό η λύση της να σημαίνει και άμεση παύση της υπάρξεως.

Ο Αστικός Κώδικας αναφέρει διάφορους λόγους λύσης μιας εταιρίας. Η λύση μπορεί να οφείλεται σε λόγους που αφορούν είτε το νομικό πρόσωπο της εταιρίας είτε το πρόσωπο ενός ή περισσότερων εταίρων.

α. Λόγοι λύσης που αφορούν το νομικό πρόσωπο της εταιρίας.

Οι κυριότεροι λόγοι λύσης της κατηγορίας αυτής είναι:

αα. Παρέλευση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας που καθορίζεται από το καταστατικό. Σε αυτή την περίπτωση η λύση γίνεται αυτόματα, χωρίς να απαιτείται η δημοσίευσή της.

αβ. Καταγγελία της εταιρίας από έναν ή περισσότερους εταίρους. Υπάρχει η δυνατότητα λύσης της εταιρίας με την καταγγελία ενός εταίρου, με τη σχετική δηλαδή μονομερή δήλωσή του. Για να είναι έγκυρη η καταγγελία ενός εταίρου, απαιτείται σπουδαίος λόγος. Εάν δεν υπήρχε σπουδαίος λόγος για την καταγγελία κι έγινε άκαιρα, σε στιγμή που έβλαψε τα συμφέροντα της εταιρίας, τότε ο εταίρος που προβαίνει στην καταγγελία υποχρεώνεται σε αποζημίωση των υπολοίπων εταίρων.

αγ. Πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του σκοπού της. Ο λόγος αυτός λύσης μιας εταιρίας, ο οποίος προβλέπεται από τον Αστικό Κώδικα, αφορά, όπως είναι φυσικό, τις εταιρίες που έχουν συσταθεί για συγκεκριμένη εργασία.

αδ. Πτώχευση της εταιρίας. Υποστηρίζεται ότι με την πτώχευση δεν επέρχεται λύση της εταιρίας αλλά μόνο συμπτώχευση των εταίρων.

αε. Κοινή συμφωνία όλων των εταίρων.

β. Λόγοι λύσης που αφορούν το πρόσωπο του συνεταίρου.

βα. Θάνατος συνεταίρου. Το Εμπορικό Δίκαιο δεν συμπεριλαμβάνει σχετική διάταξη που να επιβάλλει την λύση μιας προσωπικής εταιρίας εάν πεθάνει κάποιος από τους συνεταίρους.

Δεδομένου όμως στις προσωπικές εμπορικές εταιρίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα «η εταιρία λύεται με τον θάνατο ενός από τους εταίρους». Το ίδιο άρθρο συνεχίζει λέγοντας πως η εταιρία θα συνεχίσει να υπάρχει είτε μεταξύ των υπολοίπων συνεταίρων είτε μεταξύ αυτών και των κληρονόμων του συνεταίρου που πέθανε.

ββ. Πτώχευση συνεταίρου. Η ατομική πτώχευση συνεταίρου έχει ως αποτέλεσμα την άμεση λύση της προσωπικής εταιρίας στην οποία συμμετέχει. Η λύση αυτή επέρχεται από το πρωί της ημέρας της δημοσίευσης στο ακροατήριο της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση.

βγ. Απαγόρευση συνεταίρου. Εάν ο συνεταίρος κηρυχθεί σε νόμιμη ή δικαστική απαγόρευση η εταιρία λύνεται. Αμφισβητείται εάν το ίδιο συμβαίνει και στην περίπτωση που ο συνέταιρος βρίσκεται κάτω από δικαστική αντίληψη.

3. Εκκαθάριση της εταιρίας.

α. Γενικά.

Είναι ήδη γνωστό ότι με την λύση της εταιρίας ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης που είναι το τελευταίο στάδιο ζωής της εταιρίας, πριν από την τελειωτική παύση της.

Κατά το στάδιο αυτό η νομική προσωπικότητα της προσωπικής εταιρίας συνεχίζει να υπάρχει αλλά μόνο για τις ανάγκες της εκκαθάρισης. Κατά συνέπεια δεν μπορεί να επιχειρήσει νέες δικαιοπραξίες ως νομικό πρόσωπο.

Σκοπός της εκκαθάρισης είναι η ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας, ώστε να εξοφληθούν τα εταιρικά χρέη, να επιστραφούν οι εισφορές και να διανεμηθεί το ενεργητικό που απομένει στους εταίρους. Το ενεργητικό αυτό είναι το λεγόμενο *προϊόν εκκαθάρισης*.

Οι εκκαθαριστές καθορίζονται κατά κανόνα από το καταστατικό. Εάν αυτό δεν συμβαίνει, η εκκαθάριση διενεργείται από όλους τους εταίρους μαζί, όπως προβλέπει ο Αστικός Κώδικας.

Οι εταίροι έχουν το δικαίωμα με ομόφωνη απόφαση να καθορίσουν κάτι διαφορετικό από αυτό που προβλέπεται από το καταστατικό.

Σε περίπτωση που υπάρχουν διαφωνίες, οποιοσδήποτε από τους εταίρους έχει το δικαίωμα να ζητήσει τον διορισμό εκκαθαριστή από το Δικαστήριο.

β. Οι εργασίες της εκκαθάρισης.

Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης διενεργούνται οι παρακάτω εργασίες:

βα. Απόδοση αυτούσιων πραγμάτων. Επιστρέφονται τα πράγματα, που έχουν εισαχθεί στην εταιρία μόνο για χρήση και όχι για κυριότητα.

ββ. Εξόφληση χρεών. Στη συνέχεια εξοφλούνται τα χρέη της εταιρίας πρώτα προς τους τρίτους και ύστερα μεταξύ των εταίρων.

βγ. Ακολουθεί η απόδοση των εισφορών των εταίρων.

βδ. Εάν τα χρήματα της εταιρικής περιουσίας δεν επαρκούν για τις πιο πάνω εργασίες, τότε αυτή ρευστοποιείται, στο βαθμό που χρειάζεται για την ικανοποίηση των απαιτήσεων αυτών.

βε. Η διαδικασία κλείνει με την διανομή της εταιρικής περιουσίας που απέμεινε στους εταίρους, ανάλογα με την μερίδα του καθενός στα κέρδη.

γ. Ανεπάρκεια ενεργητικού.

Εάν τα εταιρικά πράγματα δεν επαρκούν για την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών, οι εταίροι ευθύνονται για το υπόλοιπο με την ατομική τους περιουσία, ανάλογα με την συμμετοχή τους στις ζημιές.

VIII. ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΩΝ.

A. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των εταίρων των προσωπικών εταιριών καθορίζονται από τον Αστικό Κώδικα και τον Εμπορικό Νόμο. Τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις τους αφορούν τις σχέσεις μεταξύ των εταίρων, δηλαδή τις εσωτερικές τους σχέσεις σε αντιπαραβολή με τις εξωτερικές τους σχέσεις. Για τις εσωτερικές σχέσεις ισχύει η γενική αρχή του άρθρου 361 του Αστικού Κώδικα περί της ελεύθερης βούλησης.

B. Ο εταίρος μιας προσωπικής εταιρίας που μετέχει σε αυτήν έχει την εταιρική ιδιότητα. Η ιδιότητα αυτή είναι όρος ευρύς και περιλαμβάνει ιδιαίτερα δικαιώματα και υποχρεώσεις. Πολλές φορές ο νόμος χρησιμοποιεί και τον όρο εταιρική μερίδα. Ο πρώτος όρος περιλαμβάνει εκτός του εταιρικού μεριδίου και όλα τα λοιπά δικαιώματα του εταίρου στην εταιρία και τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του, όπως το δικαίωμα ενημέρωσης, ελέγχου, διαχείρισης, καταγγελίας.

Γ. Μπορούμε να αναφέρουμε σαν υποχρεώσεις των εταίρων τις εξής:

1. *Υποχρέωση προς καταβολή της εισφοράς.*

Σύμφωνα με το άρθρο 742 του Αστικού Κώδικα οι εισφορές μπορεί να είναι η εργασία των εταίρων, χρήματα ή άλλα αντικείμενα και οποιαδήποτε άλλη παροχή.

2. *Υποχρέωση διαχείρισης και εκπροσώπησης.*

3. *Η εταιρική σύμβαση, ως σύμβαση διάρκειας δεν περιορίζει τις υποχρεώσεις των εταίρων στην καταβολή της εισφοράς, αλλά αυτή υποχρεώνει τους εταίρους κατά τον εμπορικό σκοπό να καταβάλλουν οποιαδήποτε προσπάθεια για την επίτευξη του σκοπού.*

Σε αυτό το σημείο πρέπει να γίνει αναφορά για την «υποχρέωση πίστωσης» που σημαίνει υποχρέωση των εταίρων για διαφύλαξη των εταιρικών και δικαιολογημένων συμφερόντων της εταιρίας. Σύμφωνα με το άρθρο 747 του Αστικού Κώδικα ο εταίρος δεν πρέπει να ενεργεί πράξεις που είναι αντίθετες στα συμφέροντα της εταιρίας. Με λίγα λόγια να μην ενεργούν οι εταίροι ανταγωνιστικά σε βάρος της εταιρίας.

Δ. Τα δικαιώματα των εταίρων διακρίνονται σε προσωπικά και περιουσιακά.

Τα προσωπικά δικαιώματα είναι:

1. *Δικαίωμα διαχείρισης και εκπροσώπησης.*

2. *Δικαίωμα ψήφου.* Το άρθρο 748 του Αστικού Κώδικα ορίζει ότι για οποιαδήποτε πράξη απαιτείται η συναίνεση όλων των εταίρων. Οι αποφάσεις λαμβάνονται κατά πλειοψηφία. Η πλειοψηφία υπολογίζεται επί του όλου αριθμού των εταίρων, το δε ύψος των εισφορών τους δεν αποτελεί κριτήριο λήψης των αποφάσεων.

3. *Δικαίωμα ελέγχου.* Κατά το άρθρο 755 του Αστικού Κώδικα ο εταίρος έχει το δικαίωμα να λαμβάνει γνώση αυτοπροσώπως της πορείας των εταιρικών υποθέσεων, να εξετάζει τα βιβλία και τα έγγραφα, να καταρτίζει περίληψη της περιουσιακής κατάστασης της εταιρίας. Το δικαίωμα ελέγχου έχει αυστηρά προσωπικό χαρακτήρα, για αυτό το λόγο απαιτείται να ασκείται αυτοπροσώπως από τον εταίρο της προσωπικής εμπορικής εταιρίας.

Τα περιουσιακά δικαιώματα είναι:

1. *Δικαίωμα συμμετοχής στα κέρδη.* Σύμφωνα με το άρθρο 762 του Αστικού Κώδικα οι εταίροι έχουν αξίωση στο τέλος του έτους προς καταβολή ολόκληρου του αναλογούντος ποσοστού επί των κερδών κι αυτό αποτελεί μία ουσιώδη διαφορά μεταξύ των προσωπικών και των

κεφαλαιουχικών εταιριών. Στις προσωπικές εταιρίες συνήθως δεν προβλέπεται κράτηση για αποθεματικό. Αντίθετα στις κεφαλαιουχικές σύμφωνα με ειδικές διατυπώσεις του νόμου 2190/1920 η υποχρέωση καταβολή κέρδους (μερίσματος) ανέρχεται σε 6% τουλάχιστον επί του καταβλημένου κεφαλαίου μετά την κράτηση του τακτικού αποθεματικού (1/20 καθαρών κερδών).

2. *Απολήψεις.* Τα καταστατικά προβλέπουν ότι οι συνεταίροι για την διανομή κερδών έχουν δικαίωμα να λαμβάνουν ορισμένο ποσό (απολήψεις). Οι απολήψεις αυτές αποτελούν είδος προκαταβολής έναντι των ενδεχόμενων κερδών.

3. *Δικαίωμα συμμετοχής επί του προϊόντος της εκκαθάρισης.* Κατά το άρθρο 782 του Αστικού Κώδικα αυτό που απομένει μετά την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών διανέμεται στους εταίρους.

ΙΧ. ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

A. Αστικός Κώδικας.

Οι εταιρίες του Εμπορικού Δικαίου και ιδίως οι προσωπικές εταιρίες είναι κατά βάση θεμελιωμένες στον Αστικό Κώδικα. Συνήθως λέγεται ότι τις προσωπικές εταιρίες τις διέπει η Εμπορική Νομοθεσία και τα κενά, τα χάσματα τα καλύπτει και τα συμπληρώνει ο Αστικός Κώδικας.

B. Εμπορική Νομοθεσία.

Οι προσωπικές εταιρίες διέπονται κυρίως από τα άρθρα: 18-28, 38, 39, 41-44, 46-50, 64, 526, 680, 685 του Εμπορικού Νόμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΟΜΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

I. ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ

Ομόρρυθμη εταιρία ονομάζεται η προσωπική εταιρία με νομική προσωπικότητα, που ιδρύεται μεταξύ δύο ή περισσότερων προσώπων. Τα πρόσωπα αυτά έχουν σκοπό να εμπορεύονται με εταιρική επωνυμία και ευθύνονται για τις υποχρεώσεις της εταιρίας προσωπικά απεριόριστα και εις ολόκληρο.

Απεριόριστα σημαίνει ότι κάθε εταίρος δεν ευθύνεται απέναντι στους τρίτους μέχρι το ποσό μόνο της συμμετοχής του στην εταιρία, αλλά και πέραν αυτού με την ιδιαίτερη περιουσία του. Εάν δηλαδή οι πιστωτές της εταιρίας δεν ικανοποιηθούν από την περιουσία της εταιρίας, μπορούν για το υπόλοιπο να στραφούν κατά της ιδιαίτερης περιουσίας των εταίρων.

Αλληλέγγυα σημαίνει ότι κάθε εταίρος ευθύνεται και για τις υποχρεώσεις των άλλων εταίρων, δηλαδή για όλο το χρέος. Εάν συνεπώς οι πιστωτές της εταιρίας δεν ικανοποιηθούν από την περιουσία της εταιρίας, μπορούν να στραφούν εναντίον της ιδιαίτερης περιουσίας ενός μόνον εταίρου, του πλουσιότερου ασφαλώς και να ζητήσουν να ικανοποιηθούν για ολόκληρο το ποσό. Ο πλουσιότερος εταίρος δεν μπορεί να ζητήσει από τους πιστωτές να στραφούν και εναντίον των άλλων εταίρων ή να ικανοποιηθούν από τους άλλους σύμμετρα. Πληρώνοντας όμως μπορεί να στραφεί ο ίδιος εναντίον των άλλων συνεταίρων.

II. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

A. Έκθεση Χαρακτηριστικών.

1. Ο σκοπός της ομόρρυθμης εταιρίας συνίσταται στην ενέργεια αντικειμενικών εμπορικών πράξεων. Συνεπώς είναι εμπορική εταιρία κατά το ουσιαστικό σύστημα.

2. Η ύπαρξη εταιρικής περιουσίας, που είναι αποτέλεσμα της εμπορικότητας της ομόρρυθμης εταιρίας.

3. Έχει νομική προσωπικότητα με όλες τις συνέπειες που απορρέουν από το γεγονός αυτό.

4. Μία ειδικότερη συνέπεια της νομικής προσωπικότητας. Η οποία αναφέρεται στον Εμπορικό Νόμο (άρθρο 20) είναι ότι έχει εταιρική επωνυμία.

5. Οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται απεριόριστα και εις ολόκληρο για τις εταιρικές τους υποχρεώσεις.

6. Ύπαρξη ειδικής βραχυπρόθεσμης παραγραφής των απαιτήσεων των εταιρικών δανειστών σε περίπτωση λύσεως της εταιρίας ή αποχώρησης του εταίρου.

7. Το καταστατικό της κείμενο υπόκειται σε δημοσιότητα.

8. Ισχύει η αρχή της ατομικής διαχείρισης και εκπροσώπησης.

9. Σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρίας συμπτωχεύουν και οι ομόρρυθμοι εταίροι.

B. Ανάλυση χαρακτηριστικών.

1. *Εταιρική επωνυμία.*

α. Το όνομα με το οποίο εμφανίζεται η ομόρρυθμος εταιρία στις εμπορικές της συναλλαγές είναι εταιρική επωνυμία.

Προκειμένου η εταιρική επωνυμία να είναι έγκυρη θα πρέπει να σχηματισθεί μόνο από τα ονόματα και επώνυμα ή μόνο από τα επώνυμα των εταίρων. Με βάση μια παλιά πρακτική όταν υπάρχουν πολλοί εταίροι δεν είναι απαραίτητο να περιληφθούν στην εταιρική επωνυμία τα ονόματα όλων των εταίρων αρκεί να περιληφθεί το όνομα ενός ή ορισμένων με την προσθήκη των λέξεων « και συντροφία» (« και Σία»). Με τον τρόπο αυτόν υποδηλώνεται η ύπαρξη και άλλων εταίρων.

β. Η αρχή της αλήθειας της επωνυμίας κάμπτεται υπέρ της αρχής της διάρκειας σε περίπτωση συνεχίσεως της εταιρίας, μετά τον θάνατο του εταίρου. Στην περίπτωση αυτή για την χρησιμοποίηση του ονόματος του αποθανόντος απαιτείται ρητή συναίνεση των κληρονόμων. Η ίδια λύση ισχύει και σε περίπτωση αποχώρησης του εταίρου από την εταιρία. Δεν χρειάζεται η συναίνεση του απερχόμενου εταίρου, όταν υπάρχει σχετική πρόβλεψη στην εταιρική σύμβαση.

γ. Ο διαχειριστής για την διεκπεραίωση υποθέσεων της εταιρίας συναλλάσσεται υπογράφοντας κάτω από την εταιρική επωνυμία.

2. *Η ευθύνη των ομόρρυθμων εταίρων.*

α. Σύμφωνα με την διάταξη του άρθρου 22 του Εμπορικού Νόμου, για την εκπλήρωση των υποχρεώσεων της εταιρίας ευθύνεται όχι μόνο η εταιρία, αλλά και κάθε εταίρος με την ατομική του περιουσία. Έτσι ο ομόρρυθμος εταίρος έχει απεριόριστη και εις ολόκληρο ευθύνη για τις υποχρεώσεις της εταιρίας, είτε αυτές πηγάζουν από την σύμβαση, είτε από άλλο γενεσιουργό λόγο.

β. Ως προς το περιεχόμενο της ευθύνης, κατά το άρθρο 22 του Εμπορικού Νόμου υπάρχει αμφισβήτηση. Κατά την μία άποψη οι εταίροι αλλά και η εταιρία είναι υποχρεωμένοι σε φυσική εκπλήρωση και των μη χρηματικών υποχρεώσεων της εταιρίας, ενώ σύμφωνα με την άλλη άποψη η ευθύνη τους περιορίζεται σε χρηματική αποζημίωση σε περίπτωση μη εκπλήρωσης ή πλημμελούς εκπλήρωσης των υποχρεώσεων. Η άποψη που είναι περισσότερο σύμφωνη με τον σκοπό του Νόμου είναι η πρώτη αλλά με τους εξής περιορισμούς:

- Να πρόκειται για υποχρέωση την οποία να μπορούν να εκπληρώσουν και οι εταίροι.
- Ιδίως να μην πρόκειται για αποκλειστική υποχρέωση της εταιρίας. Να υπάρχει αδυναμία ή αδράνεια του διαχειριστή προς εκπλήρωση της υποχρέωσης.

γ. Η διαμόρφωση κατά το άρθρο 22 του Εμπορικού Νόμου της ευθύνης των ομορρύθμων εταίρων μπορεί να συνοψισθεί στα εξής:

- Η ευθύνη είναι προσωπική και απεριόριστη. Ευθύνονται δηλαδή με την προσωπική τους περιουσία και όχι μόνο κατά λόγο της εισφοράς τους ή μέχρι ορισμένου ποσού.
- Πρόκειται για ευθύνη εις ολόκληρο. Δηλαδή οι ομόρρυθμοι εταίροι ευθύνονται « αλληλεγγύως». Η έννοια της ευθύνης εις ολόκληρο είναι ότι μεταξύ των εταίρων υποχρεούται κάθε εταίρος να εκπληρώσει ολόκληρο το χρέος. Η εις ολόκληρο ευθύνη δεν υπάρχει μόνο μεταξύ των εταίρων αλλά και μεταξύ της εταιρίας.
- Η ευθύνη είναι άμεση, ευθύνονται δηλαδή οι εταίροι ευθέως έναντι των εταιρικών δανειστών και όχι απλώς έναντι της εταιρίας προς προκαταβολή συμπληρωματικών εισφορών.
- Η ευθύνη είναι πρωτογενής και όχι επικουρική. Ο δανειστής δεν είναι υποχρεωμένος να επιδιώξει να ικανοποιηθεί πρώτα από την εταιρική περιουσία.

- Ο εταίρος ο οποίος ικανοποίησε τον εταιρικό δανειστή, έχει δικαίωμα υποκαταστάσεως (αναγωγικώς) κατά των άλλων εταίρων όχι όμως και κατά της εταιρίας.
- Η ευθύνη του εταίρου που αποχωρεί εξακολουθεί να υφίσταται και για τις μη ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις που είχαν γεννηθεί μέχρι την δημοσίευση της αποχώρησής του.

3. Παραγραφή.

Σε περίπτωση περάτωσης της εταιρίας καθώς επίσης και σε περίπτωση αποχώρησης του εταίρου δεν παύει η απεριόριστη και εις ολόκληρο ευθύνη των ομορρύθμων εταίρων. Το άρθρο όμως 64 του Εμπορικού Νόμου καθιερώνει βραχυπρόθεσμη πενταετή παραγραφή των απαιτήσεων των εταιρικών δανειστών κατά των ομορρύθμων εταίρων, σε περίπτωση λύσεως της εταιρίας ή αποχώρησης εταίρου με τις εξής προϋποθέσεις:

- Λύση ή αποχώρηση εταίρου, εφόσον όμως πρόκειται για εταιρία η οποία έχει επιβληθεί στις διατυπώσεις δημοσιότητας.
- Όταν γίνεται δημοσίευση της λύσεως της εταιρίας ή της αποχώρησης.
- Όταν υπάρχουν αξιώσεις των εταιρικών δανειστών από εταιρικά χρέη για τα οποία ευθύνονται οι εταίροι. Συνεπώς δεν υπάρχει παραγραφή των αξιώσεων των εταιρικών δανειστών κατά της εταιρίας ούτε τις αξιώσεις της εταιρίας κατά των εταίρων ή αντίστροφα ούτε αυτές των εταίρων μεταξύ τους.
- Αναφέρεται αποκλειστικά στους απεριόριστα και εις ολόκληρο ευθυνόμενους εταίρους ομόρρυθμης ή ετερόρρυθμης εταιρίας.

III. Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΟΥ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

A. Έγγραφο σύναψη εταιρικής σύμβασης.

1. Για την σύσταση της ομόρρυθμης εταιρίας είναι απαραίτητη όχι μόνο η σύνταξη του καταστατικού, αλλά και η δημοσίευσή του. Η σύναψη της εταιρικής συμβάσεως (καταστατικό) γίνεται με ιδιωτικό ή δημόσιο έγγραφο. Σχετικά με τη φύση του καταστατικού υπάρχει διχογνωμία. Η άποψη που επικρατεί είναι ότι το καταστατικό είναι αποδεικτικό και όχι συστατικό.

2. Το περιεχόμενο του καταστατικού σύμφωνα με το άρθρο 43 του Εμπορικού Νόμου θα πρέπει να περιλαμβάνει το όνομα και την κατοικία των εταίρων, την εταιρική επωνυμία, το όνομα των διαχειριστών, το είδος και την αξία των εισφορών και την διάρκεια της εταιρίας. Ορισμένα όμως στοιχεία από αυτά, όπως ο διορισμός των διαχειριστών (όταν δεν προβλέπεται από το καταστατικό ισχύει η νόμιμη διαχείριση), η διάρκεια της εταιρίας (αν δεν έχει ορισθεί είναι αόριστης διάρκειας) και η αξία των εισφορών δεν είναι υποχρεωτικά

B. Συνύπαρξη ουσιαστικών και τυπικών στοιχείων.

Για τη σύσταση της ομόρρυθμης εταιρίας απαιτείται η συνύπαρξη ουσιαστικών και τυπικών στοιχείων.

1. Τα ουσιαστικά στοιχεία είναι:

- α. Η έγκυρη σύμβαση, αμφοτεροβαρής ή πολυβαρής.
- β. Η κοινή εισφορά, γιατί κάθε εταίρος οφείλει να συνεισφέρει υλικά ή άυλα περιουσιακά στοιχεία.
- γ. Ο σκοπός, ο οποίος πρέπει να είναι θεμιτός και μάλιστα οικονομικός, να μην αντιβαίνει δηλαδή στα χρηστά ήθη και τη δημόσια τάξη.
- δ. Η εταιρική πρόθεση (διάθεση) των εταίρων για την σύσταση της εταιρίας.
- ε. Η αμφοτεροβαρής ή πολυβαρής σύμβαση, για να είναι έγκυρη, πρέπει τα πρόσωπα που προβαίνουν στη σύσταση της ομόρρυθμης εταιρίας, να έχουν δικαιοπρακτική ικανότητα.
- στ. Η κοινή εισφορά μπορεί να είναι σε χρήμα ή σε είδος ή σε εργασία ή και από τα τρία μαζί. Εάν είναι σε είδος, πρέπει να γίνει αποτίμηση από όλους τους εταίρους, πριν υπογραφεί το καταστατικό. Εάν το είδος είναι ακίνητο και μεταβιβάζεται στην εταιρία και η κυριότητα και η χρήση, απαιτείται να συνταχθεί συμβολαιογραφικό έγγραφο (δημόσιο) και να καταβληθεί φόρος μεταβίβασης ακινήτου, που είναι 9-11% στην αξία του ακινήτου. Εάν μεταβιβάζεται μόνο η χρήση του ακινήτου, η χρήση αποτιμάται σε χρήμα και στην αξία της υπολογίζεται χαρτόσημο 2% πλέον Ο.Γ.Α., Τ.Ε.Β.Ε. κ.λ.π.

2. Τα τυπικά στοιχεία είναι:

- α. Η σύνταξη εγγράφου δημοσίου ή ιδιωτικού.

β. Η καταχώρηση της περίληψης του εγγράφου αυτού σε ιδιαίτερο βιβλίο, που τηρείται από τον Γραμματέα του Πρωτοδικείου του τόπου, όπου πρόκειται να έχει την έδρα της η εταιρία.

γ. Η τοιχοκόλληση της περίληψης αυτής για τρεις (3) τουλάχιστον μήνες στην αίθουσα του ακροατηρίου. Μετά την παρέλευση του τριμήνου αυτού από την ημέρα της τοιχοκόλλησης αρχίζει η νομική προσωπικότητα της εταιρίας.

Γ. Διατυπώσεις δημοσιότητας.

1. *Κατά την σύσταση της εταιρίας.*

α. Οι διατυπώσεις της δημοσιότητας συνίσταται στην καταχώρηση της περίληψης του καταστατικού, η οποία πρέπει να περιέχει το ελάχιστο περιεχόμενο του στο ειδικό βιβλίο εταιριών του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας.

β. Στην τοιχοκόλληση της περιλήψεως στο ακροατήριο του Πρωτοδικείου επί τρεις μήνες. Η περίληψη αυτή δίνεται στον Γραμματέα του Πρωτοδικείου της έδρας της εταιρίας μέσα σε διάστημα δεκαπέντε (15) ημέρες από τη χρονολογία του καταστατικού. Αν η εταιρία ιδρύσει υποκαταστήματα στην περιφέρεια άλλου Πρωτοδικείου εκτός της έδρας της το αντίγραφο και η περίληψη του καταστατικού παραδίδεται και στον Γραμματέα του Πρωτοδικείου αυτού, ο οποίος τηρεί τις ίδιες διατυπώσεις.

2. *Έξοδα συστάσεως.*

Η δαπάνη για τη σύσταση των προσωπικών εταιριών ανέρχεται σε:

α) **Χαρτόσημο 2,4% επί του κεφαλαίου.**

Κατά τον υπολογισμό του χαρτοσήμου πρέπει να υφίσταται αναλογία των εισφορών και των ποσοστών συμμετοχής στα κέρδη του ομόρρυθμου εταίρου. Εάν η αναλογία της συμμετοχής στα κέρδη είναι μεγαλύτερη του ποσοστού των εισφορών, το χαρτόσημο προσαυξάνεται αντιστοίχως.

Το καταστατικό πρέπει να προσάγεται προς χαρτοσήμανση μέσα σε τρεις (3) μέρες από την χρονολογία του, διαφορετικά επιβάλλεται πρόστιμο.

β) **Ταμείο συντάξεως Νομικών, 0,5% επί του κεφαλαίου.**

Προσάγεται στο Ταμείο Συντάξεως Νομικών το καταστατικό και επικολλάται ένσημο Τ.Ν.Σ. εφόσον αυτό είναι μικρού ποσού ή εκδίδεται τριπλότυπο και σημειώνεται η σχετική πράξη πάνω σε αυτό.

γ) Ταμείο Πρόνοιας Δικηγόρων 1% επί του κεφαλαίου.

Προσάγεται στο Ταμείο το καταστατικό και επικολλάται ένσημο του Ταμείου ή εκδίδεται διπλότυπο και σημειώνεται η σχετική πράξη.

Τα έξοδα σύστασης προσωπικών εταιριών ανέρχονται σε 3,4% επί του κεφαλαίου. Εάν εισφέρεται ακίνητο το καταστατικό συντάσσεται ενώπιον συμβολαιογράφου και η εισφορά ακινήτου υπόκειται σε φόρο μεταβίβασης 11%.

3. Τροποποίηση του καταστατικού.

Για την τροποποίηση του καταστατικού ομόρρυθμης εταιρίας απαιτείται ομόφωνη απόφαση όλων των εταίρων. Εκτός αν το καταστατικό αρκείται σε πλειοψηφία. Η τήρηση των διατυπώσεων της δημοσιότητας είναι απαραίτητη και σε αυτήν την περίπτωση.

Δ. Έλλειψη δημοσιότητας.

1. Κατά την σύσταση της εταιρίας.

Σύγχυση επικρατεί σχετικά με τις συνέπειες σε περίπτωση μη τήρησης των διατυπώσεων δημοσιότητας. Το άρθρο 39 του Εμπορικού νόμου ορίζει ότι οι ομόρρυθμες και οι ετερόρρυθμες εταιρίες αποδεικνύονται με δημόσια ή ιδιωτικά έγγραφα. Η νομολογία έχει καταλήξει στα εξής πορίσματα:

α. Το έγγραφο περί συστάσεως της εταιρίας είναι αποδεικτικό και όχι συστατικό

β. Προϋπόθεση έγκυρης συστάσεως του νομικού προσώπου της εταιρίας είναι η τήρηση των διατυπώσεων δημοσιότητας. Εντούτοις εφόσον το καταστατικό δεν συντάχθηκε ή δεν δημοσιεύτηκε η εταιρία δεν είναι απολύτως άκυρη, αλλά επέρχεται απλώς σχετική ακυρότητα υπέρ των τρίτων, με την έννοια ότι οι τρίτοι μπορούν να προβάλλουν την ακυρότητα έναντι της εταιρίας, όχι όμως και οι εταίροι έναντι των τρίτων.

γ. Εφόσον η εταιρία, η οποία δεν έχει δημοσιεύσει το καταστατικό της, έχει συνάψει σημαντικό αριθμό συναλλαγών με τρίτους η επίκληση της ακυρότητας είτε από τρίτους είτε από εταίρους επιφέρει αποτέλεσμα μόνο για το μέλλον. Αυτό σημαίνει ότι οι συναλλαγές που

πραγματοποίησε η εταιρία με τρίτους όλο το χρονικό διάστημα μέχρι της επικλήσεως της ακυρότητας παραμένουν ισχυρές.

2. *Κατά την τροποποίηση του καταστατικού.*

Είναι γνωστό ότι στην τροποποίηση του καταστατικού, ισχύουν οι διατυπώσεις δημοσιότητας που προβλέπονται και κατά την σύσταση της εταιρίας. Εν όψει του σκοπού των διατυπώσεων δημοσιότητας, που είναι η προστασία των τρίτων, πρέπει να γίνει δεκτό ότι οι τροποποιήσεις καταστατικού, οι οποίες δεν υποβλήθηκαν στις διατυπώσεις αυτές, δεν ισχύουν έναντι των τρίτων. Εδώ δηλαδή η προστασία των τρίτων λειτουργεί προς αντίθετη κατεύθυνση από ότι επί συστάσεως της εταιρίας. Οι τρίτοι θίγονται όχι από την μη ισχύ της αδημοσίευτης τροποποίησης, αλλά από την ισχύ της.

E. Εγγραφές κατά την σύσταση της ομόρρυθμης εταιρίας.

Κατά τη σύσταση της Ο.Ε., της οποίας η νομική προσωπικότητα αρχίζει μετά την παρέλευση του τριμήνου από την τοιχοκόλληση της περίληψης του καταστατικού, γίνεται και η πρώτη λογιστική εγγραφή στα λογιστικά βιβλία της εταιρίας, με την οποία απεικονίζεται η ανάληψη της υποχρέωσης από τον κάθε εταίρο και στη συνέχεια κατά την καταβολή της εισφοράς η δεύτερη λογιστική εγγραφή.

Για την κατανόηση των παραπάνω γόνιμο θα ήταν να δοθεί ένα παράδειγμα:

Έστω ότι ιδρύεται μεταξύ των Α. Αντωνίου και Β. Βασιλόπουλο ομόρρυθμος εταιρία με κεφάλαια 600.000 δραχμών, που θα καταβληθούν εξ ίσου μεταξύ των εταίρων.

Κατά την σύσταση θα γίνει η εγγραφή:

_____ //		_____	
A.Αντωνίου	λογ/σμος εισφοράς	300.000	
B. Βασιλόπουλος	λογ/σμος εισφοράς	300.000	
	Εταιρικό κεφάλαιο		600.000
Σύσταση Ο.Ε. όπως του υπ' αριθ.Α25 καταστατικό του συμβολαιογράφου Αθηνών Κ. Μακρή.			
_____ //		_____	

Οι λογ/σμοι «Α. Αντωνίου και Β. Βασιλόπουλος λογ/σμος εισφοράς», είναι προσωπικοί λογ/σμοι και δείχνουν τις υποχρεώσεις των εταίρων προς την εταιρία. Εξισώνονται μετά την καταβολή της εισφοράς, η οποία μπορεί να γίνει με μία μόνο καταβολή ή με πολλές τμηματικώς,

οπότε γίνονται πολλές εγγραφές κατά τον χρόνο κατά τον οποίο καταβάλλονται τα ποσά όπως κατωτέρω:

Έστω ότι με τη σύσταση της εταιρίας κατέβαλλαν και οι δύο εταίροι από 200.000 δρχ. τα δε υπόλοιπα ποσά μετά από δύο μήνες. Κατά την καταβολή της πρώτης δόσης θα γίνει η εξής εγγραφή:

		//		
Ταμείο		400.000		
	A. Αντωνίου	λογ/σμος εισφοράς	200.000	
	B. Βασιλόπουλος	λογ/σμος εισφοράς	200.000	
Καταβολή πρώτης δόσης από τους εταίρους.				
		//		

Μετά την πάροδο του διμήνου, όταν καταβληθούν τα υπόλοιπα χρήματα, θα γίνει η εξής εγγραφή:

		//		
Ταμείο		200.000		
	A. Αντωνίου	λογ/σμος εισφοράς	100.000	
	B. Βασιλόπουλος	λογ/σμος εισφοράς	100.000	
Καταβολή και της υπόλοιπης εισφοράς από τους εταίρους				
		//		

Η εισφορά των εταίρων δεν καταβάλλεται μόνο σε χρήμα, αλλά και σε είδος και μάλιστα σε υλικά και άυλα περιουσιακά στοιχεία, όπως είναι τα μηχανήματα, τα οικήματα, τα έπιπλα, τα εμπορεύματα αλλά και οι απαιτήσεις σε βάρος τρίτων όπως τα γραμμάτια εισπρακτέα, η φήμη και η πελατεία, η εκμετάλλευση σήματος και ακόμη η εργασία.

Έστω ότι συνιστάται Ο.Ε. μεταξύ των Γ. Γεωργίου και Δ. Δημητρίου με κεφάλαιο 400.000 δραχμών, που θα καταβληθεί κατά το ήμισυ μεταξύ των εταίρων.

Ο Γ. Γεωργίου, για να καλύψει την υποχρέωσή του καταβάλλει ένα κινητό αξίας 120.000 δραχμών, το οποίο είναι υποθηκευμένο αντί 60.000 δραχμών, απαιτήσεις σε βάρος τρίτων ονομαστικής αξίας 40.000 δραχμών, από τις οποίες οι 160.000 δραχμές επισφαλείς με πιθανή ζημία 6.000 δραχμών και τα υπόλοιπα σε μετρητά.

Ο Δ. Δημητρίου για την κάλυψη της υποχρέωσής του καταβάλλει γραμμάτια ονομαστικής αξίας 80.000 δραχμών και παρούσης 73.600 δραχμών, απαιτήσεις σε βάρος τρίτων 36.000 δραχμές, από τις οποίες οι 10.000 δραχμές επισφαλείς με πιθανή ζημία 40% και τα υπόλοιπα σε μετρητά.

Οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές θα έχουν ως εξής:

		//		
Γ. Γεωργίου λογ/σμος εισφοράς			200.000	
Δ. Δημητρίου λογ/σμος εισφοράς			200.000	
		Εταιρικό Κεφάλαιο		400.000
Σύσταση Ο.Ε.				
		//		
Ακίνητα ενυπόθηκα		120.000		
Χρεώστες		24.000		
Επισφαλείς χρεώστες		16.000		
Ταμείο		106.000		
	Ενυπόθηκο δάνειο			60.000
	Αποσβεσθέντες επισφαλείς χρεώστες			6.000
	Γ. Γεωργίου λογ/σμος εισφοράς			200.000
Καταβολή εισφοράς Γ.Γεωργίου				
		//		
Γραμμάτια εισπρακτέα		86.000		
Χρεώστες		20.000		
Επισφαλείς χρεώστες		10.000		
Ταμείο		100.400		
	Τόκοι μη δ/λευμένοι γραμ/τίων εισ/κτέων			6.400
	Αποσβεσθέντες επισφαλείς χρεώστες			4.000
	Δ. Δημητρίου λογ/σμός εισφοράς			200.000
Καταβολή εισφοράς Δ. Δημητρίου				
		//		

Όταν εισφέρεται η χρήση ενός πράγματος, όπως π.χ. η χρησιμοποίηση ενός ακινήτου ή ενός μηχανήματος κ.λ.π. για ορισμένο χρονικό διάστημα ή αόριστο ή η επικαρπία ενός πράγματος ή δικαιώματος, όπως π.χ. η εκμετάλλευση ενός σήματος ή η εκμετάλλευση δικαιώματος ευρεσιτεχνίας κ.λ.π., μετά από κοινή απόφαση των εταίρων προσδιορίζεται η αξία τους, η οποία αναγράφεται και στο καταστατικό. Ευνόητο είναι ότι η κυριότητα του πράγματος ανήκει στον εταίρο, που τα εισφέρει. Οι πιστωτές συνεπώς της εταιρίας μπορούν να στραφούν μόνο εναντίον της χρήσης ή της επικαρπίας του πράγματος και όχι εναντίον της κυριότητάς του.

Έστω π.χ. ότι ο Γ. Γεωργίου για την κάλυψη της υποχρέωσής του εισέφερε τη χρήση ενός ακινήτου για πέντε (5) χρόνια, που αποτιμήθηκε σε 200.000 δραχμές και ο Δ. Δημητρίου την εκμετάλλευση ενός διπλώματος ευρεσιτεχνίας για μία τετραετία (4) που αποτιμήθηκε σε 40.000 δραχμές και τη χρήση ενός μηχανήματος για δέκα χρόνια (10), που αποτιμήθηκε σε 160.000 δραχμές.

Μετά την πρώτη εγγραφή της σύστασης της εταιρίας θα γίνουν οι εγγραφές :

Χρήση ακινήτου	200.000	
Καταβολή εισφοράς Γ. Γεωργίου	Γ.Γεωργίου λογ/σμος εισφοράς	200.000
//		
Εκμ/ση διπλώματος ευρεσιτεχνίας	40.000	
Χρήση μηχανήματος	160.000	
Καταβολή εισφοράς Δ. Δημητρίου	Δ. Δημητρίου λογ/σμος εισφοράς	200.000
//		

Η εγγραφή αυτή μπορούσε να γίνει και με λογαριασμούς τάξης χωρίς να χρησιμοποιηθούν οι λογαριασμοί εισφοράς, ούτε η πρώτη εγγραφή σύστασης ως εξής :

Χρήση ακινήτου Γ. Γεωργίου	200.000	
Εισφορά του Γ. Γεωργίου	Γ.Γεωργίου λογ/σμός χρήσης ακινήτου	200.000
//		
Εκμ/ση διπλώματος ευρεσιτεχνίας Δ.Δημητρίου	40.000	
Χρήση μηχανήματος Δ.Δημητρίου	160.000	
Εισφορά Δ. Δημητρίου.	Δ.Δημητρίου λογ/σμος ευρεσιτεχνίας	40.000
	Δ.Δημητρίου λογ/σμος χρήσης μηχ/τος	160.000
//		

IV. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ – ΔΙΟΙΚΗΣΗ

A. Γενικά.

1. Περιεχόμενο διαχείρισεως.

Η διαχείριση περιλαμβάνει το σύνολο των δικαιπραξιών και υλικών πράξεων, όπως είναι η διεύθυνση παραγωγής, η τήρηση βιβλίων και αλληλογραφίας για την επίτευξη του εταιρικού σκοπού.

Όπως αναφέρει ο Τσιριντάνης η διαχείριση πρέπει να διακρίνεται σε εσωτερική και εξωτερική.

Η διαχείριση γίνεται, εάν δεν συμφωνηθεί διαφορετικά, από τους εταίρους είτε συλλογικά δηλαδή από όλους μαζί όπου σε αυτή την περίπτωση έχουμε την συλλογική διαχείριση είτε από τον καθένα ατομικά, όπου σε αυτή την περίπτωση έχουμε ατομική διαχείριση. Πρόκειται για τις περιπτώσεις νόμιμης διαχείρισης, αυτής δηλαδή που προβλέπει ο νόμος για την περίπτωση που δεν έχει συμφωνηθεί κάτι άλλο από τους εταίρους. Υπάρχει περίπτωση διαχείρισης εκ του καταστατικού δηλαδή είναι δυνατό να συμφωνηθεί κάτι διαφορετικό το οποίο όμως θα πρέπει να περιλαμβάνει στο καταστατικό.

2. Διαχειριστής ομόρρυθμης εταιρίας.

Διαχειριστής της ομόρρυθμης εταιρίας διορίζεται συνήθως ένας ή περισσότεροι εταίροι ή και τρίτος ακόμη, που δεν μετέχει στην εταιρία. Ο διαχειριστής ενεργεί όλες τις πράξεις της εταιρίας και αντιπροσωπεύει την εταιρία εξωδίκως και δικαστικώς. Ευθύνεται και για μικρή ακόμη αμέλεια και λογοδοτεί ενώπιον των εταίρων στο τέλος κάθε χρήσης.

3. Διαχείριση και εκπροσώπηση.

Ανάμεσα σε αυτές τις δύο έννοιες θα πρέπει να γίνει μια διάκριση. Έτσι η διαχείριση αναφέρεται στην εξουσία του διαχειριστή να ενεργεί πράξεις χωρίς να προσβάλει τις υποχρεώσεις του έναντι των άλλων εταίρων, ενώ η εκπροσώπηση έχει σχέση με την εξουσία έγκυρης πραγματοποίησης πράξεων έναντι τρίτων. Η διάκριση αυτή επιτρέπει την διαφοροποίηση ως προς την έκταση της εκπροσωπευτικής από την διαχειριστική εξουσία. Η διάκριση αυτή δεν είναι βέβαια ουσιαστική, αλλά νομική. Έτσι όλες οι πράξεις εκπροσωπήσεως είναι συγχρόνως και πράξεις διαχείρισης.

B. Διαχειριστική εξουσία.

1. Στην ομόρρυθμη εταιρία και στις εσωτερικές σχέσεις υπάρχει ατομική διαχείριση, που σημαίνει ότι οι εταίροι δεν είναι υποχρεωμένοι πριν από την τέλεση οποιασδήποτε πράξεως να έχουν την συγκατάθεση των υπολοίπων. Βέβαια υπάρχει το δικαίωμα εναντιώσεως από τους άλλους εταίρους οι οποίοι έχουν πληροφορηθεί τη σχεδιαζόμενη πράξη. Στην περίπτωση αυτή, που υπάρχει εναντίωση η πράξη πρέπει να τελεσθεί.

2. Το καταστατικό μπορεί να προβλέψει οποιαδήποτε άλλη ρύθμιση αντί της ατομικής διαχείρισης. Έτσι μπορεί να ισχύει με βάση το καταστατικό, για τις εσωτερικές σχέσεις, η συλλογική διαχείριση.

Γ. Νομοθετικές διατάξεις.

Ο Εμπορικός νόμος περιλαμβάνει ελάχιστες διατάξεις για την διαχείριση της ομόρρυθμης εταιρίας, (συγκεκριμένα στα άρθρα 21, 24, 27) για αυτό για συμπληρωματικούς λόγους χρησιμοποιούνται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα για την Διοίκηση των νομικών προσώπων. Σύμφωνα με το άρθρο 43 του Εμπορικού νόμου οι διαχειριστές διευθύνουν, διοικούν και υπογράφουν στο όνομα της εταιρίας.

Δ. Εγγραφές κατά την λειτουργία της ομόρρυθμης εταιρίας.

Επειδή η Ο.Ε είναι νομικό πρόσωπο ξεχωριστό από τα φυσικά πρόσωπα των εταίρων που τη συνιστούν, είναι επόμενο να δημιουργούνται κατά τη λειτουργία της διάφορες δεσοληπτικές σχέσεις μεταξύ αυτής και των εταίρων της, π.χ. δανεισμός της Ο.Ε. προς τους εταίρους και αντίστροφα, απολήψεις εταίρων, αγορά η πώληση εμπορευμάτων της Ο.Ε. από και προς τους εταίρους, οπότε οι εταίροι γίνονται αντίστοιχα πελάτες ή προμηθευτές της εταιρίας.

Για την πλήρη κατανόηση του θέματος παραθέτουμε το εξής παράδειγμα: Η Ο.Ε. Γ. Γεωργίου, Δ. Δημητρίου και Ε. Ευαγγέλου με εταιρικό κεφάλαιο 9.000.000 δραχμών που καταβλήθηκε εξ ίσου μεταξύ των εταίρων, διενήργησε εκτός από τις άλλες πράξεις και τις εξής μεταξύ των εταίρων:

- 1) Ο Γ. Γεωργίου λαμβάνει από την εταιρία έναντι μελλοντικών κερδών 128.000 δραχμές και ο Δ. Δημητρίου 452.000 δραχμές.
- 2) Ο Δ. Δημητρίου δανείζει προσωρινά την εταιρία 100.000 δραχμές.
- 3) Ο Ε. Ευαγγέλου χορηγεί μακροχρόνιο δάνειο στην εταιρία 1.200.000 δραχμών για την επέκταση των εργασιών της.
- 4) Η εταιρία επιστρέφει στον Δ. Δημητρίου το μισό του προσωρινού δανείου που όφειλε.
- 5) Ο Γ. Γεωργίου αγοράζει από την εταιρία ρύζι αξίας 80.000 δραχμών με πίστωση τιμ. Νο 142 και
- 6) Ο Δ. Δημητρίου πωλεί στην εταιρία καφέ αξίας 120.000 δραχμών με πίστωση τιμ. Νο 14.

Οι σχετικές ημερολογιακές εγγραφές στα βιβλία της εταιρίας θα έχουν ως εξής:

		//	
Γ. Γεωργίου λογ/σμός απολήψεων		128.000	
Δ. Δημητρίου λογ/σμός απολήψεων		452.000	
	Ταμείο		580.000
Καταβολή απολήψεων στους εταίρους			
		//	
Ταμείο		100.000	
	Δ. Δημητρίου λογ/σμός ατομικός		100.000
Λήψη προσωρινού δανείου από εταίρο			
		//	
Ταμείο		1.200.000	
	Ε. Ευαγγέλου λογ/σμός δανείου		1.200.000
Λήψη μακροχρόνιου δανείου από εταίρο.			
		//	
Δ. Δημητρίου λογ/σμός ατομικός		50.000	
	Ταμείο		50.000
Επιστροφή του ½ προσωρινού δανείου			
		//	
Χρεώστες-συνεταίροι		80.000	
Γ. Γεωργίου	80.000		
	Εμπορεύματα		80.000
	Ρύζι	80.000	
Πώληση τιμ. Νο 142			
		//	
Εμπορεύματα		120.000	
Καφές	120.000		
	Πιστωτές-συνεταίροι		120.000
	Δ. Δημητρίου	120.000	
Αγορά τιμ. Νο 14			
		//	

Ε. Εγγραφές κατά την αύξηση και ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου της Ο.Ε.

Η Ο.Ε. με την εξέλιξη των εργασιών της μπορεί να προβαίνει στην αύξηση ή την ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου με την προϋπόθεση ότι θα τροποποιεί το καταστατικό της και θα δημοσιεύσει την τροποποίηση αυτή.

1) *Αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου επιβάλλεται:*

- α) Όταν οι εργασίες της εταιρίας απαιτούν απασχόληση μεγαλύτερης ποσότητας κεφαλαίου.
- β) Όταν η εταιρία σκοπεύει να επεκτείνει τις εργασίες της και δεν επιθυμεί ή δεν μπορεί να πραγματοποιήσει αυτή την επέκταση μέσω του δανεισμού.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου της Ο.Ε. γίνεται κατά τρεις κυρίως τρόπους:

- 1) Με την αύξηση της εισφοράς ενός ή περισσότερων ή όλων των εταίρων.
- 2) Με την πρόσληψη ενός ή περισσότερων εταίρων.
- 3) Με την κεφαλαιοποίηση των κερδών ή των αποθεματικών των προηγούμενων χρήσεων εάν βέβαια υπάρχουν.

2) *Ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου γίνεται:*

- α) Όταν το εταιρικό κεφάλαιο είναι μεγαλύτερο από εκείνο, που απαιτείται, σε σχέση με την έκταση των εργασιών της εταιρίας.
- β) Όταν υπάρχουν μεγάλες ζημιές και αποφασιστεί από τους εταίρους να καλυφθούν οι ζημιές από το εταιρικό κεφάλαιο.
- γ) Όταν αποχωρήσει ένας ή περισσότεροι εταίροι.

Έστω π.χ. ότι στην Ο.Ε. Δ. Καρφής και Κ. Μήτσος, που ιδρύθηκε προ πενταετίας με εταιρικό κεφάλαιο 400.000 δραχμών, το οποίο έχει καταβληθεί εξ ημισείας μεταξύ των εταίρων και έχει δημιουργηθεί στο μεταξύ αποθεματικό 80.000 δραχμών, αποφασίζεται η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου ως εξής:

- 1) Κατά 100.000 δραχμές, οι οποίες θα καταβληθούν από τους εταίρους. Μετά τη δημοσίευση της μετατροπής του καταστατικού θα γίνει η εξής εγγραφή:

	//	
Δ. Καρφής λογ/σμός εισφοράς	50.000	
Κ. Μήτσου λογ/σμός εισφοράς	50.000	
Εταιρικό κεφάλαιο		100.000
Αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με αύξηση της εισφοράς των εταίρων.		
	//	

- 2) Κατά 200.000 δραχμές, οι οποίες θα καταβληθούν από το νέο συνέταιρο Δ. Δήμου θα γίνει η εξής εγγραφή:

//		
Δ. Δήμου λογ/σμός εισφοράς	200.000	
Εταιρικό κεφάλαιο		200.000
Αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με πρόσληψη νέου συνεταίρου.		
//		

3) Κατά 80.000 δραχμές με την κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών και θα γίνει η εξής εγγραφή:

//		
Δ. Καρφής λογ/σμός εισφοράς	40.000	
Κ. Μήτσου λογ/σμός εισφοράς	40.000	
Εταιρικό κεφάλαιο		80.000
Αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου με τη μετατροπή των αποθεματικών σε κεφάλαιο.		
//		
Αποθεματικό κεφάλαιο	80.000	
Δ. Καρφής λογ/σμός εισφοράς		40.000
Κ. Μήτσου λογ/σμός εισφοράς		40.000
Κεφαλαιοποίηση των αποθεματικών		
//		

Έστω ότι η εταιρία αποφασίζει την ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου ως εξής:

1) Εξισορρόπηση του κεφαλαίου:

Έστω ότι η εταιρία για να εξισορροπήσει το κεφάλαιο, προβαίνει στην ελάττωσή του κατά 100.000 δραχμές. Η εγγραφή που θα γίνει είναι:

//		
Εταιρικό κεφάλαιο	100.000	
Δ. Καρφής λογ/σμός εισφοράς		50.000
Κ. Μήτσος λογ/σμός εισφοράς		50.000
Απόφαση για ελάττωση του εταιρικού κεφαλαίου.		
//		

2) Κάλυψη ζημιάς:

Έστω ότι ο λογ/σμός αποτελέσματα χρήσης παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο ή ζημιά χρήσης 80.000 δραχμές και αποφασίζεται η κάλυψη της ζημιάς με την αντίστοιχη μείωση του εταιρικού κεφαλαίου, τότε, εάν οι εταίροι συμμετέχουν εξίσου στο κεφάλαιο αλλά και στις ζημιές, θα γίνει μόνον η εγγραφή:

//	
Εταιρικό κεφάλαιο	80.000
Αποτελέσματα χρήσης ή ζημιά χρήσης	80.000
Κάλυψη της ζημιάς με μείωση του εταιρικού κεφαλαίου.	
//	

3) Αποχώρηση εταίρου:

Έστω ότι από τους τρεις εταίρους, Δ. Καρφής, Κ. Μήτσου και Δ. Δήμου με κεφάλαιο 200.000 δραχμών ο καθένας, αποχωρεί ο Δ. Δήμου, θα γίνει η εγγραφή:

//	
Εταιρικό κεφάλαιο	200.000
Δ. Δήμου λογ/σμός πρώην εταίρου	200.000
Αποχώρηση Δ. Δήμου	
//	

Κατά την καταβολή του μεριδίου του, έστω τοις μετρητοίς, θα γίνει η εγγραφή:

//	
Δ. Δήμου λογ/σμός πρώην εταίρου	200.000
Ταμείο	200.000
Εξόφληση μεριδίου του αποχωρούντος εταίρου	
//	

V. Η ΛΥΣΗ ΤΗΣ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ.

A. Εισαγωγή.

Σύμφωνα με το άρθρο 777 του Αστικού Κώδικα η εταιρία δεν παύει να υπάρχει όταν για κάποιο λόγο φτάσει στο τέλος των εργασιών της, αλλά συνεχίσει να υφίσταται για τις ανάγκες της εκκαθάρισης.

B. Λύση της εταιρίας.

Με βάση τα παραπάνω συμπεραίνουμε ότι η εταιρία δεν παύει αυτόματα να υπάρχει, αλλά σταματά η επιδίωξη του εταιρικού σκοπού και αρχίζει η διαδικασία της εκκαθάρισης.

Στις εταιρίες όμως που δεν έχουν εταιρική περιουσία η λύση της εταιρίας μπορεί να σημαίνει και παύση της ύπαρξής της. Ο Αστικός Κώδικας αναφέρει διάφορους λόγους λύσης μιας εταιρίας, όχι όμως κατά τρόπο περιοριστικό. Η λύση της εταιρίας μπορεί να οφείλεται σε λόγους που αφορούν είτε το νομικό πρόσωπο της εταιρίας είτε το πρόσωπο ενός ή περισσότερων εταίρων.

1. Λόγοι λύσης που αφορούν το νομικό πρόσωπο της εταιρίας:

α. Παρέλευση του χρόνου διάρκειας της εταιρίας που καθορίζεται από το καταστατικό.

Υπάρχει βέβαια το δικαίωμα παράτασης του χρόνου διάρκειας μόνο εφόσον έχει προβλεφθεί στο καταστατικό. Είναι δυνατή η μεταγενέστερη τροποποίηση του καταστατικού.

β. Καταγγελία της εταιρίας από ένα ή περισσότερους εταίρους.

Στην περίπτωση όπου η διάρκεια ύπαρξης της εταιρίας είναι καθορισμένη υπάρχει η δυνατότητα λύσης της οποτεδήποτε με την καταγγελία ενός εταίρου, με τη σχετική δηλαδή μονομερή δήλωσή του. Για να είναι έγκυρη η καταγγελία, απαιτείται καταρχήν σπουδαίος λόγος. Εντούτοις υποστηρίζεται ότι η καταγγελία έχει έτσι κι αλλιώς ως συνέπεια την λύση της εταιρίας, ακόμη κι αν δεν υπάρχει σπουδαίος λόγος.

Στην περίπτωση όπου πρόκειται για εταιρία αορίστου διάρκειας, η καταγγελία αποτελεί τον κανονικό τρόπο λύσης και μπορεί να γίνει οποτεδήποτε.

Τέλος σε περίπτωση που η καταγγελία γίνει άκαιρα σε στιγμή που βλάπτει τα συμφέροντα της εταιρίας, ο εταίρος που προβαίνει στην καταγγελία υποχρεώνεται σε αποζημίωση των υπολοίπων εταίρων, εάν δεν υπήρχε σπουδαίος λόγος για την καταγγελία αυτή.

γ. Πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του σκοπού της.

Η επίτευξη ή η αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού επιφέρει την αυτοδίκαιη λύση της εταιρίας (άρθρο 772 του Αστικού Κώδικα). Το πότε συντρέχει πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού κρίνεται αντικειμενικά.

Πραγματοποίηση του σκοπού υπάρχει, όταν η σύσταση της εταιρίας έγινε για συγκεκριμένη ή για συγκεκριμένες εργασίες, οι οποίες περατώθηκαν.

Η αδυναμία επίτευξης του εταιρικού σκοπού μπορεί να είναι πραγματική, αλλά και νομική, όπως όταν π.χ. με μεταγενέστερη διάταξη απαγορεύθηκε η άσκηση δραστηριότητας που εμπίπτει στον εταιρικό σκοπό. Ο λόγος αυτός λύσης της αφορά εταιρίες που έχουν συσταθεί για συγκεκριμένη εργασία

δ. Πτώχευση της εταιρίας.

Υποστηρίζεται ότι δεν επέρχεται λύση της εταιρίας, αλλά μόνο συμπτώχευση των εταίρων.

ε. Κοινή συμφωνία όλων των εταίρων.

Η λύση της εταιρίας μπορεί να επέλθει και με κοινή συμφωνία όλων των εταίρων.

2. Λόγοι λύσης που αφορούν το πρόσωπο συνεταίρου.

α. Θάνατος συνεταίρου.

Το Εμπορικό Δίκαιο δεν συμπεριλαμβάνει διάταξη που να επιβάλλει τη λύση μιας προσωπικής εταιρίας εάν δεν πεθάνει κάποιος από τους συνεταίρους.

Επειδή όμως στις προσωπικές εμπορικές εταιρίες εφαρμόζονται οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα, η εταιρία λύεται με τον θάνατο του ενός των εταίρων. Πάντως είναι δυνατό να συμφωνηθεί ότι η εταιρία θα συνεχίσει να υπάρχει είτε μεταξύ των υπολοίπων συνεταίρων είτε μεταξύ αυτών και των κληρονόμων του συνεταίρου που πέθανε.

β. Πτώχευση συνεταίρου.

Η πτώχευση εταίρου φέρει την άμεση λύση της προσωπικής εταιρίας, στην οποία μετέχει.

Η λύση επέρχεται από το πρωί της ημέρας της δημοσίευσης στο ακροατήριο της απόφασης που κηρύσσει την πτώχευση. Είναι όμως δυνατό να μην επέλθει το αποτέλεσμα αυτό, εάν κάτι διαφορετικό έχει προβλεφθεί από τους συνεταίρους στο καταστατικό.

γ. Απαγόρευση συνεταίρου.

Εάν ο συνεταίρος κηρυχθεί σε νόμιμη ή δικαστική απαγόρευση η εταιρία λύνεται. Το ίδιο δεν μπορεί να υποστηριχθεί με βεβαιότητα σε περίπτωση θέσεως του συνεταίρου κάτω από δικαστική αντίληψη.

Κάτω από δικαστική αντίληψη βρίσκονται τα άτομα που έχουν κάποια πνευματική ασθένεια ή σωματική αναπηρία, αυτές όμως δεν είναι σε βαθμό τέτοιο που να αποκλείει τελείως τη χρήση του λογικού και την δυνατότητα να φροντίσουν τον εαυτό τους και την περιουσία τους.

VI. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ

A. Γενικά.

Είναι γνωστό ότι την λύση της εταιρίας ακολουθεί η εκκαθάριση, η οποία αποτελεί το τελευταίο στάδιο ζωής της εταιρίας, πριν από την τελειωτική παύση της.

Στο στάδιο της εκκαθάρισης η νομική προσωπικότητα της εταιρίας υπάρχει μόνο για τις ανάγκες και προς τον σκοπό της εκκαθάρισης. Κατά συνέπεια, δεν είναι δυνατό να επιχειρήσει νέες δικαιοπραξίες ως νομικό πρόσωπο.

Σκοπός της εκκαθάρισης είναι η ρευστοποίηση της εταιρικής περιουσίας, ώστε αφού εξοφληθούν τα εταιρική χρέη και επιστραφούν οι εισφορές, να διανεμηθεί το ενεργητικό που απομένει στους εταίρους.

Το ποιοι θα είναι οι εκκαθαριστές μετά τη λύση της εταιρίας, καθορίζεται κατά κανόνα από το καταστατικό. Εάν αυτό δεν συμβαίνει, η εκκαθάριση ενεργείται από όλους τους εταίρους μαζί, όπως προβλέπει ο Αστικός Κώδικας. Σε περίπτωση που υπάρχουν διαφωνίες σχετικά με τον διορισμό των εκκαθαριστών, οποιοσδήποτε από τους εταίρους δικαιούται να ζητήσει τον διορισμό εκκαθαριστή από το Δικαστήριο.

B. Οι εργασίες της εκκαθάρισης.

1. *Απόδοση αυτούσιων πραγμάτων.*

Πρώτα αποδίδονται αυτούσιες οι εισφορές που είχαν εισαχθεί στην εταιρία για χρήση και όχι για κυριότητα.

2. *Εξόφληση χρεών.*

Στη συνέχεια εξοφλούνται τα χρέη της εταιρίας, εφόσον υπάρχουν, πρώτα προς τους τρίτους και κατόπιν μεταξύ των εταίρων.

1) Απόδοση εισφορών των εταίρων.

Ακολουθεί η απόδοση των εισφορών των εταίρων, των οποίων η αξία θεωρείται ότι είναι του χρόνου καταβολής

τους, εάν δεν είναι χρηματικές. Εάν η εισφορά συνίσταται σε εργασία ή χρήση πράγματος, δεν αποδίδεται.

2) Ρευστοποίηση εταιρικής περιουσίας.

Εάν τα χρηματικά της εταιρικής περιουσίας δεν επαρκούν για τις παραπάνω εργασίες, τότε ρευστοποιείται η εταιρική περιουσία στο βαθμό που γίνεται εφικτή η ικανοποίηση των απαιτήσεων.

3) Διανομή της εταιρικής περιουσίας.

Οι εργασίες της εκκαθάρισης κλείνουν με την διανομή της εταιρικής περιουσίας που απέμεινε στους εταίρους, ανάλογα με την συμμετοχή του καθενός στα κέρδη, εφόσον βέβαια δεν έχει συμφωνηθεί κάτι άλλο.

Γ. Ανεπάρκεια Ενεργητικού.

Σε περίπτωση όπου το σύνολο του ενεργητικού δεν επαρκεί για την εξόφληση των χρεών και την απόδοση των εισφορών, οι εταίροι ευθύνονται με την προσωπική τους περιουσία ανάλογα με την συμμετοχή τους στις ζημιές.

Ως ολοκλήρωση της εκκαθάρισης θα πρέπει να θεωρήσουμε τη στιγμή εκείνη κατά την οποία έχουν ολοκληρωθεί όλες οι παραπάνω εργασίες.

Δ. Εγγραφές κατά την διανομή των αποτελεσμάτων χρήσης.

Η διανομή των κερδών και ζημιών της Ο.Ε. είναι θέμα που ρυθμίζεται από το καταστατικό της. Επιτρέπεται δε οποιαδήποτε συμφωνία για τα ποσοστά και τον τρόπο κατανομής των αποτελεσμάτων της χρήσεως ελεύθερα, χωρίς νομοθετικό περιορισμό. Επιτρέπεται λοιπόν οποιαδήποτε συμφωνία των εταίρων στο καταστατικό της εταιρίας έκτος από τη συμφωνία εταίρος ή εταίροι να αποκλείονται των κερδών ή να απαλλάσσονται των ζημιών. Αν στο καταστατικό της εταιρίας δεν αναφέρονται ποσοστά, τότε αυτά διανέμονται κατά κεφαλή, εξίσου, άσχετα με τα ποσοστά συμμετοχής των εταίρων στο εταιρικό κεφάλαιο. Οι εταίροι μιας Ο.Ε. είναι επίσης ελεύθεροι (αλλά όχι και υποχρεωμένοι, σε αντίθεση με ότι συμβαίνει στις ανώνυμες εταιρίες) να ορίσουν στο καταστατικό τους, ότι ένα ποσοστό των κερδών δεν θα διανέμεται στους εταίρους, αλλά θα παραμένει στην εταιρία για την δημιουργία αποθεματικού κεφαλαίου. Στην περίπτωση αυτή αφαιρείται πρώτα από τα κέρδη της χρήσεως το ποσοστό που προβλέπει το καταστατικό για δημιουργία αποθεματικού κεφαλαίου και το υπόλοιπο

Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως
Καθαρά κέρδη χρήσεως
Εμφάνιση κέρδους

Καθαρά κέρδη χρήσεως
Υπόλοιπο κερδών σε νέο
Μεταφορά λογαριασμού

Οι εγγραφές για την Τρίτη περίπτωση είναι οι παρακάτω:

Ζημιές χρήσεως
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεων
Εμφάνιση ζημιάς

Δοσοληπτικοί λογαριασμοί εταίρων
Ζημιές χρήσεως
Διανομή ζημιάς, σύμφωνα με καταστατικό

Οι εγγραφές για την τέταρτη περίπτωση είναι οι εξής:

Ζημιές χρήσεως
Καθαρά αποτελέσματα χρήσεως
Εμφάνιση ζημιάς χρήσεως

Ζημιές σε νέο
Ζημιές χρήσεως
Μεταφορά λογαριασμού

Υπόλοιπο ζημιών χρήσεως σε νέο
Ζημιές σε νέο
Μεταφορά λογαριασμού

Ε. Εγγραφές κατά την λύση και εκκαθάριση της Ο.Ε.

Η λύση μίας Ο.Ε. πηγάζει ή από το νόμο ή από την θέληση των εταίρων. Ο Εμπορικός Νόμος δεν περιέχει διατάξεις για τη λύση και την εκκαθάριση της Ο.Ε., έτσι αυτή ρυθμίζεται από τον Αστικό Κώδικα.

Για την κατανόηση του θέματος καλό θα ήταν να δοθεί ένα παράδειγμα.

Ο Ισολογισμός χρήσεως της Ο.Ε. «Α&Β» που βρίσκεται σε εκκαθάριση και που συντάχθηκε κατά την ημέρα της λύσεως ήταν όπως παρακάτω:

Ισολογισμός χρήσεως της Ο.Ε. «Α & Β»

Μηχανήματα	800.000		Εταιρικό κεφάλαιο	1.000.000
Αποσ/ντα μηχ.	<u>240.000</u>	560.000	Υπολ.ζημία χρήσεως	-38.000
Έπιπλα	200.000		Προμηθευτές	280.000
Αποσ/ντα έπιπλα	<u>60.000</u>	140.000	Δάνειο από Τράπεζα «Ψ»	150.000
Εμπορεύματα		200.000	«Α» λογ.δοσοληπτικός	70.000
Πελάτες		300.000		
Επισφ.πελάτες	100.000			
Προβλέψεις	<u>30.000</u>	70.000		
Τράπεζα «Χ» κατόψεως		120.000		
Ταμείο		<u>72.000</u>		
Σύνολο		1.462.000	Σύνολο	1.462.000

Ο Ισολογισμός χρήσεως που συντάχθηκε από τον εκκαθαριστή, μετά από εξωλογιστική απογραφή ήταν όπως παρακάτω:

Ισολογισμός εκκαθάρισεως της Ο.Ε. «Α & Β»

Μηχανήματα	560.000	Εταιρικό κεφάλαιο	970.000
Έπιπλα	140.000	Υπολ.ζημίας χρήσεως	-38.000
Εμπορεύματα	200.000	Προμηθευτές	280.000
Πελάτες	290.000	Δάνειο από Τράπεζα Ψ	150.000
Επισημασμένοι πελάτες	50.000	Εταίρος Α λογ.δοσοληψίας	70.000
Τράπεζα Χ κατόψεως	120.000		
Ταμείο	<u>72.000</u>		
Σύνολο	1.432.000	Σύνολο	1.432.000

Τα παρακάτω στοιχεία ρευστοποιήθηκαν στις αξίες:

Ρευστοποίηση

Μηχανήματα	500.000	Προμηθευτές	280.000
Έπιπλα	100.000	- Έκπτωση 10%	252.000
Εμπορεύματα	230.000	Δάνειο από Τράπεζα Ψ	
Πελάτες	290.000	+ 15.000 τόκοι	165.000
Επισ.πελάτες	<u>35.000</u>	Έξοδα εκκαθαρίσεως	<u>20.000</u>
Σύνολο	1.155.000	Σύνολο	1.155.000

Οι εταίροι συμμετέχουν στο εταιρικό κεφάλαιο κατά 60% ο «Α» και κατά 40% ο «Β». Με τα ίδια ποσοστά συμμετέχουν στα αποτελέσματα χρήσεως και στα αποτελέσματα εκκαθαρίσεως.

//	
Μηχανήματα	800.000
Έπιπλα	200.000
Εμπορεύματα	200.000
Πελάτες	300.000
Επισφαλείς πελάτες	100.000
Τράπεζα «Χ» κατόψεως	120.000
Ταμείο	72.000
Υπολογισμός ζημίας χρήσεως	38.000
Εταιρικό κεφάλαιο	1.000.000
Προμηθευτές	280.000
Δάνειο από Τράπεζα «Ψ»	150.000
Εταίρος «Α» λογ/σμός δοσοληψίας	70.000
Αποσβεσμένα μηχανήματα	240.000
Αποσβεσμένα έπιπλα	60.000
Προβλέψεις	30.000
Άνοιγμα λογαριασμών	
//	
Αποσβεσμένα μηχανήματα	240.000
Μηχανήματα	240.000
Μεταφορά αντιθέτου	
//	
Αποσβεσμένα έπιπλα	60.000
Έπιπλα	60.000
Μεταφορά αντιθέτου	
//	

Προβλέψεις	30.000	
Επισφαλείς χρεώστες		30.000
Μεταφορά λογαριασμού		
Αποτελέσματα αποτιμήσεως	10.000	
Πελάτες		10.000
Εγγραφή προσαρμογής χρεωστών		
Αποτελέσματα αποτιμήσεως	20.000	
Επισφαλείς πελάτες		20.000
Εγγραφή προσαρμογής επισφαλών πελατών		
Ταμείο	500.000	
Αποτελέσματα εκκαθάρισεως	60.00	
Μηχανήματα		560.000
Ρευστοποίηση μηχανημάτων		
Ταμείο	100.000	
Αποτελέσματα εκκαθάρισεως	40.000	
Έπιπλα		140.000
Ρευστοποίηση επίπλων.		
Ταμείο	230.000	
Εμπορεύματα		200.000
Αποτελέσματα εκκαθάρισεως		30.000
Ρευστοποίηση εμπορευμάτων.		
Ταμείο	290.000	
Πελάτες		290.000
Είσπραξη από πελάτες		
Ταμείο	35.000	
Αποτελέσματα εκκαθάρισεως	15.000	
Επισφαλείς πελάτες		50.000
Είσπραξη από επισφαλείς πελάτες		
Προμηθευτές	280.000	
Ταμείο		252.000
Αποτελέσματα εκκαθάρισεως		28.000
Εξόφληση προμηθευτών		

//		
Δάνειο από Τράπεζα «Ψ»	150.000	
Αποτελέσματα εκκαθαρίσεως	15.000	
Ταμείο		165.000
Εξόφληση Δανείου		
//		
Έξοδα εκκαθαρίσεως	20.000	
Ταμείο		20.000
Καταβολή εξόδων εκκαθαρίσεως		
//		
Αποτελέσματα εκκαθαρίσεως	20.000	
Έξοδα εκκαθαρίσεως		20.000
Μεταφορά λογαριασμού		
//		
Ταμείο	120.000	
Τράπεζα «Χ» κατάθεση όψεως		120.000
Ανάληψη καταθέσεως		
//		
Εταίρος «Α» λογ.δοσοληπτικός	22.800	
Εταίρος «Β» λογ.δοσοληπτικός	15.200	
Υπόλοιπο ζημιών χρήσεως		38.000
Διανομή ζημίας χρήσεως		
//		
Εταιρικό κεφάλαιο	1.000.000	
Εταίρος «Α» λογ.δοσοληπτικός		600.000
Εταίρος «Β» λογ.δοσοληπτικός		400.000
Διανομή εταιρικού κεφαλαίου		
//		
Εταίρος «Α» λογ.δοσοληπτικός	18.000	
Εταίρος «Β» λογ.δοσοληπτικός	12.000	
Αποτελέσματα αποτιμήσεως		30.000
Διανομή αποτελεσμάτων αποτιμήσεως		
//		
Εταιρ. «Α» λογ.δοσοληπτικός	55.200	
Εταιρ. «Β» λογ. Δοσοληπτικός	36.800	
Αποτελέσματα εκκαθαρίσεως		92.000
//		
Εταιρ. «Α» λογ. δοσοληπτικός	574.000	
Εταιρ. «Β» λογ. δοσοληπτικός	336.000	
Ταμείο		910.000
Εξόφληση Εταίρων		
//		

VII. Η ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ ΕΙΣΟΔΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Σε φόρο υπόκεινται η ομόρρυθμη, η ετερόρρυθμη, η συμμετοχική ή αφανής εταιρία, καθώς και ο συνεταιρισμός, σύμφωνα με την παράγραφο 2 του Κώδικα Βασικών Στοιχείων.

Συγκεκριμένα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τα εξής:

Από τα καθαρά κέρδη των προσωπικών εταιριών αφαιρείται η επιχειρηματική αμοιβή, για μέχρι τρεις ομόρρυθμους εταίρους φυσικά πρόσωπα με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής. Σε περίπτωση περισσοτέρων με ίσα ποσοστά συμμετοχής, οι δικαιούχοι επιχειρηματικής αμοιβής καθορίζονται από την εταιρία και δηλώνονται με την οικεία αρχική ετήσια εμπρόθεσμη δήλωσή της.

Επιπλέον αν στο συνολικό εισόδημα περιλαμβάνεται και εισόδημα από ακίνητα, το ακαθάριστο ποσό αυτού, υποβάλλεται και σε συμπληρωματικό φόρο, ο οποίος υπολογίζεται με συντελεστή 3%.

Για την κατανόηση των παραπάνω παραθέτουμε ένα απλό και σύντομο παράδειγμα.

Παράδειγμα:

Δίνονται τα πιο κάτω στοιχεία της ομόρρυθμης εταιρίας:

Καθαρά κέρδη από εμπόριο = 40.000.000δρχ.

Καθαρό εισόδημα από ακίνητα = 10.000.000δρχ.

Στην Ομόρρυθμη εταιρία συμμετέχουν:

A = 35%

B = 25%

Γ = 20%

Δ = 20%

Ζητείται η φορολογική εκκαθάριση της Ομόρρυθμης εταιρίας. Επιπλέον να βρεθεί ο κύριος, ο συμπληρωματικός φόρος, το χαρτόσημο ακινήτων και Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου ακινήτων, η προκαταβολή του επόμενου έτους, το χαρτόσημο κερδών και Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου κερδών.

Απάντηση.

	Καθαρά κέρδη από εμπόριο	40.000.000
+	Καθαρό εισόδημα από ακίνητα	10.000.000
		50.000.000 δρχ.

Η επιχειρηματική αμοιβή υπολογίζεται στο μισό των καθαρών κερδών.

Στην περίπτωση μας η επιχειρηματική αμοιβή θα είναι:
 $50.000.000/2=25.000.000$ δρχ.

Δικαίωμα για επιχειρηματική αμοιβή έχουν οι τρεις ομόρρυθμη εταίροι με τα μεγαλύτερα ποσοστά συμμετοχής. Διαλέγουμε στα σίγουρα τον εταίρο Α και Β. Επειδή ο Γ και ο Δ έχουν το ίδιο ποσοστό συμμετοχής, η επιλογή τους γίνεται με ομόφωνη συνεννόηση μεταξύ των εταίρων. Έστω, λοιπόν, ότι επιλέγεται ο εταίρος Γ. Τότε θα έχουμε:

$$\begin{array}{l} \text{Α : } 25.000.000 * 35\% = 8.750.000 \\ \text{Β : } 25.000.000 * 25\% = 6.250.000 \\ \text{Γ : } 25.000.000 * 20\% = 5.000.000 \end{array}$$

Σύνολο Επιχειρηματικής αμοιβής: 20.000.000 δρχ.

Το σύνολο της επιχειρηματικής αμοιβής αφαιρείται από τα καθαρά κέρδη της εταιρίας.

$$\begin{array}{l} \text{Καθαρά κέρδη : } 50.000.000 \\ \text{Επιχειρηματική αμοιβή : } \underline{20.000.000} \end{array}$$

30.000.000 δρχ.

Το αποτέλεσμα αυτό καλείται σύνολο φορολογητέων κερδών στο όνομα της εταιρίας. Τα φορολογητέα κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 35%.

$$30.000.000 * 35\% = 10.500.000 \text{ δρχ. ΚΥΡΙΟΣ ΦΟΡΟΣ.}$$

Ο συμπληρωματικός φόρος με συντελεστή 3% υπολογίζεται στα καθαρά εισοδήματα από ακίνητα.

$$10.000.000 * 3\% = 300.000 \text{ δρχ ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΦΟΡΟΣ.}$$

Το χαρτόσημο ακινήτων υπολογίζεται στα καθαρά εισοδήματα από ακίνητα με συντελεστή 3%.

$$10.000.000 * 3\% = 300.000 \text{ δρχ ΧΑΡΤΟΣΗΜΟ ΑΚΙΝΗΤΩΝ.}$$

Το Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου υπολογίζεται πάνω στο χαρτόσημο ακινήτων με συντελεστή 20%.

$$300.000 * 20\% = 60.000 \text{ δρχ. Ο.Γ.Α. ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ.}$$

Η προκαταβολή επόμενου έτους δίνεται από την σχέση:
(Κύριος φόρος + Συμπληρωματικός φόρος) * 55% - Παρακρατηθέντες φόροι = Προκαταβολή επόμενου έτους.

Στην περίπτωση μας δεν έχουμε παρακρατηθέντες φόρους.

$$\text{Επομένως: } (10.500.000 + 300.000) * 55\% = 5.940.000 \text{ δρχ.}$$

Η προκαταβολή του επόμενου έτους είναι : 5.940.000 δρχ.

Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να υπολογίσουμε το χαρτόσημο των κερδών και το Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου κερδών. Το χαρτόσημο κερδών

υπολογίζεται πάνω στα καθαρά κέρδη της εταιρίας με συντελεστή 1% και το Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου κερδών υπολογίζεται πάνω στο χαρτόσημο των κερδών με συντελεστή 20%.

Επομένως: $50.000.000 * 1\% = 500.000$ δρχ. ΧΑΡΤΟΣΗΜΟ ΚΕΡΔΩΝ
 $500.000 * 20\% = 100.000$ δρχ. Ο.Γ.Α. ΧΑΡΤΟΣΗΜΟΥ.

Το σύνολο, λοιπόν, του φόρου της ομόρρυθμης εταιρίας θα είναι :

Κύριος φόρος	10.500.000
+ Συμπληρωματικός φόρος	300.000
+ Χαρτόσημο ακινήτων	300.000
+ Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου ακινήτων	60.000
+ Προκαταβολή επόμενου έτους	5.940.000
+ Χαρτόσημο κερδών	500.000
+ Ο.Γ.Α. χαρτοσήμου κερδών	100.000
ΣΥΝΟΛΟ ΦΟΡΟΥ	17.700.000 δρχ.

VIII. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ.

Σε αυτό το σημείο παραθέτουμε ένα καταστατικό έγγραφο μιας ομόρρυθμης εταιρίας, που λειτουργεί στην Αθήνα με την επωνυμία « Αλεξανδρής Σ. και Σία Ο.Ε. ».

**ΣΥΣΤΑΣΗ ΟΜΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ ΥΠΟ ΤΗΝ ΕΠΩΝΥΜΙΑ
« ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ Σ. ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε. »
ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΡΧ. 1.000.000**

Στην Αθήνα σήμερα την 12/7/2000 οι υπογεγραμμένοι:

α. Σπυρίδων Αλεξανδρής του Γεωργίου, κάτοικος Βύρωνα Αττικής, οδός Κερασούντος 27, με Α.Φ.Μ. 030773702, Δ.Ο.Υ. Βύρωνα.

β. Κωνσταντίνος Χαιδάς του Νικολάου, κάτοικος του Παλαιού Φαλήρου Αττικής, οδός Αγίου Αλεξάνδρου 4 με Α.Φ.Μ. 043055489 Δ.Ο.Υ. Παλαιού Φαλήρου.

γ. Ανδρέας Λαγοπάτης του Παναγιώτη, κάτοικος Θεσσαλονίκης, οδός Ασλάνη 6, με Α.Φ.Μ. 031907755, Δ.Ο.Υ. Ζ' Θεσσαλονίκης.

Συμφώνησαν και συναποδέχθηκαν τα ακόλουθα:

Συνιστούν μεταξύ τους και ιδρύουν διά του παρόντος, ομόρρυθμη εμπορική εταιρία, με τους ακόλουθους όρους και συμφωνίες:

Άρθρο 1.

Συνιστάται με το παρόν ομόρρυθμη εταιρία υπό την επωνυμία « **ΑΛΕΞΑΝΔΡΗΣ Σ. ΚΑΙ ΣΙΑ Ο.Ε.**» και το διακριτικό τίτλο “ **A.R. & C.A.** ”

Άρθρο 2.

Σκοπός της εταιρίας είναι επί κέρδη παροχή υπηρεσιών εισπράξεων, καθώς και η διενέργεια επί κέρδη προώθητικών ενεργειών διαφόρων προϊόντων, όπως δειγματοδιανομών, τοποθέτηση και παρουσίαση προϊόντων σε καταστήματα (merchandising) και η συμμετοχή σε επιχειρήσεις, που επιδιώκουν τον αυτό ή παρεμφερή σκοπό.

Άρθρο 3.

Έδρα της εταιρίας ορίζεται ο Δήμος Αργυρούπολης Αττικής και το εκάστοτε οριζόμενο κατάστημα της εταιρίας, ήδη Δε το επί της οδού Κύπρου 112.

Άρθρο 4.

Η διάρκεια της εταιρίας ορίζεται αρχόμενη από σήμερα και λήγουσα την 31^η Δεκεμβρίου 2003. Η διάρκεια της εταιρίας θα παρατείνεται αυτομάτως για διάστημα ενός έτους από της εκάστοτε λήξεως διαδοχικώς, εκτός εάν έκαστο των μερών, δια δηλώσεώς του απευθυνόμενης προς τα έτερα επί αποδείξει τριάντα (30) ημέρες προς της λήξεως της εκάστοτε τρεχούσης ετήσιας περιόδου, δηλώσει ότι δεν επιθυμεί την παράταση της διάρκειας της εταιρίας. Σε περίπτωση τιαύτης δηλώσεως η εταιρία λύεται στο τέλος της τρεχούσης ετήσιας

περιόδου. αποκλειόμενης της σιωπηρός παρατάσεως και τίθεται αυτομάτως υπό εκκαθάριση.

Άρθρο 5.

Διαχειριστές και εκπρόσωποι της εταιρίας ορίζονται άπαντες οι εταίροι, οι οποίοι υπογράφοντας ανά δύο διαχειρίζονται τις εταιρικές υποθέσεις, εκπροσωπούν και υποχρεώνουν την εταιρία έναντι παντός τρίτου φυσικού ή νομικού προσώπου, ενώπιον των Δικαστηρίων και γενικώς πάσης αρχής. Για τη δέσμευση της εταιρίας έναντι τρίτων απαιτείται η υπογραφή υπό την εταιρική επωνυμία δύο εκ των διαχειριστών.

Άρθρο 6.

Οι διαχειριστές έχουν δικαίωμα να υποκαταστήσουν, με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή απλή εξουσιοδότηση με θεωρημένο το γνήσιο της υπογραφής τους, τους λοιπούς διαχειριστές ή οποιονδήποτε τρίτο σε όλα εκ του παρόντος δικαιώματα και υποχρεώσεις τους. Ομοίως έχουν το δικαίωμα με συμβολαιογραφικό έγγραφο ή απλή εξουσιοδότηση, ως άνω, να χορηγήσουν τους λοιπούς διαχειριστές ή σε τρίτο την εντολή και πληρεξουσιότητα όπως ενεργούν είτε ορισμένες είτε όλες τις πράξεις διαχειρίσεως.

Άρθρο 7.

Το εταιρικό κεφάλαιο ανέρχεται σε ένα εκατομμύριο (1.000.000) δραχμές ολοσχερώς καταβεβλημένο, οι οποίες καταβλήθηκαν ως εξής:

- α. Ο εκ των εταίρων Σπυρίδων Αλεξανδρή του Γεωργίου εισέφερε τοις μετρητοίς τριακόσιες σαράντα χιλιάδες (340.000) δραχμές.
- β. Ο εκ των εταίρων Κωνσταντίνος Χαιδάς του Νικολάου, εισέφερε τοις μετρητοίς τριακόσιες τριάντα χιλιάδες (330.000) δραχμές.
- γ. Ο εκ των εταίρων Ανδρέας Λαγοπάτης του Παναγιώτη, εισέφερε τοις μετρητοίς τριακόσιες τριάντα χιλιάδες (330.000) δραχμές.

Άρθρο 8.

Στα κέρδη και στις ζημιές της εταιρίας συμμετέχουν οι εταίροι κατά το λόγο συμμετοχής τους στο εταιρικό κεφάλαιο, δηλαδή κατά ποσοστό 34% ο Σπυρίδων Αλεξανδρής, κατά ποσοστό 33% ο Κωνσταντίνος Χαιδάς και κατά ποσοστό 33% ο Ανδρέας Λαγοπάτης.

Άρθρο 9.

Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους συντάσσεται Ισολογισμός, εξάγονται τα καθαρά κέρδη και διανέμονται κατά το λόγο συμμετοχής εκάστου εταίρου. Οι εταίροι δικαιούνται σε μηνιαίες απολήψεις έναντι των κερδών.

Άρθρο 10.

Κάθε εταίρος δικαιούται σε ενασχόληση όμοια ή παρεμφερή προς τον δια του παρόντος επιδιωκόμενο σκοπό, εφόσον δεν παραβλάπτονται οι έναντι της παρούσης εταιρίας υποχρεώσεις του.

Άρθρο 11.

Η παρούσα εταιρία δεν λύνεται σε περίπτωση θανάτου κάποιου εταίρου, αλλά συνεχίζεται με τους κληρονόμους του.

Άρθρο 12.

Τη διάλυση της εταιρίας ακολουθεί η εκκαθάριση αυτής, εκκαθαριστές Δε αυτής διορίζονται άπαντες οι διαχειριστές ενεργούντες από κοινού.

Και σε πίστωση των ανωτέρω συνετάγη το παρόν, το οποίο αφού αναγνώσθηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως έπεται.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΑΠΛΗ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

I. ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ.

Η ετερόρρυθμη είναι εταιρία με νομική προσωπικότητα στην οποία ένας ή περισσότεροι εταίροι ευθύνονται προσωπικά, απεριόριστα και σε ολόκληρο και είναι οι ομόρρυθμοι εταίροι, ενώ ένας ή περισσότεροι ευθύνονται μόνο μέχρι το ποσό της εισφοράς τους. Οι εταίροι που ευθύνονται μέχρι το ποσό της εισφοράς τους, δηλαδή οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν επιτρέπεται να αναμιχθούν στην εκπροσώπηση της εταιρίας .

Οι εταίροι της εταιρίας αυτής διακρίνονται στους ευθυνόμενους σε ολόκληρο και απεριόριστα, τους ομόρρυθμους εταίρους και τους ευθυνόμενους περιορισμένα, τους ετερόρρυθμους εταίρους. Αυτή είναι η ουσιαστική διαφορά της από την ομόρρυθμη εταιρία. Κατά τα άλλα παρουσιάζει πολλά κοινά στοιχεία τόσο στη σύσταση και στη διοίκηση όσο και στη λύση και στην εκκαθάριση.

A. Διάκριση ετερόρρυθμων εταιριών.

Η ετερόρρυθμος εταιρία διακρίνεται στην απλή και στην κατά μετοχές.

1. Στην απλή ετερόρρυθμη η εισφορά συνίσταται σε χρήμα ή έστω και σε είδος που να μπορεί να αποτιμηθεί στο καταστατικό. Τα μερίδια των ετερόρρυθμων εταιριών είναι αμεταβίβαστα .

2. Στην κατά μετοχές ετερόρρυθμη οι εισφορές των εταιριών παρίστανται με ονομαστικές μετοχές (όπως συμβαίνει και στην Ανώνυμη εταιρία) και μπορούν να μεταβιβαστούν χωρίς αυτό να έχει συνέπειες για τη λειτουργία της εταιρίας. Επίσης εφαρμόζονται πολλές από τις διατάξεις που ισχύουν για τις εταιρίες περιορισμένης ευθύνης. Η καταχώρηση τους γίνεται στο μητρώο Ε.Π.Ε., χωρίς μάλιστα να λαμβάνονται υπόψη οι λέξεις «ετερόρρυθμος κατά μετοχές εταιρία» για την τήρηση του ευρετηρίου εταιριών.

Εμείς θα ασχοληθούμε με την απλή ετερόρρυθμη εταιρία. Η κατά μετοχές ετερόρρυθμη δεν φαίνεται να παρουσίασε μέχρι σήμερα πρακτικό ενδιαφέρον.

II. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

A. Γενική εφαρμογή των διατάξεων περί ετερόρρυθμων εταιριών.

Η ετερόρρυθμος είναι μία προσωπική εταιρία. Ο σκοπός της μπορεί να είναι εμπορικός ή αστικός.

Εάν είναι εμπορικός, ως νομικό πρόσωπο επέρχονται σε αυτήν κάποιες συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας. Για παράδειγμα, σε περίπτωση πτώχευσης της εταιρίας αυτό θα έχει σαν αποτέλεσμα τη λύση και την εκκαθάρισή της.

Εάν ο σκοπός της είναι εταιρικός η εταιρία διέπεται από τον Εμπορικό Νόμο ως προς τη δομή της, δηλαδή σε ότι αφορά την ευθύνη των εταίρων, αλλά δεν επέρχονται οι συνέπειες της εμπορικής ιδιότητας. Στην ετερόρρυθμη εταιρία εφαρμόζονται κατά αρχή οι διατάξεις της ομόρρυθμης εταιρίας, διότι αυτή αποτελεί είδος της ομόρρυθμης εταιρίας ιδίως σε ότι αφορά τον ή τους ομόρρυθμους εταίρους. Παρακάτω όμως θα αναφερθούμε στις αποκλίσεις τις οποίες η εταιρία αυτή εμφανίζει και ιδίως στη νομική φύση αναφορικά με τον ετερόρρυθμο εταίρο.

B. Εμπορική ιδιότητα, εμπορική ενοχή ετερόρρυθμου εταίρου.

Οι ομόρρυθμοι εταίροι της ετερόρρυθμης εταιρίας είναι έμποροι, οι δε ετερόρρυθμοι εταίροι δεν καθίστανται έμποροι, μόνο με τη συμμετοχή τους στην εταιρία, αλλά η συμμετοχή τους κατά την κρατούσα γνώμη είναι εμπορική πράξη.

Ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν έχει την εμπορική ιδιότητα όπως ομόρρυθμος. Στερείται πολλά πλεονεκτήματα, όπως είναι η ανάμιξη στη διαχείριση και στα κέρδη. Από την άλλη πλευρά όμως δεν κινδυνεύει να χάσει όλη την περιουσία του. Συνηθίζεται να είναι χρηματοδότης άλλων που επιθυμούν να ασκήσουν εμπορία, αλλά δεν διαθέτουν τα απαραίτητα χρηματικά κεφάλαια για την συγκεκριμένη δραστηριότητα.

Από άποψη ευθύνης ο ετερόρρυθμος ευθύνεται απέναντι στους τρίτους για τις υποχρεώσεις της εταιρίας μόνο μέχρι του ποσού που κατέθεσε ή όφειλε να καταθέσει στην εταιρία. Κι αν ακόμα χαθεί ή διασπαστεί η εισφορά του από κακή διαχείριση ο ίδιος δεν φέρνει καμία απολύτως ευθύνη με την προϋπόθεση όμως ότι έχει αποδειχθεί πως πράγματι την κατέθεσε.

Γ. Εταιρική επωνυμία.

Την εταιρική επωνυμία της ετερόρρυθμης εταιρίας ορίζουν τα άρθρα 23 και 25 του Εμπορικού Νόμου. Κατά το άρθρο 23 η επωνυμία της ετερόρρυθμης σχηματίζεται όπως ακριβώς και της ομόρρυθμης, από τα ονόματα δηλαδή όλων ή μερικών ομόρρυθμων εταίρων. Αλλά αμέσως το άρθρο 25 προσθέτει ότι το όνομα του ετερόρρυθμου εταίρου δεν μπορεί να εισέλθει στην εταιρική επωνυμία.

Εάν στην επωνυμία συμπεριληφθεί το όνομα ετερόρρυθμου συνεταίρου, τότε έχει εφαρμογή το άρθρο 28, το οποίο αναφέρει ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος υπόκειται σε όλα τα χρέη και σε όλες τις υποχρεώσεις της εταιρίας στον ίδιο βαθμό με τους ομόρρυθμους εταίρους χωρίς να του επιβάλλονται άλλες κυρώσεις – μετατρέπεται δηλαδή απλά σε ομόρρυθμο εταίρο.

Δ. Εισφορά ετερόρρυθμου εταίρου.

Ο Εμπορικός Νόμος ονομάζει τον ετερόρρυθμο εταίρο « απλό χρηματοδότη », όμως μπορεί να εισφέρει στην εταιρία όχι μόνο χρήματα ,αλλά οποιαδήποτε άλλη εισφορά (κινητά, ακίνητα). Ως προς το αν μπορεί να εισφέρει την εργασία του θα αναφερθούμε παρακάτω.

Ε. Νομική θέση του ετερόρρυθμου εταίρου.

Παρά το γεγονός ότι ο Εμπορικός Νόμος χαρακτηρίζει τους ετερόρρυθμους εταίρους ως « απλούς χρηματοδότες » αυτό είναι αλήθεια μέχρι ένα περιορισμένο βαθμό .

Ο ετερόρρυθμος είναι εταίρος με τα ίδια περίπου δικαιώματα και τις ίδιες υποχρεώσεις όσον αφορά τις εσωτερικές σχέσεις της εταιρίας. Δεν είναι λοιπόν μόνο ένας δανειστής της εταιρίας, αλλά συμμετέχει στα κέρδη και υφίσταται τις ζημιές της εταιρίας και επιπλέον έχει την δυνατότητα να ελέγχει τις εταιρικές υποθέσεις. Οποιαδήποτε μεταβολή στο πρόσωπο του ετερόρρυθμου εταίρου, για παράδειγμα θάνατος ή

πτώχευση, αποτελεί λόγο για λύση της εταιρίας. Όταν συμβεί αυτό συμμετέχει στα κέρδη και στις ζημιές κατά ίσα μέρη μετά των λοιπών εταίρων, ανεξαρτήτως εισφοράς (άρθρα 763,782 Αστικός Κώδικας). Ο ετερόρρυθμος εταίρος έχει υποχρέωση να εισφέρει στην εταιρία ότι είχε υποσχεθεί και ευθύνεται για τα εταιρικά χρέη μέχρι του ποσού της ευθύνης του, να προωθεί τον εταιρικό σκοπό και να μην ανταγωνίζεται την εταιρία (άρθρο 747 Αστικός Κώδικας). Επιπλέον έχει δικαίωμα να ελέγχει και να επιβλέπει τις εταιρικές υποθέσεις, να παρέχει γνώμες και συμβουλές στους διαχειριστές της εταιρίας.

Ως προς τις εξωτερικές σχέσεις της εταιρίας έχει εφαρμογή το άρθρο 27 του Εμπορικού Νόμου σύμφωνα με το οποίο ο ετερόρρυθμος συνεταιίρος δεν μπορεί ακόμη να κάνει καμία πράξη διαχείρισης ή να εργασθεί στις υποθέσεις της εταιρίας. Η έννοια του άρθρου είναι ότι ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν μπορεί να εκπροσωπήσει την εταιρία ούτε μετά από εντολή ή πληρεξουσιότητα. Σε περίπτωση που ετερόρρυθμος εταίρος παραβεί την παραπάνω απαγόρευση εφαρμόζεται το άρθρο 28 του Εμπορικού Νόμου, το οποίο καθορίζει τις συνέπειες που υφίσταται ο εταίρος. Σύμφωνα λοιπόν με αυτό το άρθρο υπόκειται αλληλεγγύως με τους ομόρρυθμους εταίρους σε όλα τα χρέη και σε όλες τις υποχρεώσεις της εταιρίας. Η διάταξη αυτή αποβλέπει στην προστασία των συμφερόντων των ομόρρυθμων εταίρων και της εταιρίας. Επομένως ο ετερόρρυθμος μετέχει στην διαχείριση σε ότι αφορά τις εσωτερικές σχέσεις του με την εταιρία, έχει δικαίωμα γνώμης, παροχής συμβουλών ,επίβλεψης, ελέγχου, να μετέχει σε διασκέψεις των εταίρων, ψήφου και εναντιώσεως, να μετέχει σε περιπτώσεις τροποποίησης του καταστατικού, να ενεργεί πράξεις σχετικές με την οργάνωση και λειτουργία της εταιρίας, να υπογράφει συμβάσεις μετά της εταιρίας, πράξεις ενεργούμενες μετά την διάλυση της εταιρίας, δεν έχει όμως το δικαίωμα να ενεργεί πράξεις εκπροσώπησης της εταιρίας, όπως να υπογράφει συμβάσεις για λογαριασμό της εταιρίας, να υπογράφει αξιόγραφα ως εκπρόσωπος αυτής, να πραγματοποιεί μισθώσεις και γενικά πράξεις στο όνομα της εταιρίας, για παράδειγμα να ενεργεί μέσω του Τραπεζικού συστήματος για να λάβει δάνειο στο όνομα της εταιρίας. Υποστηρίζεται όμως ότι μπορεί να παρέχει την εργασία του ως εργάτης, ταμίας, λογιστής γραμματέας, υπάλληλος επί των πωλήσεων και γενικώς πράξεις που να μην έχουν σχέση με την εκπροσώπηση της εταιρίας .

III. ΣΥΣΤΑΣΗ – ΙΔΡΥΣΗ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

A. Γενικά.

Σε γενικές γραμμές η ετερόρρυθμη εταιρία μοιάζει με την ομόρρυθμη με βασική εξαίρεση τον ρόλο των ετερόρρυθμων εταίρων. Εφαρμόζονται, λοιπόν, τόσο ως προς τη σύσταση όσο και ως προς την λειτουργία της οι ρυθμίσεις που αναφέρονται στην ομόρρυθμη εταιρία.

B. Λογιστικές εγγραφές των ετερόρρυθμων εταιριών.

Η σύσταση των ετερόρρυθμων εταιριών είναι ίδια με τη σύσταση των ομορρύθμων με τη διαφορά ότι, από τη διάφορη ευθύνη μεταξύ των εταίρων, απαιτείται οι λογαριασμοί των κεφαλαίων να αναγράφονται χωριστά για κάθε εταίρο και να προστίθεται κοντά στα ονόματα των εταίρων η φράση «ομόρρυθμος εταίρος» ή ετερόρρυθμος εταίρος για ευχερή διάκριση της ιδιότητας του εταίρου. Αυτό μπορεί να εμφανίζεται είτε στους γενικούς λογαριασμούς, γιατί οι εταίροι συνήθως είναι λίγοι, είτε στους ειδικούς λογαριασμούς με γενικό λογαριασμό το λογαριασμό «εταιρικό κεφάλαιο».

Παράδειγμα:

Έστω ότι συνίσταται ετερόρρυθμη εταιρία μεταξύ των Α, Β, Γ και Δ με εταιρικό κεφάλαιο 3.000.000 δραχμών, το οποίο θα καταβληθεί σε μετρητά από τους Α και Β, οι οποίοι είναι ομόρρυθμοι εταίροι, ανά 1.000.000 δραχμές, από τους Γ και Δ, οι οποίοι είναι ετερόρρυθμοι εταίροι, ανά 500.000 δραχμές.

Οι ημερολογιακές εγγραφές σύστασης έχουν ως εξής:

//	
Α' λογ. εισφοράς	1.000.000
Β' λογ. εισφοράς	1.000.000
Γ' λογ. εισφοράς	500.000
Δ' λογ. εισφοράς	500.000
Α' ομόρ. ετ. λογ. κεφ.	1.000.000
Β' ομόρ. ετ. λογ. κεφ.	1.000.000
Γ' ετερ. ετ. λογ. κεφ.	500.000
Δ' ετερ. ετ. λογ. κεφ.	500.000
Σύσταση ετερόρρυθμης εταιρίας.	
//	
Ταμείο	3.000.000
Α' λογ. εισφοράς	1.000.000

Β' λογ. εισφοράς	1.000.000
Γ' λογ. εισφοράς	500.000
Δ' λογ. εισφοράς	500.000

Καταβολή των εισφορών από τους εταίρους.

//

Πολλοί συγγραφείς αναγράφουν και στους λογαριασμούς εισφοράς και στο όνομα του εταίρου τη φράση ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος εταίρος. Αυτό, πιστεύεται, πως στερείται πρακτικής σημασίας, γιατί οι λογαριασμοί αυτοί πολύ γρήγορα κλείνουν κατά την καταβολή της εισφοράς και εξισώνονται. Το ίδιο όμως δεν μπορεί να λεχθεί και για τους ατομικούς λογαριασμούς, οι οποίοι για ευχερέστερη διάκριση πρέπει να συνοδεύονται και με τη φράση «ομόρρυθμος ή ετερόρρυθμος εταίρος»

Είναι δυνατόν οι λογαριασμοί των κεφαλαίων, αλλά και οι λογαριασμοί των εισφορών, να εμφανίζονται όχι ως περιληπτικοί (γενικοί), όπως πιο πάνω, αλλά ως ειδικοί (αναλυτικοί) των λογαριασμών εταιρικό κεφάλαιο και εταίροι λογαριασμοί εισφοράς αντιστοίχως. Αυτό καθιστά πολυπλοκότερο το θέμα, γιατί απαιτεί και την τήρηση ιδιαίτερων αναλυτικών καθολικών. Εξάλλου, όπως προαναφέρθηκε, οι εταίροι είναι πάντοτε ολιγάριθμοι.

IV. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ - ΔΙΟΙΚΗΣΗ

Ένα από τα μειονεκτήματα του ετερόρρυθμου εταίρου είναι ότι δεν μπορεί να αναμιχθεί στην διαχείριση, στην διοίκηση της εταιρίας και στην συμμετοχή στα κέρδη. Επομένως ως διαχειριστές κατά κανόνα διορίζονται εταίροι ομόρρυθμοι, αφού σύμφωνα με το άρθρο 27 του Εμπορικού Νόμου οι ετερόρρυθμοι εταίροι αποκλείονται της διαχείρισης. Οι διατάξεις των ομόρρυθμων εταίρων της ετερόρρυθμης εταιρίας είναι οι ίδιες διατάξεις που αφορούν τους ομόρρυθμους εταίρους της ομόρρυθμης εταιρίας και βασίζονται στον Εμπορικό Νόμο, αλλά και στον Αστικό Κώδικα.

Εάν ένας ετερόρρυθμος εταίρος αναμιχθεί στην διαχείριση τότε θα ευθύνεται πλέον ως ομόρρυθμος εταίρος. Η συμβολή του ετερόρρυθμου εταίρου σε τροποποιήσεις της οργάνωσης της ετερορρυθμης εταιρίας ή ο έλεγχος στις πράξεις των διαχειριστών της εταιρίας δεν θεωρούνται ανάμειξη στη διαχείριση όπως επίσης και η προσωρινή αντικατάσταση του διαχειριστή σε περίπτωση θανάτου. Ο ετερόρρυθμος εταίρος μπορεί να παρέχει τις υπηρεσίες του στην

ετερόρρυθμο εταιρία είτε ως λογιστής, είτε ως ταμίας κ.λ.π. Στην περίπτωση αυτή όμως η αμοιβή που λαμβάνει πρέπει να αναφέρεται σε χρέωση του λογαριασμού « άμειβες προσωπικού». Ο ομόρρυθμος εταίρος εμπορικής ομορρύθμου ή ετερορρύθμου εταιρίας καθίσταται έμπορος, γιατί μπορεί ή να πτωχεύσει, ο ετερόρρυθμος όμως εταίρος δεν γίνεται έμπορος, αλλά χαρακτηρίζεται ως απλός χρηματοδότης. Συνεπώς και Δημόσιος Υπάλληλος μπορεί να είναι ετερόρρυθμος εταίρος.

V. ΛΥΣΗ

A. Γενικά

Η ετερόρρυθμος εταιρία, όπως και κάθε προσωπική εταιρία έχει νομική προσωπικότητα και ορισμένη περιουσία. Το τέλος της δεν είναι μία απλή πράξη, αλλά απαιτείται μία εκκαθάριση και διανομή της περιουσίας αυτής. Το τέλος της επίσης επέρχεται σε ορισμένο χρονικό διάστημα. Η αρχή αυτού του διαστήματος είναι η λεγόμενη λύση της εταιρίας στην οποία πραγματοποιούνται οι πράξεις διακανονισμού εκκαθάρισης και διανομής και με τον τρόπο αυτό όλες οι σχέσεις της εταιρίας προς τους τρίτους και μεταξύ των εταίρων εξομαλύνονται. Συνήθως η λύση και η εκκαθάριση δεν συμπίπτουν. Επιπλέον ο Εμπορικός Νόμος δεν περιλαμβάνει ιδιαίτερα σχετικές διατάξεις για την λύση της εταιρίας, γι' αυτό τον λόγο εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα.

Οι ετερόρρυθμοι εταίροι δεν λαμβάνουν μέρος στις πράξεις του διακανονισμού, της εκκαθάρισης και της διανομής . Αυτό φυσικά δεν συμβαίνει με τους ομόρρυθμους εταίρους της ετερορρύθμου εταιρίας.

Θα αναφερθούμε με συντομία στους ομόρρυθμους εταίρους της ετερορρύθμου εταιρίας όταν επέρχεται το στάδιο της λύσης (έχουν ήδη αναλυθεί οι σχετικές διατάξεις του Εμπορικού Νόμου και του Αστικού Κώδικα σε ότι αφορά την λύση της ομορρύθμου εταιρίας).

B. Οι σπουδαιότεροι λόγοι λύσεως

1. Πάροδος του χρόνου διαρκείας.
2. Πραγματοποίηση ή αδυναμία πραγματοποίησης του εταιρικού σκοπού.
3. Θάνατος εταίρου.

4. Απαγόρευση ή πτώχευση εταίρου.
5. Καταγγελία.

VI. **ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ**

A. Γενικά

Μετά τη λύση της εταιρίας, εφ' όσον αυτή έχει περιουσία ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Απαιτείται η τακτοποίηση, ο διακανονισμός των περιουσιακών σχέσεων έναντι των τρίτων και μεταξύ των εταίρων. Με την εκκαθάριση ρευστοποιείται το ενεργητικό, εξοφλούνται τα χρέη της εταιρίας προς τους τρίτους και τους εταίρους και αποδίδονται οι εισφορές και η περιουσία που απομένει διανέμεται μεταξύ των εταίρων σύμφωνα με την εταιρική συμμετοχή του καθενός.

B. Η εκκαθάριση δεν είναι υποχρεωτικό στάδιο.

Αυτό γιατί ενδέχεται η εταιρική περιουσία να συνίσταται μόνο σε χρήμα και η εταιρία να μην έχει υποχρεώσεις προς τρίτους, οπότε γίνεται αμέσως η διανομή και δεν υφίσταται στάδιο εκκαθάρισης.

Γ. Νομοθεσία.

Επί προσωπικής εταιρίας η εκκαθάριση γίνεται με βάση τις διατάξεις του Αστικού Κώδικα (77-78), επειδή όμως οι ομόρρυθμοι και ετερόρρυθμοι εταίροι είναι νομικά πρόσωπα εφαρμόζονται και οι διατάξεις του Αστικού Κώδικα περί νομικών προσώπων (άρθρα 72-76).

Δ. Συνέχιση νομικής προσωπικότητας.

Κατά το στάδιο της εκκαθάρισης και διανομής η νομική προσωπικότητα της εταιρίας συνεχίζεται. Η εκκαθάριση διενεργείται από τους εκκαθαριστές και όχι από τους εταίρους.

E. Σκοπός της εκκαθάρισης.

Η εκκαθάριση επιδιώκει να ρυθμίσει και τις σχέσεις της εταιρίας προς τους δανειστές και τις μεταξύ των εταίρων σχέσεις. Σε αυτό το σημείο έχουν υποστηριχθεί δύο απόψεις.

α) Κατά την 1^η άποψη η εκκαθάριση ενδιαφέρει πολύ περισσότερο το δημόσιο συμφέρον, αλλά και το συμφέρον των εταιρικών δανειστών οι οποίοι εάν κατά το στάδιο της λειτουργίας της εταιρίας ήταν αμέτοχοι στην διαχείριση, δεν είναι σωστό να μείνουν αμέτοχοι και αδιάφοροι στην διαδικασία της εκκαθάρισης. Αυτούς οφείλει ο νομοθέτης να προστατεύσει.

β) Κατά την 2^η άποψη η διαδικασία εκκαθάρισης εξυπηρετεί κατά πρώτο λόγο τα συμφέροντα των εταίρων.

ΣΤ. Εκκαθαρισμός, Διορισμός και αντικατάσταση.

Η εκκαθάριση διενεργείται από τους εκκαθαριστές. Εάν το καταστατικό δεν προβλέπει ποιοι είναι οι εκκαθαριστές διενεργείται από κοινού. Οι εταίροι, δηλαδή είναι και εκκαθαριστές της εταιρίας και ονομάζονται νόμιμοι εκκαθαριστές, διότι διορίζονται από τον νόμο (άρθρο 778 Α.Κ.).

Όταν το καταστατικό προβλέπει τον διορισμό εκκαθαριστών τότε αυτοί ονομάζονται καταστατικοί εκκαθαριστές. Εάν οι εταίροι δεν συμφωνούν με τις ενέργειες του εκκαθαριστή τότε το δικαστήριο προβαίνει σε αντικατάσταση αυτού, όπου ο νέος εκκαθαριστής ονομάζεται δικαστικός εκκαθαριστής και διορίζεται μόνο όταν συντρέχει σπουδαίος λόγος. Επιπλέον εάν ο εκκαθαριστής είναι εταίρος και πτωχεύσει παύει η εξουσία τους και δεν μπορεί να διοριστεί εκ νέου.

Ζ. Εργασίες εκκαθάρισης.

Αυτές καθορίζονται στο άρθρο 779 του Αστικού Κώδικα και αναφέρονται αναλυτικά στις διατάξεις περί ομόρρυθμης εταιρίας.

VII. ΔΙΑΝΟΜΗ

Μετά την εξόφληση των εταιρικών χρεών και την απόδοση των εισφορών, το υπόλοιπο διανέμεται στους εταίρους. Στην περίπτωση της ετερορρυθμίου εταιρίας δικαίωμα διανομής έχουν μόνο οι ομόρρυθμοι εταίροι. Η διανομή γίνεται από τους εκκαθαριστές και όχι από τους εταίρους. Η εταιρική περιουσία που έχει απομείνει, ο εκκαθαριστής την διανέμει στους εταίρους σύμφωνα με το μερίδιο συμμετοχής του καθενός στα κέρδη της εταιρίας. Εάν όμως τα απομένοντα είναι μη διαιρετά

πράγματα το δικαστήριο αποφασίζει μέσω του δημόσιου πλειστηριασμού την εκποίηση του κοινού και την διανομή του πλειστηριάσματος.

Υπάρχει και μία δεύτερη άποψη ή λύση που είναι και η ορθότερη. Ο εκκαθαριστής εκποιεί τη μη διαιρετή περιουσία κατά τον συμφερότερο τρόπο και διανέμει το τίμημα στους εταίρους σύμφωνα με την συμμετοχή τους στα κέρδη.

VIII. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΔΙΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΕΤΕΡΟΡΡΥΘΜΩΝ ΕΤΑΙΡΙΩΝ.

Η εκκαθάριση των ετερόρρυθμων εταιριών είναι επίσης η ίδια με την εκκαθάριση των ομόρρυθμων εταιριών με τη διαφορά ότι, εάν τα αποτελέσματα της εταιρίας είναι δυσμενή και προέλθει ζημιά, η οποία να υπερβαίνει το κεφάλαιο, που καταβλήθηκε, ο ετερόρρυθμος εταίρος δεν πρόκειται να εμφανιστεί σαν χρεώστης της εταιρίας, όπως γίνεται με τον ομόρρυθμο εταίρο, γιατί ο ετερόρρυθμος ευθύνεται μέχρι το ποσό της εισφοράς του.

Για την πληρέστερη κατανόηση του θέματος παραθέτουμε το εξής παράδειγμα:

Παράδειγμα:

Ετερόρρυθμη εταιρία αποτελείται από τον ομόρρυθμο εταίρο Α με κεφάλαιο 1.000.000 δραχμών και τους ετερόρρυθμους Β και Γ με κεφάλαια από 500.000 δραχμές ο καθένας. Έστω ότι η πρώτη χρήση έκλεισε: α) Με κέρδος 500.000 δραχμές. β) Με ζημιά 800.000 δραχμές και γ) Με ζημιά 2.400.000 δραχμές.

Ζητείται να γίνουν οι εγγραφές διανομής, όταν το καταστατικό αναγράφει ότι η διανομή των κερδών και των ζημιών γίνεται ανάλογα με τη συμμετοχή τους στο κεφάλαιο.

α) Περίπτωση κέρδους 500.000 δραχμών.

_____	//	_____	
Αποτ/τα χρήσης		500.000	
		Κέρδη χρήσης	500.000
Προέκυψαν καθαρά κέρδη.			
_____	//	_____	
Κέρδη χρήσης		500.000	

A' ομόρ. ετ. λογ. ατομικός	250.000	
B' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	125.000	
Γ' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	125.000	
Διανομή κερδών μεταξύ των εταίρων.		
//		

β) Περίπτωση ζημιάς 800.000 δραχμών.

Ζημιά χρήσης	800.000	
Αποτ/τα χρήσης		800.000
Προέκυψε ζημιά κατά τη χρήση.		
//		
A' ομόρ. ετ. λογ. ατομικός	400.000	
B' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	200.000	
Γ' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	200.000	
Ζημιά χρήσης		800.000
Διανομή της ζημιάς μεταξύ των εταίρων.		
//		

γ) Περίπτωση ζημιάς 2.400.000

Ζημιά χρήσης	2.400.000	
Αποτ/τα χρήσης		2.400.000
Προέκυψε ζημιά χρήσης.		
//		
A' ομόρ. ετ. λογ. ατομικός	1.400.000	
B' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	500.000	
Γ' ετερ. ετ. λογ. ατομικός	500.000	
Ζημιά χρήσης		2.400.000
Διανομή της ζημιάς μεταξύ των εταίρων.		
//		

Στη γ) περίπτωση, της ζημιάς δηλαδή των 2.400.000 δραχμών, θα έπρεπε η επιβάρυνση, που αναλογεί σε κάθε ετερόρρυθμο εταίρο, να ανέλθει σε $2.400.000:4=600.000$ δραχμές. Επειδή όμως ο κάθε ετερόρρυθμος εταίρος ευθύνεται μέχρι το ποσό της συμμετοχής του, χρεώθηκε ο ατομικός λογαριασμός μόνο μέχρι το ποσό της εισφοράς του, δηλαδή των 500.000 δραχμών και για το υπόλοιπο μέχρι την εξίσωση του

λογαριασμού, «Ζημιές χρήσης», ο ατομικός λογαριασμός του Α΄, που ευθύνεται απεριόριστα και αλληλέγγυα.

ΙΧ. ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ.

Σε αυτό το σημείο παραθέτουμε ένα καταστατικό έγγραφο μιας ετερόρρυθμης εταιρίας, που λειτουργεί στην Αθήνα και ανήκει στον Α. Παπαδόπουλο και ΣΙΑ.

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟ « Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε. »

Άρθρο 1 Σύσταση εταιρίας. Επωνυμία αυτής.

1. Στην Αθήνα σήμερα την 16 Μαρτίου 1988 μεταξύ των συμβαλλόμενων:
2. Αναστασίου Παπαδόπουλου, εμπόρου, κατοίκου.....(λοιπά στοιχεία ταυτότητας).
3. Γεωργίου Παπαδόπουλου, εμπόρου, κατοίκου.....(λοιπά στοιχεία ταυτότητας, συμφωνείται η σύσταση ετερόρρυθμης εμπορικής εταιρίας, η οποία θα διέπεται από τις διατάξεις του Εμπορικού Νόμου και του παρόντος καταστατικού.
4. Η επωνυμία με την οποία θα λειτουργεί η εταιρία είναι: « Α. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΚΑΙ ΣΙΑ Ε.Ε ».

Άρθρο 2 Έδρα της εταιρίας.

1. Ως έδρα της εταιρίας ορίζεται ο Δήμος Αθηναίων, οδός....., αριθμός.....
2. Η εταιρία, με ομόφωνη απόφαση των διαχειριστών της, μπορεί να ιδρύει υποκαταστήματα στην ίδια ή άλλη πόλη, ακολουθούσα τη διαδικασία που ορίζει ο Κ.Φ.Σ.

Άρθρο 3 **Σκοπός της εταιρίας.**

1. Σκοπός της εταιρίας, είναι η εμπορία, χονδρικής και λιανικής, τροφίμων. Ποτών, ξηρών καρπών, ειδών ζαχαροπλαστικής κ.λ.π. συναφών ειδών.
2. Για την επίτευξη του σκοπού η εταιρία μπορεί να συσταίνει με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα εταιρίες κάθε τύπου, που επιδιώκουν τον ίδιο ή παρεμφερή σκοπό.

Άρθρο 4 **Διάρκεια της εταιρίας.**

Η διάρκεια της εταιρίας ορίζεται δεκαετής (10 ετών), αρχόμενη σήμερα (16 Μαρτίου) και λήγουσα την 15 Μαρτίου 1998.

Άρθρο 5 **Εταιρικό κεφάλαιο. Εισφορές.**

1. Το εταιρικό κεφάλαιο ορίζεται στο ποσό των τετρακοσίων χιλιάδων δραχμών μετρητοίς.
2. Για το σχηματισμό του εταιρικού κεφαλαίου ο ομόρρυθμος εταίρος Αναστάσιος Παπαδόπουλος εισφέρει στην εταιρία 26.000.000 δραχμές, ενώ ο ετερόρρυθμος εταίρος Γ. Παπαδόπουλος το ποσό των 14.000.000 δραχμών.

Άρθρο 6 **Μεταβίβαση εταιρικής μερίδας.**

Η μεταβίβαση της μερίδας ενός εταίρου σε πρόσωπο εκτός της εταιρίας επιτρέπεται μόνο με τη σύμφωνη γνώμη και του άλλου εταίρου.

Άρθρο 7
Διαχειριστές της εταιρίας.

1. Διαχειριστής και εκπρόσωπος της εταιρίας για όλα τα θέματα αυτής ορίζεται ο εταίρος Αναστάσιος Παπαδόπουλος.
2. Η εταιρία συναλλάσσεται και αναλαμβάνει εγκύρως υποχρεώσεις έναντι τρίτου με την υπογραφή του άνω διαχειριστή, που ενεργεί είτε από κοινού, είτε μεμονωμένα και τίθενται κάτω από την εταιρική επωνυμία.

Άρθρο 8
Ισολογισμός. Κέρδη και ζημιές.

1. Στο τέλος κάθε ημερολογιακού έτους συντάσσεται απογραφή και ισολογισμός και κλείνουν τα βιβλία της εταιρίας σύμφωνα με τις διατάξεις του Κ.Φ.Σ.
2. Οι εταίροι συμμετέχουν στα αποτελέσματα της χρήσεως (κέρδη και ζημιές) ανάλογα με το ποσοστό συμμετοχής τους στην εταιρία, δηλαδή κατά 65% ο Γ. Παπαδόπουλος.
3. Με κοινή συμφωνία των εταίρων επιτρέπεται η διανομή των κερδών και πριν το τέλος της χρήσεως. Με βάση αυτή τη συμφωνία, κάθε εταίρος δικαιούται να προβαίνει σε απολήψεις, κατά μήνα, έναντι κερδών που του αναλογούν.

Άρθρο 9
Λύση της εταιρίας.

1. Η εταιρία λύεται με την πάροδο του χρόνου διάρκεια αυτής (αρχικού ή κατά παράσταση). Παρατείνεται, όμως, αυτοδικαίως η διάρκεια αυτής για μια πενταετία από την λήξεώς της, κάθε φορά, εάν ενενήντα (90) ημέρες από την λήξη κάποιος από τους εταίρους δεν κοινοποιήσει με δικαστικό επιμελητή στους άλλους εταίρους έγγραφη δήλωσή του ότι δεν επιθυμεί την συνέχιση της λειτουργίας αυτής.
2. Σε περίπτωση θανάτου ενός εταίρου, η εταιρία συνεχίζεται από τον επιζώντα εταίρο και τους κληρονόμους του θανόντος.

Τ. Ε. Ι. ΠΑΤΡΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Άρθρο 10

Εκκαθάριση της εταιρίας.

1. Την λύση της εταιρίας ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης.
2. Εκκαθαριστής ορίζει από τώρα και ο εταίρος Αναστάσιος Παπαδόπουλος (διαχειριστής).
3. Κατά τη διάρκεια της εκκαθαρίσεως διεξάγονται μόνο εργασίες απαραίτητες για τον σκοπό αυτής (ρευστοποίηση περιουσιακών στοιχείων της εταιρίας, εξόφληση των προς τους τρίτους υποχρεώσεων, απόδοση των εισφορών των εταίρων και τέλος διανομή του απομένοντος υπολοίπου στους εταίρους.

Άρθρο 11

Απαγόρευση σφραγίσεως περιουσίας εταιρίας.

Απαγορεύεται στους εταίρους ή τους κληρονόμους αυτών να ζητήσουν δικαστικώς την σφράγιση των εγκαταστάσεων ή της περιουσίας της εταιρίας κατά τις διατάξεις του Κ. Πολ. Δικονομίας περί ασφαλιστικών μέτρων.

Άρθρο 12

Κάθε διαφορά που μπορεί να προκύψει ανάμεσα στους εταίρους σχετικά με την ερμηνεία και εφαρμογή του παρόντος καταστατικού, καθώς και κάθε απαίτηση αυτών μεταξύ τους, που να προέρχεται από την παρούσα σύμβαση, θα λύεται υποχρεωτικά με διαιτησία και τις διατάξεις των άρθρων 867 – 901 του Κ. Πολ. Δικονομίας από δύο διαιτητές και σε περίπτωση διαφωνίας αυτών, ορίζεται από τώρα ως επιδιαιτητής ο Προϊστάμενος Πρωτοδικείου Αθηνών ή υπό αυτού διορισθησόμενος.

ΟΙ ΣΥΜΒΑΛΛΟΜΕΝΟΙ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΑΦΑΝΗΣ Η' ΣΥΜΜΕΤΟΧΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ

I. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

Αφανής ή συμμετοχική είναι η εταιρία στην οποία μόνον ένας συνεταιίρος μετά από εξουσιοδότηση των άλλων που παραμένουν αφανείς απέναντι στους τρίτους, ασκεί εμπορική δραστηριότητα ή απλώς ενεργεί εμπορικές πράξεις με το δικό του όνομα και όχι ως εκπρόσωπος εταιρίας, η οποία επίσης παραμένει αφανής απέναντι στους τρίτους. Η εταιρία υφίσταται μόνο μεταξύ των συνεταιίρων ως απλή ενοχική σχέση.

II. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

Τα κύρια χαρακτηριστικά της εταιρίας είναι τα εξής:

A. Δεν αποτελεί νομικό πρόσωπο, δεν έχει δηλαδή νομική προσωπικότητα, γιατί το καταστατικό της δεν δημοσιεύεται και δεν προβάλλεται στους τρίτους.

B. Δεν έχει ούτε έδρα, ούτε εμπορική επωνυμία. Μόνο ο εμφανής εταίρος συμβάλλεται με τους τρίτους με το όνομά του.

Γ. Δεν έχει εταιρική περιουσία. Τα κεφάλαια, που εισφέρονται από τους εταίρους, ανήκουν κατά κυριότητα στον εταίρο, που τα καταβάλλει, αν και χρησιμοποιούνται για κοινή εκμετάλλευση της εταιρίας. Κάθε εταίρος είναι συνήθως και διαχειριστής. Συμβάλλεται με το δικό του όνομα και για λογαριασμό της εταιρίας. Είναι συνεπώς αυτονόητο ότι για τη συγκρότηση της συμμετοχικής εταιρίας πρέπει να υπάρχει καλή πίστη μεταξύ των εταίρων και απόλυτη εμπιστοσύνη.

Δ. Είναι άγνωστη και αφανής. Δεν εμφανίζεται συνεπώς στους τρίτους, δεν έχει δηλαδή εξωτερική ζωή, αλλά αποτελεί εσωτερική σχέση

εταίρων. Η εταιρία αυτή υπάρχει ως σχέση μεταξύ των συμμετοχών και μεταξύ τους δημιουργεί δικαιώματα και υποχρεώσεις.

Ε. Δεν έχει εταιρική περιουσία για την εξασφάλιση των δανειστών, γιατί δεν υπάρχουν δανειστές της εταιρίας αλλά των συμμετοχών. Δηλαδή κάθε εταίρος συμβαλλόμενος για λογαριασμό της εταιρίας συμβάλλεται με το δικό του όνομα και αναλαμβάνει υποχρεώσεις προσωπικά ο ίδιος και όχι για λογαριασμό της εταιρίας, την οποία δεν γνωρίζει ο αντισυμβαλλόμενος.

III. ΣΥΣΤΑΣΗ ΚΑΙ ΣΚΟΠΟΣ.

Η αφανής εταιρία ιδρύεται με απλή συμφωνία των εταίρων της. Η σύνταξη του καταστατικού δεν είναι υποχρεωτική, κι αν συνταχθεί, δεν δημοσιεύεται. Το συνταχθέν χρησιμεύει μόνον, για να ρυθμίζει τις μεταξύ των εταίρων σχέσεις, τις εσωτερικές δηλαδή σχέσεις εταιρίας. Η ύπαρξη της εταιρίας αποδεικνύεται από την έγγραφη συμφωνία των εταίρων της, εφόσον υπάρχει τέτοια, από τα εμπορικά της βιβλία, την αλληλογραφία και με μάρτυρες, αν ο δικαστής επιτρέψει την απόδειξη της με μάρτυρες.

Η αφανής εταιρία ιδρύεται και τροποποιείται άτυπα, πράγμα που σημαίνει ότι δεν απαιτείται έγγραφο για την εταιρική σύμβαση και την τροποποίησή της.

Η αφανής εταιρία μπορεί να έχει ως αντικείμενο οποιοδήποτε είδος εμπορίας. Έτσι είναι δυνατό να γίνει συμφωνία εμπόρων με την οποία να αναθέτουν σε έναν από αυτούς να αγοράσει προϊόντα της εμπορίας τους, τα οποία θα διανεμηθούν μεταξύ τους, για να τα πωλήσει ο καθένας για λογαριασμό του. Επίσης είναι δυνατό να υπάρξει συμφωνία με την οποία ένας από τους εταίρους βιομηχανοποιεί προϊόντα, τα οποία πωλούν οι άλλοι.

Οι συνεταίροι έχουν απόλυτη ελευθερία να ρυθμίσουν τα θέματα που αφορούν την εταιρία τους, με την προϋπόθεση ότι οι συμφωνίες τους δεν είναι αντίθετες με απαγορευτικούς ή δημόσιας τάξεως νομοθετικούς κανόνες.

Οι λόγοι για τους οποίους συνήθως οι ενδιαφερόμενοι επιλέγουν αυτή την εταιρική μορφή είναι γιατί έχει το πλεονέκτημα να καταρτίζεται γρήγορα και εύκολα, πράγμα που σε πολλές περιπτώσεις είναι πολύ σημαντικό.

Σημαντικό της όμως μειονέκτημα είναι ότι οι αφανείς εταίροι διατρέχουν τον κίνδυνο να θεωρηθούν ως ομόρρυθμοι στην περίπτωση που ο διαχειριστής κάνει τους τρίτους να πιστέψουν ότι συμβάλλονται με εταιρία και όχι με αυτόν ατομικά. Ο Δικαστής δηλαδή σε μία τέτοια

περίπτωση, μπορεί να θεωρήσει ότι πρόκειται για ομόρρυθμη εταιρία που δεν έχει δημοσιεύσει νομότυπα το καταστατικό της.

Ο σκοπός για τον οποίο δημιουργούνται είναι είτε για τη διενέργεια εμπορίου σε ένα ή περισσότερα είδη εμπορεύματος, είτε για την αποφυγή ανταγωνισμού στην περίπτωση κυρίως δημοπράτησης δημοσίων έργων από μέρος του κράτους, όπως π.χ. η κατασκευή μιας γέφυρας.

Μέλη της εταιρίας μπορεί να είναι φυσικά και νομικά πρόσωπα, όπως Ο.Ε, Ε.Π.Ε, Α.Ε. κ.λ.π.

IV. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΣΗ.

Η διαχείριση της αφανούς εταιρίας πραγματοποιείται από τον εμφανή εταίρο, χωρίς να αποκλείεται η άσκηση αυτής από τρίτους η διενέργεια των υπολοίπων από τον άλλο. Ο εμφανής εταίρος θεωρείται ως εντολοδόχος του αφανούς και ευθύνεται σε περίπτωση ζημιάς μόνο αυτός, γιατί διενεργεί τις πράξεις στο όνομά του και οι τρίτοι θεωρούν αυτόν υπεύθυνο. Υπάρχει όμως και η περίπτωση να στραφούν και κατά του αφανούς κατά το άρθρο 904 του Αστικού Κώδικα.

Για την διαχείριση ο εμφανής εταίρος δεν δικαιούται αμοιβής, εκτός και αν έχει συμφωνηθεί, το αντίθετο. Εάν ο αφανής αναμιχθεί στην διαχείριση χωρίς να το δικαιούται, είναι προσωπικά υπεύθυνος έναντι των τρίτων.

Ακόμη, η διοίκηση και η εκπροσώπηση της συμμετοχικής εταιρίας ανήκει στο διαχειριστή που πρέπει αυτός να έχει την ικανότητα για άσκηση εμπορίας.

V. Η ΛΟΓΙΣΤΙΚΗ ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΗ.

Οι λογιστικές εργασίες της συμμετοχικής εταιρίας διεξάγονται ή από το διαχειριστή μόνο ή από όλους τους εταίρους για λογαριασμό της συμμετοχικής εταιρίας.

A. Λογιστικές εργασίες που ενεργούνται μόνο από τον διαχειριστή.

Η περίπτωση που συναντάται συχνά είναι εκείνη στην οποία η εταιρία, η οποία αποτελείται από πολλές επιχειρήσεις, αναλαμβάνει έργο

μεγάλο και μακροχρόνιας διάρκειας, η Δε διαχείριση ανατίθεται σε μία επιχείρηση.

Η διαχειρίστρια επιχείρηση μπορεί τότε:

- Είτε να τηρεί μια ιδιαίτερη λογιστική των συμμετοχικών εργασιών.
- Είτε να καταγράφει τις συμμετοχικές εργασίες στη δική της λογιστική.

α) Η πρώτη περίπτωση μοιάζει με τη λογιστική των προσωπικών εταιριών, με τη διαφορά ότι το εταιρικό κεφάλαιο αντικαθίσταται από πολλούς λογαριασμούς συμμετοχής (ένα για κάθε συμμετοχο).

β) Στην περίπτωση που οι εργασίες της συμμετοχικής καταχωρούνται στη λογιστική της διαχειρίστριας επιχείρησης, θα προστεθούν και οι λογαριασμοί «Συμμέτοχου» (ένας για κάθε συμμετοχο π.χ. Συμμέτοχος Α, Β, κ.λ.π.) στους οποίους θα καταχωρούνται οι απαιτήσεις και υποχρεώσεις καθώς και λογαριασμός «Συμμετοχικές εργασίες» στον οποίο θα καταχωρούνται τα έσοδα και έξοδα των εργασιών. Στο τέλος των εργασιών, το υπόλοιπο του λογαριασμού «Συμμετοχικές εργασίες» θα είναι το αποτέλεσμα κέρδος ή ζημία το οποίο και θα μεταφερθεί στους ατομικούς λογαριασμούς των συμμετοχων.

Β. Λογιστικές εργασίες που ενεργούνται από όλους τους συμμετοχους.

Πρόκειται για εμπόρους που αποφασίζουν να ενεργούν, εκτός από τις δικές τους εργασίες, αγορές και πωλήσεις διαφόρων εμπορευμάτων.

Στην περίπτωση αυτή, κάθε έμπορος καταγράφει στα δικά του βιβλία όλες τις συμμετοχικές εργασίες.

VI. ΛΟΓΙΣΤΙΚΕΣ ΜΕΘΟΔΟΙ

Η λογιστική παρακολούθηση των οικονομικών πράξεων των συμμετοχικών εταιριών επιτυγχάνεται με τη χρησιμοποίηση τεσσάρων κυρίων μεθόδων, των εξής:

- Με τη μέθοδο του τελικού μερισμού.
- Με τη μέθοδο του άμεσου μερισμού.

- Με τη μικτή μέθοδο.
- Με την απλή ή απλοποιημένη μέθοδο.

A. Μέθοδος του τελικού μερισμού.

Στη μέθοδο αυτή κάθε συμμετοχος καταχωρεί στα λογιστικά του βιβλία όλες τις συναλλαγές που γίνονται για λογαριασμό της συμμετοχικής εταιρίας, άσχετα αν οι συναλλαγές γίνονται από αυτόν ή από άλλο συμμετοχο. Εξάγει το συνολικό αποτέλεσμα των εργασιών της συμμετοχικής και στο τέλος το μοιράζει μεταξύ των συμμετοχων ανάλογα με τη συμφωνία. Από αυτό προκύπτει και η ονομασία της μεθόδου, ως μέθοδος του τελικού μερισμού.

Δημιουργούνται κατά τη μέθοδο αυτή δύο κυρίως λογαριασμοί. Ο ένας «συμμετοχικά εμπορεύματα», ο οποίος λειτουργεί όπως και ο λογαριασμός εμπορεύματα και ο άλλος «συμμέτοχου», ο οποίος χρεώνεται με τις εισπράξεις, που ενεργεί για λογαριασμό της εταιρίας με την ιδιότητά του ως συμμετοχος και διαχειριστής και πιστώνεται με τις πληρωμές, τις οποίες ενεργεί για λογαριασμό επίσης της συμμετοχικής εταιρίας.

Ειδικότερα ο λογαριασμός «συμμετοχικά εμπορεύματα» χρεώνεται με την αξία της αγοράς των εμπορευμάτων, με τα ειδικά έξοδα (μεταφορικά, αποθηκευτικά, δασμούς κ.λ.π.), με τα έξοδα πώλησης, με τις χορηγούμενες εκπτώσεις στους πελάτες, με τις προμήθειες, που δίνονται ή οφείλονται στους τρίτους για την μεσολάβηση κατά την αγορά ή πώληση, με τις επιστροφές των εμπορευμάτων από τους πελάτες και με τα κέρδη, που προκύπτουν, όταν γίνει η εκκαθάριση ή στο τέλος της χρήσης.

Πιστώνεται με τις πωλήσεις, με τις λαμβανόμενες εκπτώσεις από τους προμηθευτές, με τις επιστροφές των εμπορευμάτων προς τους προμηθευτές και με τις ζημιές, που προκύπτουν κατά την εκκαθάριση ή στο τέλος της χρήσης.

Ο λογαριασμός «συμμέτοχου» διακρίνεται σε τόσους, όσοι και οι εταίροι. Για παράδειγμα «συμμέτοχος Α», «συμμέτοχος Β» κ.ο.κ. Είναι λογαριασμός προσωπικός και χρησιμεύει, για να παρακολουθούνται οι απαιτήσεις και οι υποχρεώσεις χωριστά για κάθε συμμετοχο.

Χρεώνεται με τα ποσά, που εισπράττει ο συμμετοχος από τους άλλους συμμετοχους, όπως εμβάσματα, προκαταβολές και με τα ποσά εκείνα, που εισπράττει από την πώληση συμμετοχικών εμπορευμάτων.

Πιστώνεται με τα ποσά, που καταβάλλει στους άλλους συμμετοχους, εμβάσματα κ.λ.π., και με τα ποσά εκείνα, που πληρώνει για την αγορά συμμετοχικών εμπορευμάτων.

Στο τέλος της χρήσης χρεώνεται ή πιστώνεται με τις ζημιές ή τα κέρδη, που θα προκύψουν για κάθε συμμετοχο από την εκκαθάριση του λογαριασμού «συμμετοχικά εμπορεύματα».

B. Μέθοδος του άμεσου μερισμού.

Στη μέθοδο του άμεσου μερισμού έχουμε τους ίδιους λογαριασμούς στα λογιστικά βιβλία κάθε συμμετόχου. Στο λογαριασμό όμως «συμμετοχικά εμπορεύματα» εμφανίζονται μόνο τα εμπορεύματα, τα οποία ανήκουν σε κάθε συμμετόχο και όχι τα εμπορεύματα και των δύο, όπως έγινε στη μέθοδο του τελικού μερισμού. Συνεπώς πράξη που δεν θα αφορά το συμμετόχο (που τηρεί βιβλία) δε θα αναφέρεται στα συμμετοχικά εμπορεύματα. Έτσι το τελικό αποτέλεσμα του λογαριασμού «συμμετοχικά εμπορεύματα» θα αφορά μόνον το συμμετόχο, που τηρεί βιβλία, θα γίνεται δηλαδή αμέσως ο μερισμός, για αυτό και η μέθοδος αυτή λέγεται μέθοδος του άμεσου μερισμού.

Γ. Μικτή μέθοδος.

Μικτή μέθοδος καλείται η μέθοδος εκείνη, στην οποία άλλες μεν πράξεις γράφονται διπλογραφικώς, άλλες απλογραφικώς.

Διπλογραφικώς εγγράφονται οι πράξεις εκείνες, τις οποίες ενεργεί ο συμμετόχος, του οποίου τηρούμε βιβλία και δεν έχει καμία ανάμιξη ο άλλος συμμετόχος, όπως για παράδειγμα, η αγορά μας, η πώλησή μας.

Απλογραφικώς εγγράφονται οι πράξεις εκείνες, τις οποίες ενεργεί ο άλλος συμμετόχος, όπως για παράδειγμα, η αγορά του, η πώλησή του, η καταβολή εξόδων του.

Διπλογραφικώς και απλογραφικώς εγγράφονται οι πράξεις εκείνες, οι οποίες διενεργούνται κι από τους δύο τους συμμετόχους και για λογαριασμό της συμμετοχικής εταιρίας. Τέτοιες πράξεις είναι η έκδοση συναλλαγματικής από τον ένα συμμετόχο σε βάρος του άλλου και η αποδοχή της.

Τέλος ο κάθε συμμετόχος του τόκους και τις προμήθειές του στη λογιστική τους αναγράφει διπλογραφικώς, ενώ τους τόκους και τις προμήθειες που αφορούν το συμμετόχο, μόνο απλογραφικώς.

Το ημερολόγιο κατά τη μικτή μέθοδο φέρει δύο διπλές στήλες. Μία διπλή στήλη (χρέωση και πίστωση) για τις πράξεις, που εγγράφονται απλογραφικώς και μία δεύτερη διπλή επίσης στήλη (χρέωση και πίστωση) για τις πράξεις, που εγγράφονται διπλογραφικώς.

Το γενικό καθολικό φέρει επίσης δύο στήλες για τη χρέωση και δύο στήλες για την πίστωση. Στις πρώτες στήλες καταχωρούνται οι

απλογραφικώς εγγραφόμενες πράξεις και στις δεύτερες οι διπλογραφικώς εγγραφόμενες πράξεις.

Δ. Απλοποιημένη μέθοδος.

Απλοποιημένη ή απλή μέθοδος λέγεται η μέθοδος εκείνη, κατά την οποία κάθε συμμετοχος εγγράφει διπλογραφικώς μόνο τις πράξεις εκείνες, που αφορούν τη συμμετοχική εταιρία, τις οποίες διενεργεί ο ίδιος. Τις πράξεις που διενεργεί ο άλλος συμμετοχος, δεν τις εγγράφει καθόλου στη λογιστική του.

Και στη μέθοδο αυτή, όπως και στις προηγούμενες, χρησιμοποιείται ο λογαριασμός «Συμμετοχικά εμπορεύματα» και ο λογαριασμός «Συμμέτοχου», οι οποίοι χρεοπιστώνονται ανάλογα.

Στο τέλος των εργασιών της συμμετοχικής εταιρίας, για να εξαχθεί το τελικό αποτέλεσμα, ο κάθε συμμετοχος στέλνει στον άλλο αντίγραφο του λογαριασμού «Συμμετοχικά εμπορεύματα».

Ο παραλήπτης συμμετοχος ελέγχει στην αρχή την ακρίβεια του αντιγράφου του λογαριασμού και στη συνέχεια, εάν μεν ο λογαριασμός παρουσιάζει χρεωστικό υπόλοιπο, χρεώνει το λογαριασμό του συμμετοχου με το υπόλοιπο και πιστώνει το λογαριασμό συμμετοχικά εμπορεύματα για να εξισωθεί. Εάν αντιθέτως ο λογαριασμός «Συμμετοχικά εμπορεύματα» παρουσιάζει πιστωτικό υπόλοιπο, γίνεται η αντίθετη εγγραφή, δηλαδή χρεώνεται ο λογαριασμός «Συμμετοχικά εμπορεύματα» με το υπόλοιπό του, για να εξισωθεί και πιστώνεται ο λογαριασμός του συμμετοχου.

VII. ΛΥΣΗ ΚΑΙ ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ.

Η λύση της εταιρίας αυτής γίνεται χωρίς διατυπώσεις όπως και η σύστασή της. Μπορεί να οφείλεται σε διάφορους λόγους, όπως στην πάροδο του χρόνου που είχαν συμφωνήσει, στην πραγματοποίηση του σκοπού τους, στην καταγγελία από την πλευρά ενός συνεταιίρου ή απλά στην κοινή τους συμφωνία για μη συνέχιση της κοινής τους δραστηριότητας.

Μία πρόσθετη ιδιορρυθμία της εταιρικής αυτή μορφής είναι ότι τη λύση της δεν ακολουθεί διαδικασία εκκαθάρισης, με την νομική έννοια του νόμου, μια και δεν έχει νομική προσωπικότητα με τις γνωστές συνέπειές της. Απλά επακολουθεί ένας διακανονισμός των υποχρεώσεων και των απαιτήσεων των εταίρων, χωρίς όμως την μεσολάβηση εκκαθαριστή και τήρηση ειδικής διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

Ι. Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ.

Η συνεταιριστική κίνηση εμφανίστηκε στην Ευρώπη στα μέσα του περασμένου αιώνα και οφειλόταν στη ριζική μεταβολή των οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών, η οποία συντελέστηκε από την πολύ γρήγορη βιομηχανική ανάπτυξη.

Με την ανάπτυξη της βιομηχανίας δημιουργήθηκε μεγάλη εργατική τάξη, η οποία ήταν ανοργάνωτη επαγγελματικά και επιπλέον απροστάτευτη. Έτσι η εργατική τάξη, για να αμυνθεί απέναντι στις νέες συνθήκες, αναγκάστηκε να ενώσει όλα τα μέλη της προς συνεργασία, για να εξυπηρετηθούν καλύτερα οι βιοτικές και επαγγελματικές ανάγκες των συνεργαζομένων. Οι βιοτέχνες εξάλλου όταν εργάζονταν ο καθένας για λογαριασμό του, ήταν δύσκολο να αντέξουν στο συναγωνισμό της βιομηχανίας, η οποία εργάζεται τελειότερα, φθηνότερα και γρηγορότερα. Για το λόγο αυτό αναγκάστηκαν και αυτοί να συγχρονίσουν τεχνικά και οικονομικά τις μικρές τους επιχειρήσεις, για να κατορθώσουν να επιζήσουν ως ελεύθεροι επαγγελματίες. Για να ικανοποιήσουν τη ζωτική αυτή ανάγκη, βρήκαν ως αποτελεσματικό μέσο τη μεταξύ τους συνεργασία και αλληλεγγύη. Οι αγρότες εξάλλου με τη συντελούμενη πρόοδο άρχισαν να παράγουν για την αγορά. Επομένως έπρεπε και αυτοί να βελτιώσουν τους όρους της παραγωγής για να πετύχουν φθινό κόστος, καλή ποιότητα και μεγαλύτερη απόδοση με σκοπό να αντιμετωπίσουν το συναγωνισμό στην αγορά. Για όλες αυτές τις βελτιώσεις χρειαζόνταν κεφάλαια, τεχνικά μέσα, εμπορική οργάνωση, τα οποία δεν ήταν προσιτά στο μεμονωμένο παραγωγό, ήταν όμως δυνατά στο οργανωμένο σύνολο, δηλαδή στο συνεταιρισμό.

Έτσι δημιουργήθηκε ο συνεταιρισμός, δηλαδή η οργανωμένη συνεργασία της αλληλεγγύης των ασθενώς οικονομικών προσώπων.

Στην Ελλάδα ο θεσμός των συνεταιρισμών έχει αναπτυχθεί σημαντικά, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια. Οι βασικοί νόμοι που ρυθμίζουν στην Ελλάδα τους συνεταιρισμούς είναι ο 602/1915 και ο 921/1979.

II. Η ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ.

Συνεταιρισμός λέγεται η εταιρία εκείνη, της οποίας το κεφάλαιο και ο αριθμός των συνεταίρων δεν είναι ορισμένα αλλά συνεχώς μεταβάλλονται και έχει σαν σκοπό την οικονομική, την ηθική και κοινωνική προαγωγή των μελών του.

Τους συνεταιρισμούς με βάση διάφορα κριτήρια τους διακρίνουμε στις εξής κατηγορίες:

A. Ανάλογα με το φορέα

Διακρίνονται σε γεωργικούς, στους οποίους μέλη είναι αγρότες, κτηνοτρόφοι, μελισσοκόμοι. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο αγροτικός συνεταιρισμός Μεγαλόπολης.

Επίσης διακρίνονται και σε αστικούς, στους οποίους μέλη είναι κάτοικοι των πόλεων, όπως είναι ο οικοδομικός συνεταιρισμός δημοσίων υπαλλήλων Χαλκίδας.

B. Ανάλογα με τον σκοπό, τον οποίο επιδιώκουν.

Διακρίνονται σε παραγωγικούς, οι οποίοι έχουν σκοπό την παραγωγή των προϊόντων τους, όπως είναι ο παραγωγικός συνεταιρισμός αμπελοκτημόνων Χαλκίδας.

Επιπλέον οι συνεταιρισμοί διακρίνονται και σε καταναλωτικούς, οι οποίοι σκοπό έχουν την κατανάλωση των προϊόντων, όπως είναι ο προμηθευτικός και καταναλωτικός συνεταιρισμός δημοσίων υπαλλήλων Χανίων.

Τέλος μπορούν να διακριθούν και σε πιστωτικούς, οι οποίοι έχουν σκοπό την παροχή δανείων στα μέλη τους με ευνοϊκότερους όρους από εκείνους, που θα μπορούσαν να επιτύχουν εκτός συνεταιρισμού.

Γ. Ανάλογα με τα αίτια δημιουργίας τους.

Διακρίνονται σε αναγκαστικούς, των οποίων η σύσταση και η συμμετοχή είναι υποχρεωτική για όλα τα άτομα, που έχουν ορισμένη ιδιότητα, όπως είναι ο αναγκαστικός συνεταιρισμός ελαιοπαραγωγών Μυτιλήνης.

Διακρίνονται και σε ελεύθερους, των οποίων η σύσταση και η συμμετοχή των μελών είναι ελεύθερη.

Δ. Ανάλογα με την ευθύνη των μελών τους.

Διακρίνονται σε συνεταιρισμούς περιορισμένης ευθύνης, όταν οι συνεταίροι ευθύνονται μέχρι ενός ποσού, συνήθως μέχρι το ποσό της εισφοράς τους.

Επίσης οι συνεταιρισμοί διακρίνονται και σε συνεταιρισμούς απεριόριστης ευθύνης, όταν όλοι οι συνεταίροι ευθύνονται απεριόριστα και αλληλεγγύως με την ίδια τους την περιουσία.

Ε. Ανάλογα με τους βαθμούς.

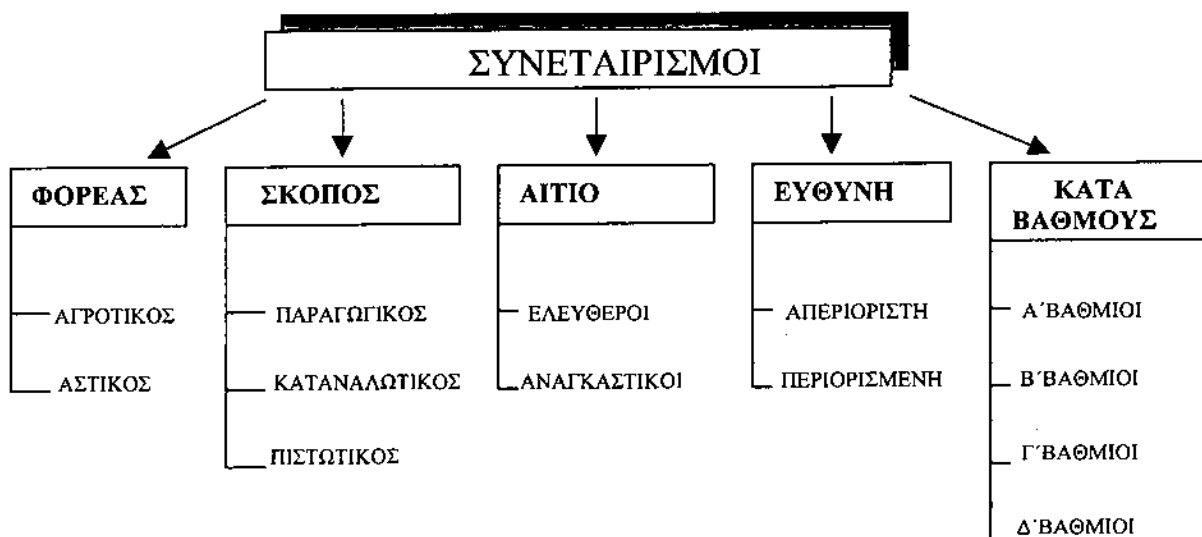
Με βάση αυτό το κριτήριο τους συνεταιρισμούς τους διακρίνουμε σε πρωτοβάθμιους, δευτεροβάθμιους, τριτοβάθμιους κ.λ.π.

Πρωτοβάθμιους συνεταιρισμούς αποτελούν οι απλοί συνεταιρισμοί, δευτεροβάθμιους οι ενώσεις ομοειδών συνεταιρισμών μιας περιοχής, τριτοβάθμιους οι ομοσπονδίες συνεταιρισμών, πολλές δηλαδή ενώσεις μαζί μιας περιοχής και τεταρτοβάθμιους οι συνομοσπονδίες συνεταιρισμών, που είναι ενώσεις πολλών ομοσπονδιών.

Οι αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις σύμφωνα με το άρθρο 2 του νόμου 1541/18-04-85 ακολουθούν άλλη δομή. Πρωτοβάθμιες είναι οι συνεταιρισμοί, δευτεροβάθμιες είναι οι ενώσεις συνεταιρισμών και τριτοβάθμιες είναι οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις.

Όλοι οι συνεταιρισμοί, τόσο οι αγροτικοί όσο και οι αστικοί και οι βαθμίδες τους, είναι έμποροι και διέπονται από το βασικό νόμο 602/1914 και από άλλους νεότερους νόμους (1541/18-04-85), οι οποίοι συμπλήρωσαν και τροποποίησαν τον αρχικό.

Το σχήμα 1. Παρουσιάζει τις διακρίσεις των συνεταιρισμών με βάση τα διάφορα κριτήρια.

III. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

Τα χαρακτηριστικά ενός συνεταιρισμού είναι τα εξής:

A. Το μεταβλητό του αριθμού των συνεταίρων.

Οι συνεταίροι δεν είναι ορισμένοι, αλλά άλλοτε αυξάνουν και άλλοτε ελαττώνονται, γιατί ο νόμος επιτρέπει σε όποιο έχει τα προσόντα να εγγράφεται, όποτε θέλει καταβάλλοντας την εισφορά του και να απέρχεται, όποτε επιθυμεί.

B. Το μεταβλητό του κεφαλαίου.

Το κεφάλαιο αποτελούμενο κατά το μεγαλύτερο μέρος από τις εισφορές των συνεταίρων, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα έπειτα από ορισμένες προϋποθέσεις, όπως θα δούμε πιο κάτω, να τις αποσύρουν, μεταβάλλεται συνεχώς, εφόσον μεταβάλλεται ο αριθμός των συνεταίρων.

Σχήμα 1 : Διάγραμμα διάκρισης των Συνεταιρισμών.

Γ. Ο μη κερδοσκοπικός σκοπός.

Ο συνεταιρισμός δεν αποβλέπει στην απόκτηση κέρδους για διανομή μεταξύ των συνεταίρων, όπως συμβαίνει στις άλλες εταιρίες, αλλά στη δημιουργία ευνοϊκών προϋποθέσεων (λήψη δανείων, φθηνές τιμές ευνοϊκή διάθεση των προϊόντων) για τη βελτίωση της οικονομικής θέσης των μελών του.

IV. Η ΣΥΣΤΑΣΗ – ΙΔΡΥΣΗ.

A. Τα μέλη.

Για να ιδρυθεί ένας συνεταιρισμός απαιτούνται:

1. Επτά τουλάχιστον πρόσωπα, που έχουν ελεύθερη τη διαχείριση της περιουσίας του. Ο αριθμός αυτός πρέπει να υπάρχει και στη διάρκεια της λειτουργίας του.
2. Να καταρτίσουν και να υπογράψουν το καταστατικό, που πρέπει να περιέχει υποχρεωτικά ορισμένα στοιχεία τα οποία αναφέρει ο νόμος.
3. Να υποβάλουν το καταστατικό για έγκριση στο Υπουργείο Γεωργίας, εάν πρόκειται για γεωργικό συνεταιρισμό ή στο Υπουργείο Εργασίας, εάν πρόκειται για αστικό συνεταιρισμό.

B. Το καταστατικό.

Το καταστατικό πρέπει να περιέχει την επωνυμία, την έδρα και το σκοπό του συνεταιρισμού, τη διάρκεια η οποία μπορεί να είναι και αόριστη, τον τρόπο διοίκησης, την ευθύνη των συνεταίρων, περιορισμένη (Σ.Π.Ε) ή απεριόριστη (Σ.Α.Ε.), τον τρόπο και τον χρόνο σύνταξης του ισολογισμού, τον τρόπο διάθεσης των κερδών, τον τρόπο εισόδου νέων μελών ή εξόδου παλαιών, την αξία κάθε συνεταιριστικής μερίδας και ότι άλλο κρίνουν σκόπιμο οι ιδρυτές-συνέταιροι.

Μέλος του συνεταιρισμού μπορεί να γίνει εκείνος, που έχει την ιδιότητα που ορίζεται από το καταστατικό και έχει συμπληρώσει το 18^ο έτος της ηλικίας ασχέτως φύλου. Ακόμα πρέπει να υποβάλλει αίτηση που να περιλαμβάνει το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, το επάγγελμα και την κατοικία του. Η αίτηση συνοδεύεται με δήλωση ότι ο ενδιαφερόμενος δέχεται ανεπιφύλακτα τους όρους του καταστατικού και

ότι δεν αποτελεί μέλος άλλου συνεταιρισμού, που να επιδιώκει τον ίδιο σκοπό. Η δήλωση καταχωρείται στο βιβλίο των συνεταίρων.

Κάθε συνέταιρος μπορεί να υποχωρήσει από τον συνεταιρισμό:

- α) Ύστερα από ένα έτος από την εγγραφή και αφού υποβάλλει αίτηση η οποία θα ισχύει έπειτα από τρεις μήνες από την υποβολή της.
- β) Με μεταβίβαση της συνεταιριστικής του μερίδας.
- γ) Με αίτησή του σε περίπτωση αλλαγής κατοικίας. Ο συνέταιρος, που αποχωρεί λαμβάνει τη συνεταιριστική του μερίδα αυξημένη με τα κέρδη ή ελαττωμένη κατά τις ζημιές στο τέλος της οικονομικής χρήσης άσχετα με το χρόνο αποχώρησής του.

Πρέπει να διακρίνουμε την αποχώρηση από την διαγραφή. Ο συνέταιρος διαγράφεται όταν:

- α) Χάνει την ιδιότητα, που απαιτεί το καταστατικό.
- β) Καθυστερεί την καταβολή της εισφοράς του περισσότερο από έξι μήνες ή όταν καθυστερεί άλλη ληξιπρόθεσμη οφειλή στο συνεταιρισμό.
- γ) Καταδικαστεί για ατιμωτικό αδίκημα (κλοπή, πλαστογραφία, απάτη).
- δ) Δείχνει εχθρική στάση απέναντι στο συνεταιρισμό.

Τέλος θα πρέπει να αναφέρουμε ότι σε περίπτωση θανάτου μέλους του συνεταιρισμού η ονομαστική αξία της συνεταιριστικής μερίδας του, μειωμένη ανάλογα όταν υπάρχει ζημιά, αποδίδεται στους κληρονόμους του όταν τελειώσει η διαχειριστική περίοδος, στη διάρκεια της οποίας επήλθε ο θάνατος του μέλους.

Ο κληρονόμος ή όταν υπάρχουν περισσότεροι κληρονόμοι αυτός που αποδείχθηκε με έγγραφη συμφωνία, εφόσον έχει τις προϋποθέσεις, υπεισέρχεται σε όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του μέλους που πέθανε.

Γ. Βιβλία και εγγραφές σύστασης.

Τα βιβλία των συνεταιρισμών διακρίνονται σε λογιστικά και μη λογιστικά.

1. Τα λογιστικά βιβλία:

α. Το Απογραφών και Ισολογισμού, στο οποίο καταχωρούνται στο τέλος κάθε χρήσης η απογραφή των περιουσιακών στοιχείων του συνεταιρισμού και ο Ισολογισμός, που προέρχεται από την απογραφή με την ανάλυση του λογαριασμού «Ζημιές και Κέρδη».

β. Το Ισοζύγιο και μηνιαίων καταστάσεων, στο οποίο καταχωρούνται τα μηνιαία και ετήσια Ισοζύγια των λογαριασμών του Γενικού Καθολικού και οι αναλυτικές καταστάσεις των διαφόρων λογαριασμών, που προέρχονται από τα Αναλυτικά Καθολικά.

γ. Το Ημερολόγιο – Καθολικό, που αποτελεί συνδυασμό του Ημερολογίου με το Γενικό Καθολικό. Είναι το λεγόμενο Αμερικάνικο σύστημα εγγραφών. Παρουσιάζει ιδιαίτερο σχήμα και μορφή και το δεύτερο μέρος, που αφορά το Γενικό Καθολικό, μπορεί να περιλάβει και 22 ακόμη δίστηλα διαγράμματα λογαριασμών για την παρακολούθηση των μεταβολών ισάριθμων λογαριασμών του Ενεργητικού και του Παθητικού.

Επειδή το Ημερολόγιο – Καθολικό παρουσιάζει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα, πολλοί συνεταιρισμοί εφαρμόζουν το Ιταλικό σύστημα εγγραφών και διαχωρίζουν το Ημερολόγιο, το οποίο τηρείται διπλογραφικά από το Γενικό Καθολικό.

δ. Το βιβλίο Αποθήκης ή Εμπορευμάτων ή Πρώτων Υλών, το οποίο από τους μεγάλους παραγωγικούς ή προμηθευτικούς συνεταιρισμούς.

ε. Το βιβλίο Ταμείου, στο οποίο καταχωρούνται οι εισπράξεις και οι πληρωμές με βάση πάντοτε τα τριπλότυπα γραμματάρια εισπράξεων και τα διπλότυπα εντάλματα πληρωμών, τα οποία, για να είναι έγκυρα, πρέπει απαραίτητως να φέρουν την υπογραφή του προέδρου του συνεταιρισμού.

Όλα τα λογιστικά αυτά βιβλία σύμφωνα με τον Α.Ν. 413/1937 πρέπει, πριν χρησιμοποιηθούν, να αριθμηθούν, να μονογραφηθούν, να χαρτοσημανθούν και να θεωρηθούν από τον οικονομικό Έφορο της έδρας του συνεταιρισμού.

Εκτός από τα βασικά αυτά λογιστικά βιβλία, οι συνεταιρισμοί χρησιμοποιούν και μεγάλο αριθμό αναλυτικών καθολικών, με τα οποία παρακολουθούν αναλυτικά τους κυριότερους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού. Τέτοια Αναλυτικά Καθολικά είναι: Χρεογράφων, Χρεωστών, Πιστωτών, Μηχανών και Εργαλείων για ενοικίαση, Χορηγούμενων και λαμβανόμενων Δανείων, Ζημιών και Κερδών, Συνεταιρικών Μεριδίων κ.λ.π.

Ακόμη χρησιμοποιούν και διάφορα άλλα βιβλία τάξης, όπως το βιβλίο λήξης γραμματίων εισπρακτέων, το βιβλίο λήξης γραμματίων πληρωτέων, το τριπλότυπο γραμματίων εισπρακτέων, το διπλότυπο ενταλμάτων πληρωμών, το βιβλιάριο καταθέσεων, το βιβλίο χορηγούμενων προκαταβολών κ.λ.π.

2. Τα μη λογιστικά βιβλία:

α. Το μητρώο συνεταιίρων, στο οποίο καταχωρούνται τα ονοματεπώνυμα των συνεταιίρων, οι συνεταιρικές μερίδες εκάστου και άλλα στοιχεία.

β. Το βιβλίο πρακτικών Διοικητικού Συμβουλίου, στο οποίο καταχωρούνται τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Δ.Σ.

γ. Το βιβλίο πρακτικών Εποπτικού Συμβουλίου, στο οποίο καταχωρούνται τα πρακτικά των συνεδριάσεων του Συμβουλίου αυτού.

δ. Το βιβλίο πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων, στο οποίο καταχωρούνται περιληπτικά και με κάθε σαφήνεια οι συζητήσεις και οι αποφάσεις, που λαμβάνονται κατά τις γενικές συνελεύσεις.

ε. Το πρωτόκολλο αλληλογραφίας, στο οποίο καταχωρείται κάθε εισερχόμενο και εξερχόμενο έγγραφο.

στ. Οι φάκελοι αλληλογραφίας, στους οποίους τοποθετούνται κατά χρονολογική σειρά ή ανάλογα με το είδος ή την προέλευση τα εισερχόμενα έγγραφα και τα αντίγραφα των εξερχόμενων.

Κατά τη σύσταση του συνεταιρισμού, αλλά και ύστερα, για να εγγραφεί κάποιος στο συνεταιρισμό, οφείλει να καταβάλλει τα δικαιώματα εγγραφής και την εισφορά του σε μετρητά και ουδέποτε σε είδος.

Το δικαίωμα εγγραφής καθορίζεται από το καταστατικό, καταβάλλεται αμέσως μετρητοίς και δεν επιστρέφεται σε περίπτωση αποχώρησης ή διαγραφής του συνetaίρου.

Η εισφορά καθορίζεται επίσης από το καταστατικό, μπορεί να καταβληθεί κατά το 1/10 αμέσως και τα υπόλοιπα σε δόσεις και επιστρέφεται σε περίπτωση αποχώρησης ή διαγραφής του συνetaίρου έπειτα από ορισμένες προϋποθέσεις.

Συνεπώς κατά τη σύσταση του συνεταιρισμού πρέπει να γίνουν δύο(2) εγγραφές. Η μία θα απεικονίζει τις υποχρεώσεις των συνetaίρων να καταβάλλουν τα δικαιώματα εγγραφής και τις συνεταιρικές μερίδες και η άλλη την εξόφληση των υποχρεώσεων αυτών, ως εξής:

Έστω ότι ιδρύεται συνεταιρισμός, στον οποίο η συνεταιριστική μερίδα ανέρχεται σε 30.000 δρχ και το δικαίωμα εγγραφής σε 1.500 δρχ. Εγγράφονται 20 συνetaίροι, ο Α, ο Β, ο Γ κ.λ.π., για μια συνεταιρική μερίδα ο καθένας, η οποία κατά το 1/3 καταβάλλεται αμέσως και κατά τα υπόλοιπα σε δύο ετήσιες ισόποσες δόσεις. Θα γίνουν οι εγγραφές:

//		
Συνέταιροι Μέτοχοι	630.000	
<u>A'</u>	31.500	
<u>B'</u>	31.500	
...	...	
	Συνεταιρικό Κεφάλαιο	600.000
	Μερίδα A	30.000
	Μερίδα B	30.000
	Δικαίωμα εγγραφής	30.000
	<u>A'</u>	1.500
	<u>B'</u>	1.500
	...	...
Σύσταση Συνεταιρισμού και εγγραφής 20 συνεταίρων.		

//		
Ταμείο	230.000	
	Συνέταιροι-Μέτοχοι	230.000
	<u>A'</u>	11.500
	<u>B'</u>	11.500
	...	...
Καταβολή δικαιωμάτων εγγραφής & της A' δόσης Συνεταιρικής μερίδας.		

//		
B' δόση	200.000	
<u>A'</u>	10.000	
<u>B'</u>	10.000	
...	...	
	Συνέταιροι-Μέτοχοι	200.000
	<u>A'</u>	10.000
	<u>B'</u>	10.000
	...	...
Προσδιορισμός της B' δόσης.		

		//		
Γ' δόση			200.000	
<u>A'</u>	10.000			
<u>B'</u>	10.000			
<u>...</u>	<u>...</u>			
	Συνέταιροι-Μέτοχοι			200.000
	<u>A'</u>		10.000	
	<u>B'</u>		10.000	
	<u>...</u>		<u>...</u>	
Προσδιορισμός της Γ' δόσης.		//		

V. Η ΔΙΟΙΚΗΣΗ - ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ.

A. Γενικά.

Η διοίκηση του συνεταιρισμού ασκείται από τη Γενική Συνέλευση των μελών του, από το Διοικητικό Συμβούλιο και από τους υπαλλήλους του.

Η Γενική Συνέλευση είναι το κυρίαρχο σώμα του συνεταιρισμού. Διακρίνεται σε τακτική, έκτακτη και καταστατική. Βρίσκεται σε απαρτία, όταν είναι παρόντες το ήμισυ του αριθμού των ψήφων, διαφορετικά συγκαλείται μετά από 8 ημέρες για δεύτερη φορά, οπότε συνεδριάζει έγκυρα όποιοι κι αν είναι οι παράγοντες. Λαμβάνει αποφάσεις κατά πλειοψηφία των παρόντων μελών.

Η τακτική Γενική Συνέλευση συγκαλείται είτε από το Διοικητικό Συμβούλιο, είτε προβλέπεται από τα καταστατικά, κατά τακτά χρονικά διαστήματα μία φορά τουλάχιστον το χρόνο, για να εγκρίνει τον Ισολογισμό της προηγούμενης χρήσης και τον Προϋπολογισμό της επόμενης.

Η έκτακτη συγκαλείται εκτάκτως, για να καλυφθούν έκτακτες κι επείγουσες ανάγκες, η ρύθμιση των οποίων δεν μπορεί να αναβληθεί μέχρι να συγκληθεί η τακτική Γενική Συνέλευση.

Η καταστατική συγκαλείται οποτεδήποτε, για να μεταβάλλει τους όρους του καταστατικού ή να λάβει οποιοσδήποτε αποφάσεις, αρκεί να είναι σύμφωνες με το Νόμο.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη, που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση για ορισμένη θητεία. Μεταξύ των μελών εκλέγεται ο Πρόεδρος, ο Γραμματέας και ο Ταμίας.

Εάν τα μέλη είναι περισσότερα, κι αυτό το ορίζει το καταστατικό, εκλέγεται και Αντιπρόεδρος και συμπράττων Σύμβουλος.

Ο Πρόεδρος ή ο νόμιμος αναπληρωτής του εκπροσωπεί το Συνεταιρισμό εξωδίκως και δικαστικώς και εκτελεί κάθε πράξη για λογαριασμό και με το όνομα του Συνεταιρισμού. Ευθύνεται τόσο ο Πρόεδρος όσο και όλα τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου αλληλέγγυα απέναντι του Συνεταιρισμού για κάθε παράβαση καθήκοντος.

Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη, τα οποία εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση για ορισμένη θητεία. Μεταξύ εκλέγουν τον Πρόεδρο και τον αναπληρωτή του. Έργο του είναι να παρακολουθεί και να ελέγχει τις πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου.

Οι υπάλληλοι του Συνεταιρισμού πρέπει να συμπεριληφθούν κι αυτοί στα όργανα της διοίκησης του Συνεταιρισμού, γιατί ανατίθενται και σε αυτούς έργα διεύθυνσης και διαχείρισης και ακόμη η εκτέλεση των αποφάσεων των συμβουλίων και των Γενικών Συνελεύσεων.

B. Οι κυριότερες εργασίες των συνεταιρισμών.

1. Η προμήθεια διαφόρων ειδών, όπως τρόφιμα, ενδύματα, υποδήματα, οικιακά σκεύη κ.λ.π., αφορούν τους αστικούς συνεταιρισμούς, ενώ λιπάσματα, γεωργικά μηχανήματα, ζώα, σπόροι κ.λ.π. τους γεωργικούς συνεταιρισμούς. Η προμήθεια και η διάθεση των ειδών αυτών γίνεται με τους πλέον ευνοϊκούς όρους για τα μέλη του Συνεταιρισμού, όπως για παράδειγμα, ο Προμηθευτικός και Καταναλωτικός Συνεταιρισμός Δημοσίων Υπαλλήλων Χαλκίδας.

Στους συνεταιρισμούς, επειδή διαχωρίζονται τα περιουσιακά στοιχεία που ανήκουν σε πολλά πρόσωπα, εφαρμόζουν πλήρες και απλό λογιστικό σύστημα. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιούν το Αμερικάνικο Σύστημα εγγραφών και για κάθε πληρωμή εκδίδουν από αριθμημένο διπλότυπο βιβλίο ιδιαίτερο ένταλμα πληρωμής και για κάθε είσπραξη από αριθμημένο τριπλότυπο βιβλίο ιδιαίτερο γραμμάτιο είσπραξης. Όλα τα εντάλματα πληρωμής και τα γραμμάτια είσπραξης πρέπει να φέρουν την απογραφή του Προέδρου του Συνεταιρισμού. Για τις συμψηφιστικές πράξεις, τις μη δηλαδή ταμειακές, εκδίδουν από αριθμημένο διπλότυπο βιβλίο δελτία, στα οποία αναγράφονται οι χρεούμενοι και οι πιστούμενοι λογαριασμοί και τα ποσά τους και στα οποία επισυνάπτονται τα άλλα δικαιολογητικά. Τέλος χρησιμοποιούν απλούς και τυποποιημένους λογαριασμούς.

Η προμήθεια των ειδών μπορεί να γίνει είτε με την αγορά από το Συνεταιρισμό και την πώληση τους συνεταιρισμούς σε μεγαλύτερη τιμή, είτε και την αγορά μέσω του Συνεταιρισμού έπειτα από εντολή και για

λογαριασμό των συνεταίρων και διάθεσή τους στους συνεταίρους έναντι αμοιβής, η οποία καλείται προμήθεια.

Στην πρώτη περίπτωση ο Συνεταιρισμός μοιάζει με τις εμπορικές επιχειρήσεις, που αγοράζουν και πωλούν σε μεγαλύτερη τιμή. Οφείλει συνεπώς να παρακολουθεί με το βιβλίο αποθήκης τις ποσότητες και τις τιμές, με τις οποίες αγοράζει και πωλεί, και να εμφανίζει τους συνεταίρους, που λαμβάνουν τα είδη με πίστωση, στο λογαριασμό «Χρεώστες συνέταιροι».

Στη δεύτερη περίπτωση ο Συνεταιρισμός μοιάζει με τον παραγγελιοδόχο αγοράς, ο οποίος αγοράζει στο όνομά του για λογαριασμό άλλου έναντι αμοιβής, η οποία καλείται προμήθεια. Εάν η προμήθεια γίνεται με εντολή και για λογαριασμό ορισμένων συνεταίρων, οι συνέταιροι αυτοί οφείλουν να καταβάλλουν και προκαταβολή.

Παράδειγμα.

Έστω ότι ο συνέταιρος Α. Χρόνης ανέθεσε στο Συνεταιρισμό του την προμήθεια 15.000 κιλών βαμβακόσπορου και κατέβαλλε για προκαταβολή 200.000 δρχ. Ο συνεταιρισμός αγόρασε τα 15.000 κιλά βαμβακόσπορου προς 28 δρχ το κιλό και κατέβαλλε για τη μεταφορά 4.000 δρχ. Παρέδωσε το βαμβακόσπορο στον Α. Χρόνη, υπολόγισε προμήθειά του 5% στην τιμή αγοράς και εισέσπραξε το οφειλόμενο ποσό. Οι λογιστικές εγγραφές που πρέπει να γίνουν σε αυτή την περίπτωση είναι οι εξής:

//		
Ταμείο	200.000	
Ανοικτοί λογ/σμοί συνεταίρων		200.000
<u>Α. Χρόνης.</u>	<u>200.000</u>	
Λήψη προκαταβολής για αγορά βαμβακόσπορου.		
//		
Εμπορεύματα συνεταίρων	420.000	
<u>Βαμβακόσπορος κιά 15.000*28</u>	<u>420.000</u>	
Δικαιούχοι εμπορευμάτων		420.000
<u>Α. Χρόνης</u>	<u>420.000</u>	
Αγορά μετρητοίς για λογαριασμό συνεταίρων.		
//		
Ανοικτοί λογ/σμοί συνεταίρων	4.000	
<u>Α. Χρόνης</u>	<u>4.000</u>	
Ταμείο		4.000

Καταβολή εξόδων μεταφοράς.

Ανοικτοί λογ/σμοί συνεταίρων	21.000	
<u>Α. Χρόνης</u>	<u>21.000</u>	
Ζημιές και κέρδη		21.000
<u>Προμήθεια</u>	<u>21.000</u>	
Υπολογισμός προμήθειας.		

Ταμείο	245.000	
Ανοικτοί λογ/σμοί συνεταίρων		245.000
<u>Α. Χρόνης</u>	<u>245.000</u>	
Εξόφληση του Α. Χρόνη- Γρ/ιο είσπραξης.		

Δικαιούχοι εμπορευμάτων	420.000	
<u>Α. Χρόνης</u>	<u>420.000</u>	
Εμπορεύματα συνεταίρων		420.000
<u>Βαμβακόσπορος</u>	<u>420.000</u>	
Παράδοση του βαμβακόσπορου στο συνεταιρισμό.		

2. Η χορήγηση δανείων στα μέλη που προέρχεται, είτε α) από τα κεφάλαια του συνεταιρισμού, είτε β) από τα κεφάλαια της Τράπεζας μέσω του Συνεταιρισμού. Η δεύτερη αυτή περίπτωση αφορά κυρίως τους αγροτικούς συνεταιρισμούς και την Αγροτική Τράπεζα. Γίνεται με υπογραφή γραμματίων από τους συνεταίρους, όπως θα δούμε στη συνέχεια του κεφαλαίου.

α. Η χορήγηση δανείων από τα κεφάλαια του συνεταιρισμού.

Έστω ότι ο συνέταιρος Β. Κόντης έλαβε από τα κεφάλαια του συνεταιρισμού δάνειο 300.000 δρχ. Επιπλέον υπολογίστηκαν τόκοι 18.000 δρχ και τέλη χορηγούμενων δανείων 2.400 δρχ. Έναντι αυτών υπέγραψε τρεις(3) συναλλαγματικές των 100.000 δρχ η μία, τις οποίες ο συνεταιρισμός παρέδωσε στην Τράπεζα για είσπραξη. Έστω ότι η πρώτη συναλλαγματική έληξε και εξοφλήθηκε στην Τράπεζα, ενώ η δεύτερη όταν έληξε εξοφλήθηκε στο συνεταιρισμό.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

//		
Δάνεια από κεφάλαια του συν/σμού	300.000	
<u>B. Κόντης</u>	<u>300.000</u>	
Ταμείο		300.000
Χορήγηση δανείου όπως το υπό αρ...ένταλμα πληρωμής.		
//		
Ταμείο	20.400	
Κέρδη και ζημιές		18.000
<u>Τόκοι</u>	<u>18.000</u>	
Τέλη χορηγ/νων δανείων		2.400
Όπως το υπό αρ...γρ/ιο είσπραξης.		
//		
Γρ/ια στην Α.Τ.Ε. προς είσπραξη	300.000	
Δάνεια από κεφάλαια του συν/σμού		300.000
<u>B. Κόντης</u>	<u>300.000</u>	
Παράδοση των συν/κών στην Α.Τ.Ε. προς είσπραξη		
Δελτίο συμψηφισμού Νο...		
//		
Καταθέσεις στην Α.Τ.Ε.	100.000	
Γρ/ια στην Α.Τ.Ε. προς είσπραξη		100.000
Ειδοποίηση από Ε.Τ.Ε. για εξόφληση συν/κής.		
//		
Ταμείο	100.000	
Εκκρεμείς λογαριασμοί		100.000
<u>B. Κόντης</u>	<u>100.000</u>	
Εξόφληση συν/κής όπως το υπό αρ...γρ/ιο είσπραξης.		
//		
Εκκρεμείς λογαριασμοί	100.000	
<u>B. Κόντης</u>	<u>100.000</u>	
Γρ/ια στην Α.Τ.Ε. προς εισ/ξη		100.000
Επιστροφή συν/κής από Α.Τ.Ε.		
//		

β. Η χορήγηση δανείων από τα κεφάλαια της Τράπεζας μέσω του συνεταιρισμού. Η μεσολάβηση του συνεταιρισμού στην περίπτωση αυτή θεωρείται αναγκαία για δύο κυρίως λόγους: α) Για τη μεγαλύτερη ασφάλεια των χορηγούμενων δανείων από την Τράπεζα, απέναντι της

οποίας υπεύθυνος είναι ο συνεταιρισμός και β) Για να γίνει απλούστερη η διαδικασία της χορήγησης.

Παράδειγμα:

Έστω ότι ο Ελαιουργικός και Πιστωτικός Συνεταιρισμός Καλαμών έλαβε από την Α.Τ.Ε. δάνειο 3.800.000 δραχμών, για να το χορηγήσει στους συνεταιίρους του ανάλογα με τον αριθμό των δένδρων. Η Τράπεζα κράτησε για τόκους 23.000 και για τέλη χορηγούμενων δανείων 6.000 δραχμές. Στη συνέχεια ο συνεταιρισμός μοίρασε το δάνειο μεταξύ των συνεταιίρων έναντι συναλλαγματικών, τις οποίες παρέδωσε στην Τράπεζα, αφού κράτησε βέβαια τους τόκους και τα τέλη. Έστω ότι ο Α. Ανδρέου πλήρωσε στην Τράπεζα τη συναλλαγματική του, που έληξε, αξίας 80.000 δραχμών και ο Β. Βασιλείου τη συναλλαγματική του, που έληξε, αξίας 120.000 δραχμών στο συνεταιρισμό.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

	//	
Ταμείο		3.800.000
Δάνεια λαμβανόμενα		3.800.000
Λήψη δανείου. Γρ/ιο είσπραξης Νο...		
	//	
Ζημιές και κέρδη		23.000
<u>Τόκοι</u>	<u>23.000</u>	
Τέλη χορηγούμενων δανείων		6.000
Ταμείο		29.000
Πληρωμή τόκων και τελών. Ένταλμα Νο...		
	//	
Δάνεια χορηγούμενα		3.800.000
<u>Α. Ανδρέου</u>	80.000	
<u>Β. Βασιλείου</u>	120.000	
	<u>.....</u>	
Ταμείο		3.800.000
Διανομή του δανείου. Έκδοση ενταλμάτων.		
Λήψη συναλλαγματικών.		
	//	
Ταμείο		29.000
Ζημιές και κέρδη		23.000
<u>Τόκοι</u>	<u>23.000</u>	

Τέλη χορηγούμενων δανείων	6.000
Είσπραξη τόκων και τελών – Γρ/ια εισπρ. Νο...	
//	

Δάνεια λαμβανόμενα	80.000	
Δάνεια χορηγούμενα		80.000
<u>Α. Ανδρέου</u>	<u>80.000</u>	
Εξόφληση της συν/κής του Α. Ανδρέου στην Τράπεζα.		
//		

Ταμείο	120.000	
Εκκρεμείς λογ/σμοί συνεταίρων		120.000
<u>Β. Βασιλείου</u>	<u>120.000</u>	
Είσπραξη συν/κής Β. Βασιλείου – Γρ/ιο εισπρ. Νο...		
//		

Εκκρεμείς λογ/σμοί συνεταίρων	120.000	
<u>Β. Βασιλείου</u>	<u>120.000</u>	
Ταμείο		120.000
Εξόφληση συν/κής Β. Βασιλείου από το συν/σμό στην Τράπεζα.		
Ένταλμα πληρωμής Νο...		
//		

Δάνεια λαμβανόμενα	120.000	
Δάνεια χορηγούμενα		120.000
<u>Β. Βασιλείου</u>	<u>120.000</u>	
Παράδοση της συν/κής στον Β. Βασιλείου.		
//		

Εάν το πιο πάνω δάνειο των 3.800.000δραχμών ελάμβανε ο συνεταιρισμός από την Τράπεζα, για να καλύψει τις δικές του ανάγκες, να αγοράσει για παράδειγμα ένα τρακτέρ, θα χρεώσει το «Ταμείο» και θα πιστώσει το λογαριασμό « Α.Τ.Ε. λογαριασμός χρηματοδότησης» με ολόκληρο το ποσό του δανείου εκδίδοντας και σχετικό γραμμάτιο είσπραξης. Για τους τόκους θα χρεώσει το λογαριασμό « Ζημιές και κέρδη» με αναλυτικό λογαριασμό τους « Τόκους» και θα πιστώσει το «Ταμείο» εκδίδοντας και σχετικό ένταλμα πληρωμής. Κατά την εξόφληση του δανείου θα χρεωθεί ο λογαριασμός « Α.Τ.Ε. λογαριασμός χρηματοδότησης» και θα πιστωθεί το « Ταμείο» με την έκδοση σχετικού εντάλματος πληρωμής.

Εάν τέλος το δάνειο χορηγείται στο συνεταιρισμό από τους τρίτους έναντι ανοικτών λογαριασμών ή έναντι γραμματίων, χρεώνεται το «

Ταμείο» και πιστώνονται οι «Ανοικτοί λογαριασμοί των πιστωτών» ή τα « Γραμμάτια πληρωτέα».

3. Η συγκέντρωση και η διάθεση των προϊόντων των συνεταιίρων. Πολλές φορές ο συνεταιρισμός συγκεντρώνει τα προϊόντα των συνεταιίρων του κατά το χρόνο της συγκομιδής και τα διαθέτει για λογαριασμό των συνεταιίρων κατά το χρόνο της έλλειψης σε μεγαλύτερη τιμή λαμβάνοντας προμήθεια. Όλα τα έξοδα θα βαρύνουν τους συνεταιίρους. Η συγκέντρωση μπορεί να ακολουθείται κι από ελαφρά επεξεργασία του προϊόντος ή όχι.

Παράδειγμα:

Έστω ότι ο Σταφιδικός Συνεταιρισμός Κορινθίας συγκέντρωσε τη σταφίδα των συνεταιίρων του και έλαβε από τον Α. Ανδρέου 800 κιλά, από τον Β. Βασιλείου 1.600 κιλά κι από τον Γ. Γεωργίου 2.000 κιλά σταφίδας. Κατέβαλε για την παραλαβή κι αποθήκευση έστω 22.000 δραχμές. Τη σταφίδα πώλησε προς 60 δραχμές το κιλό μετρητοίς και, αφού κράτησε την προμήθειά του προς 5% στην τιμή πώλησης, όπως και τα έξοδά του, τα οποία διανεμήθηκαν μεταξύ των συνεταιίρων ανάλογα με την ποσότητα, που παρέδωσε ο καθένας, εξόφλησε τους συνεταιίρους.

Θα γίνουν οι εγγραφές:

_____ //		_____
Προϊόντα συνεταιίρων προς πώληση		4.400
<u>Σταφίδα</u> κιλά	<u>4.400</u>	
Δικ/χοι προϊόντων προς πώληση		4.400
<u>Α. Ανδρέου</u>	800	
<u>Β. Βασιλείου</u>	1.600	
<u>Γ. Γεωργίου</u>	<u>2.000</u>	
Παραλαβή σταφίδας προς πώληση.		
_____ //		_____
Έξοδα συγκέντρωσης σταφίδας	22.000	
Ταμείο		22.000
Καταβολή εξόδων αποθήκευσης, παραλαβής κ.λ.π.		
_____ //		_____
Ταμείο	264.000	
Ανοικτοί λογ. Συνεταιίρων		264.000
<u>Α. Ανδρέου</u> 800*60=	48.000	
<u>Β. Βασιλείου</u> 1.600*60=	96.000	
<u>Γ. Γεωργίου</u> 2.000*60=	<u>120.000</u>	

Πώληση προς 60 δραχμές το κιλό

Δικαιούχοι προϊόντων προς πώληση	4.400
<u>A. Ανδρέου</u>	800
<u>B. Βασιλείου</u>	1.600
<u>Γ. Γεωργίου</u>	<u>2.000</u>
Προϊόντα συνεταιίρων προς πώληση	4.400
Πώληση προϊόντων συν/ρων – Τακτοποίηση λογ. τάξης.	

Ανοικτοί λογαριασμοί συνεταιίρων	22.000
<u>A. Ανδρέου</u>	2.400
<u>B. Βασιλείου</u>	8.000
<u>Γ. Γεωργίου</u>	<u>10.000</u>
Έξοδα συγκέντρωσης σταφίδας	22.000
Διανομή εξόδων συγκέντρωσης σταφίδας.	

Ανοικτοί λογαριασμοί συνεταιίρων	13.200
<u>A. Ανδρέου</u>	2.400
<u>B. Βασιλείου</u>	4.800
<u>Γ. Γεωργίου</u>	<u>6.000</u>
Ζημιές και κέρδη	13.200
<u>Προμήθεια</u>	<u>13.200</u>
Υπολογισμός προμήθειας και διανομής μεταξύ των συνεταιίρων.	

Ανοικτοί λογαριασμοί συνεταιίρων	228.000
<u>A. Ανδρέου</u>	41.600
<u>B. Βασιλείου</u>	83.200
<u>Γ.Γεωργίου</u>	<u>104.000</u>
Ταμείο	228.000
Εξόφληση λογ/σμών συνεταιίρων από πώληση προϊόντων τους.	
Εντάλματα Νο...	

4. Η εκμετάλλευση μηχανημάτων και διαφόρων εγκαταστάσεων. Πολλές φορές οι συνεταιρισμοί αναλαμβάνουν την εκμετάλλευση μηχανημάτων, όπως αλωνιστικών μηχανών, βενζιναρότρων κ.λ.π., αλλά και ολόκληρων εγκαταστάσεων, όπως ελαιοτριβείων, εκκοκιστηρίων

κ.λ.π., τα οποία ανήκουν στον ίδιο το συνεταιρισμό ή σε τρίτους με ενοίκιο.

Στην περίπτωση αυτή δημιουργείται ιδιαίτερος λογαριασμός κυκλοφορίας, όπως « εκμετάλλευση βενζιναρότρου» , « εκμετάλλευση ελαιοτριβείου». Ο λογαριασμός αυτός χρεώνεται με τα « έξοδα λειτουργίας», όπως καύσιμα, λιπαντικά, εργατικά κ.λ.π. και με τις αποσβέσεις και πιστώνεται με κάθε έσοδο ή αμοιβή, που προέρχεται από την εκμετάλλευσή του, όπως εισπράξεις από το όργωμα του κτήματος. Στο τέλος της χρήσης κατά τη σύνταξη του Ισολογισμού το υπόλοιπο του λογαριασμού κυκλοφορίας μεταφέρεται στο λογαριασμό « Ζημιές και κέρδη»

5. Η αγορά οικοπεδικών εκτάσεων. Πολλοί συνεταιρισμοί, οι οποίοι καλούνται στεγαστικοί, οικοδομικοί κ.λ.π. συνεταιρισμοί, για να αντιμετωπίσουν το στεγαστικό πρόβλημα των μελών τους, προβαίνουν στην αγορά μεγάλων οικοπεδικών εκτάσεων, οι οποίες βρίσκονται έξω από κατοικημένες περιοχές μεγάλων πόλεων σε μικρή τιμή και, αφού εγκαταστήσουν δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος και ύδατος, τις μοιράζουν μεταξύ των συνεταίρων. Η αγορά της οικοπεδικής έκτασης και οι δαπάνες για τις εγκαταστάσεις παροχής ρεύματος και ύδατος γίνονται από τα κεφάλαια του συνεταιρισμού, που προέρχεται από τις συνεταιρικές μερίδες, οπότε δημιουργούνται και ανάλογες ημερολογιακές εγγραφές.

Γ. Αύξηση και ελάττωση του συνεταιρικού κεφαλαίου.

Η αύξηση του εταιρικού κεφαλαίου γίνεται ως εξής:

1. Με την αύξηση της αξίας της συνεταιρικής μερίδας, οπότε απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού.

2. Με την είσοδο νέων μελών στο συνεταιρισμό. Κάθε τρίτος, ο οποίος έχει τις προϋποθέσεις, που απαιτεί το καταστατικό, μπορεί να εγγραφεί στο συνεταιρισμό μετά από αίτησή του, οπότε οφείλει να καταβάλλει το δικαίωμα εγγραφής και τις συνεταιρικές μερίδες, όπως ορίζει το καταστατικό.

3. Με την αύξηση του αριθμού των υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων, οπότε απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού και έγκριση από το αρμόδιο Υπουργείο.

Και στις τρεις πιο πάνω περιπτώσεις θα γίνουν οι ίδιες ημερολογιακές εγγραφές, όπως και κατά τη σύσταση. Θα χρεωθεί δηλαδή ο λογαριασμός « Συνέταιροι μέτοχοι » και θα πιστωθεί ο λογαριασμός « Συνεταιρικό κεφάλαιο ». Κατά την εξόφληση θα χρεωθεί ο λογαριασμός « Ταμείο » και οι λογαριασμοί « Α΄ δόση », « Β΄ δόση »

κ.λ.π., εάν η καταβολή γίνεται σε δόσεις, και θα πιστωθεί ο λογαριασμός « Συνέταιροι - Μέτοχοι ».

Η ελάττωση του συνεταιρικού κεφαλαίου γίνεται ως εξής:

1. Με την έξοδο του συνεταίρου, ο οποίος εξέρχεται από τον συνεταιρισμό, είτε γιατί αποχωρεί μόνος του έπειτα από αίτησή του, είτε γιατί διαγράφηκε, είτε γιατί απεβίωσε. Ο εξερχόμενος λαμβάνει τη συνεταιρική του μερίδα ύστερα από ορισμένη διαδικασία που αναγράφει το καταστατικό.

2. Με την ελάττωση του αριθμού των υποχρεωτικών συνεταιρικών μερίδων, οπότε απαιτείται τροποποίηση του καταστατικού.

3. Με την ελάττωση της αξίας των συνεταιρικών μερίδων, οπότε και πάλι χρειάζεται τροποποίηση του καταστατικού.

Και στις τρεις αυτές περιπτώσεις της ελάττωσης του συνεταιρικού κεφαλαίου γίνονται οι εξής ημερολογιακές εγγραφές:

Κατά τη λήψη της απόφασης χρεώνεται ο λογαριασμός « Συνεταιρικό κεφάλαιο » και πιστώνεται ο λογαριασμός « Συνέταιροι – Μέτοχοι ». Κατά την επιστροφή των μετρητών χρεώνεται ο λογαριασμός « Συνέταιροι – Μέτοχοι » και πιστώνεται ο λογαριασμός « Ταμείο », όπως στο πιο κάτω παράδειγμα.

Στο Γεωργικό συνεταιρισμό Αμπελακίων έχουν εγγραφεί 80 Συνέταιροι με συνεταιρική μερίδα αξίας 15.000 δραχμές η μία. Επειδή ο συνεταιρισμός αποφάσισε την προμήθεια ενός τρακτέρ αξίας περίπου 800.000 δραχμές, λήφθηκε συγχρόνως απόφαση να αυξηθεί η συνεταιρική μερίδα από 15.000 σε 25.000 δραχμές, που θα καταβληθούν σε δέκα (10) ίσες δόσεις. Θα γίνουν οι εξής εγγραφές:

		//	
Συνέταιροι – Μέτοχοι			800.000
<u>A</u>	10.000		
<u>B</u>	10.000		
...			
	Συνεταιρικό κεφάλαιο		800.000
	<u>Μερίδα A</u>	10.000	
	<u>Μερίδα B</u>	10.000	
Λήψη απόφασης για αύξηση της συνεταιρικής μερίδας.		//	
A' δόση			80.000
<u>A</u>	1.000		
<u>B</u>	1.000		

...			
Β' δόση		80.000	
Γ' δόση		80.000	
κ.ο.κ.			
Συνέταιροι - Μέτοχοι			800.000
Διαχωρισμός των συνεταιρικών μερίδων σε δόσεις.			

Ταμείο		80.000	
Α' δόση			80.000
<u>Α</u>	1.000		
<u>Β</u>	1.000		
...			
Είσπραξη Α' δόσης.			

Δ. Εγγραφή συνεταιρισμού σε ένωση συνεταιρισμών.

Οι συνεταιρισμοί εγγράφονται σε συνεταιρικές ενώσεις ανωτέρου βαθμού και αποτελούν μέλη τους. Έτσι ο Γεωργικός Συνεταιρισμός, π.χ. Ψαχνών Ευβοίας εγγράφεται στη Γεωργική Ένωση Χαλκίδας, η οποία περιλαμβάνει τους Γεωργικούς Συνεταιρισμούς της επαρχίας Χαλκίδας. Η Γεωργική Ένωση Χαλκίδας εγγράφεται στη συνέχεια στη Γεωργική ομοσπονδία Ευβοίας και αυτή στη Γεωργική Συνομοσπονδία Ελλάδας.

Για να εγγραφεί ένας συνεταιρισμός σε μια ένωση, απαιτείται απόφαση της Γενικής Συνέλευσης των μελών του, υποβολή αίτησης προς την ένωση και καταβολή της προβλεπόμενης μερίδας στην ένωση συνεταιρισμών.

Παράδειγμα:

Έστω ότι εγκρίθηκε η αίτηση του Γεωργικού Συνεταιρισμού Ψαχνών για την εγγραφή του στην Ένωση Χαλκίδας και ότι ο Συνεταιρισμός ειδοποιήθηκε να καταβάλλει το δικαίωμα εγγραφής, που είναι 1.200 δραχμές και τη συνεταιρική του μερίδα, που είναι 5.000 δραχμές. Ο Συνεταιρισμός θα ενεργήσει τις εξής εγγραφές:

Συνεταιρικές μερίδες στην ένωση		5.000	
Οφειλόμενες συν/κές μερίδες			5.000
Οφείλεται συνεταιρική μερίδα στην Ένωση Συνεταιρισμών Χαλκίδας.			

//		
Οφειλόμενες συνεταιρικές μερίδες	5.000	
Ζημιές και κέρδη	1.200	
Ταμείο		6.200
Καταβολή οφειλόμενης συνεταιρικής μερίδας και του δικαιώματος εγγραφής στην Ένωση.		
//		

Ο λογαριασμός « Ζημιές και κέρδη» είναι λογαριασμός, όπως ήδη έχει αναφερθεί, στον οποίο μεταφέρονται τα έξοδα και τα έσοδα, οι ζημιές και τα κέρδη των συνεταιρισμών από οποιαδήποτε αιτία κι αν προέρχονται. Είναι ο μοναδικός αποτελεσματικός λογαριασμός Γενικού Καθολικού, ο οποίος παρακολουθείται αναλυτικά από το βιβλίο «Αναλυτικό Καθολικό ζημιών και κερδών».

Τα δικαιώματα εγγραφής, επειδή δεν επιστρέφονται, αποτελούν έσοδο για το Συνεταιρισμό και μεταφέρονται στο λογαριασμό « Ζημιές και κέρδη», ενώ οι συνεταιρικές μερίδες στην Ένωση αποτελούν απαίτησή του προς την Ένωση επειδή επιστρέφονται, όταν αποχωρήσει ή διαγραφεί ο Συνεταιρισμός.

Παράδειγμα:

Έστω ότι ο πιο πάνω αναφερόμενος Συνεταιρισμός Ψαχνών αποχωρεί από την Ένωση. Θα ενεργήσει την εγγραφή:

//		
Απαιτήσεις από συνεταιρικές μερίδες	5.000	
Συν/κές μερίδες στην ένωση		5.000
Αποχώρησή μας από την Ένωση.		
//		
Ταμείο	5.000	
Απαιτήσεις από συν/κές μερίδες		5.000
Είσπραξη απαιτήσεων από συν/κές μερίδες.		
//		

Ήταν δυνατόν οι συνεταιρικές μερίδες να καταβάλλονται σε δόσεις και ο Συνεταιρισμός να αποχωρήσει από την Ένωση πριν ακόμη εξοφλήσει τις δόσεις. Θα γίνει και στην περίπτωση αυτή διαχωρισμός των οφειλόμενων συνεταιρικών μερίδων σε δόσεις και ο συμψηφισμός τους μετά την αποχώρηση κατά τα γνωστά.

Ε. Σύνταξη Ισολογισμού και διάθεση αποτελέσματος.

Όπως στις ατομικές και στις εταιρικές επιχειρήσεις, έτσι και στο Συνεταιρισμό στο τέλος κάθε χρήσης συντάσσεται ο Ισολογισμός, ο οποίος συνοδεύεται από την ανάλυση του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσης» και τον πίνακα διάθεσης κερδών.

Για το σκοπό αυτό συντάσσεται εξωλογιστική απογραφή και γίνεται η προσαρμογή των υπολοίπων των βιβλίων προς τα δεδομένα της απογραφής με τις λεγόμενες εγγραφές τέλους χρήσης.

Εάν το αποτέλεσμα, που προκύπτει, είναι κέρδος, διατίθεται ως εξής:

1. Ποσοστό τις εκατό για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού κεφαλαίου, το οποίο σύμφωνα με το νόμο είναι 10%. Το ύψος του αποθεματικού πρέπει να φθάσει το σύνολο της αξίας των συνεταιρικών μερίδων.

Ο νόμος και τα καταστατικά ορίζουν ότι στο τακτικό αποθεματικό περιέχονται ακόμη:

- Τα δικαιώματα εγγραφής.
- Τα πρόστιμα.
- Τα έσοδα που περιέχονται στο συνεταιρισμό από χαριστική αξία, εάν δεν καθορίζεται ειδικά ο σκοπός τους.

2. Ποσοστό τις εκατό για το σχηματισμό έκτακτου αποθεματικού. Ο νόμος δεν καθορίζει το ποσοστό που πρέπει να κρατείται για το σχηματισμό του έκτακτου αποθεματικού. Συνήθως τα καταστατικά καθορίζουν το ποσοστό αυτό σε 20% επί των ετήσιων καθαρών κερδών. Το έκτακτο αποθεματικό πρέπει να φθάσει και αυτό τουλάχιστον το ποσό του συνόλου των συνεταιρικών μερίδων.

3. Διανομή μερίσματος στους συνεταιίρους, συνήθως το ½ των κερδών ανάλογα με τις συνεταιρικές μερίδες. Το κέρδος (μέρισμα) που ανήκει σε συνέταιρο, ο οποίος καθυστερεί την εισφορά καταλογίζεται σε αυτή.

4. Το υπόλοιπο των κερδών που τυχόν απομένει αδιάθετο παραμένει ως υπόλοιπο σε νέο ή μεταφέρεται σε ενίσχυση του έκτακτου αποθεματικού ή για το σχηματισμό ειδικών αποθεματικών κεφαλαίων, που προορίζονται για την εξυπηρέτηση ειδικών σκοπών.

Εάν το αποτέλεσμα, που προκύπτει, είναι ζημιά, καλύπτεται η ζημιά από το τακτικό αποθεματικό. Εάν το τακτικό αποθεματικό δεν επαρκεί από το έκτακτο και εάν δεν επαρκεί κι αυτό, από τις συνεταιρικές μερίδες. Εάν τέλος και οι συνεταιρικές μερίδες δεν

επαρκούν, διανέμεται η ζημιά μεταξύ των εταίρων και μέχρι το ποσό της ευθύνης τους, περιορισμένα, εάν πρόκειται για συνεταιρισμό περιορισμένης ευθύνης (Σ.Π.Ε.) και απεριόριστα εάν πρόκειται για συνεταιρισμό απεριόριστως ευθύνης (Σ.Α.Ε.).

Ο Ισολογισμός με την ανάλυση του λογαριασμού «αποτελέσματα χρήσης» υποβάλλεται από το Διοικητικό Συμβούλιο στο Εποπτικό, το οποίο, αφού τον εξετάσει καλά συντάσσει την έκθεσή του. Η έκθεση του Εποπτικού με τον Ισολογισμό και το λογαριασμό «αποτελέσματα χρήσης» υποβάλλονται πέντε (5) μέρες τουλάχιστον, πριν συγκληθεί η Γενική Συνέλευση στο Ειρηνοδικείο της έδρας του Συνεταιρισμού. Αντίγραφα της έκθεσης και του Ισολογισμού φυλάσσονται στα γραφεία του Συνεταιρισμού. Από τα οποία μπορεί κάθε συνέταιρος να ζητήσει να λάβει γνώση του περιεχόμενου τους.

Η Γενική Συνέλευση των μελών του Συνεταιρισμού με μυστική ψηφοφορία εγκρίνει ή όχι τον Ισολογισμό και καθορίζει τον τρόπο διάθεσης των κερδών, ο οποίος πρέπει να είναι σύμφωνος με τους νόμους και το καταστατικό.

VI. Η ΛΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

A. Λόγοι λύσης του Συνεταιρισμού.

Ο Συνεταιρισμός διαλύεται στις εξής περιπτώσεις:

1. Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, η οποία λαμβάνεται με πλειοψηφία των $\frac{3}{4}$ των μελών της.
2. Όταν παρέλθει το χρονικό διάστημα, για το οποίο συστήθηκε.
3. Όταν επέλθει πτώχευση του Συνεταιρισμού.
4. Όταν πραγματοποιήσει το σκοπό, για τον οποίο συστήθηκε.
4. Με απόφαση του Πρωτοδικείου κι εφόσον υπάρχει σπουδαίος λόγος. Σπουδαίος λόγος, για παράδειγμα, είναι όταν τα μέλη του Συνεταιρισμού ελαττωθούν κάτω από επτά (7) ή όταν τα μέσα, που χρησιμοποιεί, αντιβαίνουν στο νόμο ή τα χρηστά ήθη.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Για την αρτιότερη οργάνωση του Αγροτικού Συνεταιρισμού Κινήματος και την πληρέστερη απόδοσή του ψηφίστηκε τελευταία ο νόμος 1541/18-4-85, με τον οποίο τίθεται σε νέα βάση η ίδρυση, οργάνωση, λειτουργία, εποπτεία και η οικονομική ενίσχυση των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και ανοίγονται ευρύτερες και πλατύτερες προοπτικές.

Ο νέος αυτός νόμος καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων και την κατασκευή και την προμήθεια.

II. Η ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ.

Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι εκούσια οργάνωση αγροτών, η οποία έχει σκοπό την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική τους ανάπτυξη, με την ισότιμη συνεργασία και την αμοιβαία βοήθεια των μελών, μέσα σε μια κοινή επιχείρηση.

III. ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

A. Η επωνυμία.

Στην επωνυμία των Αγροτικών Συνεταιρισμών περιλαμβάνεται η ιδιότητά τους ως αγροτικών και η έδρα τους, ενώ δεν μπορούν να περιληφθούν ονόματα συνεταιίρων ή τρίτων ή επωνυμίες άλλων νομικών προσώπων.

Η επωνυμία του Αγροτικού Συνεταιρισμού περιλαμβάνει υποχρεωτικά και το όνομα του Δήμου ή της Κοινότητας όπου βρίσκεται η έδρα του. Η επωνυμία της ένωσης Αγροτικών Συνεταιρισμών περιλαμβάνει υποχρεωτικά και την ονομασία του Νομού και της περιφέρειας της.

Εφόσον πρόκειται για Αγροτικό Συνεταιρισμό ειδικού σκοπού, η επωνυμία περιλαμβάνει υποχρεωτικά και τον σκοπό του.

Ο Αγροτικός Συνεταιρισμός είναι νομικό πρόσωπο ιδιωτικού Δικαίου και έχει εμπορική ιδιότητα.

Τέλος η επωνυμία χρησιμοποιείται υποχρεωτικά στις συναλλαγές και σε κάθε νόμιμη πράξη, την οποία επιχειρεί ή στην οποία μετέχει ο Συνεταιρισμός.

B. Οι διακρίσεις των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων.

Οι Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις διακρίνονται σε τρία (3) επίπεδα:

1. Πρωτοβάθμιες, που είναι οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί.
2. Δευτεροβάθμιες, που είναι Ενώσεις των Αγροτικών Συνεταιρισμών.
3. Τριτοβάθμιες, που είναι οι κεντρικές κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (που αποτελούνται από ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών και συνιστώνται κατά κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν) και οι Συνεταιριστικοί Οργανισμοί.

Γ. Ο σκοπός της Αγροτικής Συνεταιριστικής Οργάνωσης.

Η Αγροτική Συνεταιριστική Οργάνωση με τις δραστηριότητές της καλύπτει ολόκληρο το φάσμα της παραγωγής, μεταποίησης και εμπορίας των αγροτικών προϊόντων της παραγωγής και προμήθειας γεωργικών εφοδίων, καθώς και της κατασκευής και προμήθειας των μέσων αγροτικής παραγωγής.

Με απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας, η οποία λαμβάνεται με σύμφωνη γνώμη της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., μέσα σε ένα χρόνο από την έναρξη ισχύος αυτού του νόμου, ο ελάχιστος αριθμός των ιδρυτικών μελών μπορεί να μειωθεί στο μισό ($\frac{1}{2}$), εφόσον πρόκειται για αγροτικούς συνεταιρισμούς ορεινών ή ημιορεινών περιοχών ή μικρών νησιών και συνεταιρισμούς ειδικού σκοπού.

Δ. Οι δραστηριότητες.

Δραστηριότητες των Αγροτικών Συνεταιριστικών Οργανώσεων θα μπορούσαμε ενδεικτικά να αναφέρουμε τις εξής:

1. Η συλλογική καλλιέργεια και εκμετάλλευση γεωργικών εκτάσεων.
2. Η ίδρυση και λειτουργία κοινών κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων.
3. Η κατασκευή, συντήρηση, αγορά ή ενοικίαση αγροτικών μηχανημάτων και εργαλείων για εξυπηρέτηση των συνεταίρων και της οργάνωσης.
4. Η ίδρυση και λειτουργία μονάδων για τη συσκευασία, επεξεργασία, μεταποίηση και γενικά την αξιοποίηση της αγροτικής παραγωγής.
5. Η διακίνηση και εμπορία των προϊόντων της αγροτικής παραγωγής των μελών τους και τρίτων.
6. Η άσκηση της αγροτικής πίστης.
7. Η πρακτόρευση στην περιφέρειά τους, ασφαλιστικών εταιριών, των οποίων η πλειονότητα των μετόχων ανήκει σε Αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις ή και στην Α.Τ.Ε.
8. Η πρακτόρευση στην περιφέρειά τους, οργανισμών ασφάλισης αγροτικής παραγωγής και κεφαλαίου.
9. Η παροχή τεχνικής βοήθειας στα μέλη.
10. Η δημιουργία συνεταιριστικών επιχειρήσεων για την προμήθεια στα μέλη καταναλωτικών αγαθών.
11. Η εκτέλεση εγγειοβελτιωτικών έργων και έργων αγροτικής οδοποιίας.
12. Η παρέμβαση και η λήψη κάθε μέτρου προστασίας των αγροτικών προϊόντων των μελών τους και τρίτων.
13. Η παροχή συνεταιριστικής εκπαίδευσης.

14. Η ίδρυση και η λειτουργία αγροτουριστικών μονάδων και καταλυμάτων, η ανάπτυξη του οικοτουρισμού, του κοινωνικού τουρισμού και των αγροτουριστικών εργασιών.
15. Κάθε δραστηριότητα για τη βελτίωση της κοινωνικής και πολιτιστικής κατάστασης των αγροτών και του βιοτικού τους επιπέδου.

IV. Η ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥ.

A. Γενικά.

Οι Αγροτικοί Συνεταιρισμοί ιδρύονται ανά ένα σε κάθε χωριό ή πόλη, πλην εξαιρετικών περιπτώσεων που αναφέρονται στο νόμο.

Για τη σύσταση ενός Αγροτικού Συνεταιρισμού απαιτούνται τα εξής στοιχεία:

1. Σύνταξη καταστατικού και υπογραφή του από πενήντα (50) τουλάχιστον φυσικά πρόσωπα, εκτός εάν πρόκειται για συνεταιρισμό ειδικού σκοπού, όπως για παράδειγμα είναι η εκμετάλλευση γης, που ανήκει κατά κυριότητα στο Δημόσιο, από κατοίκους μιας περιοχής. Οπότε ο συνεταιρισμός ιδρύεται κι από είκοσι (20) μόνο μέλη, ή εάν πρόκειται για συνεταιρισμό ορεινών ή ημιορεινών περιοχών ή μικρών νησιών, οπότε επιτρέπεται η ίδρυση του συνεταιρισμού και με είκοσι πέντε (25) μόνο μέλη, έπειτα όμως, στη δεύτερη περίπτωση από απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας και με σύμφωνη γνώμη της ΠΑ.Σ.Ε.ΓΕ.Σ. Συνεταιρισμοί, συνεπώς, οι οποίοι δεν πληρούν τις πιο πάνω προϋποθέσεις, οφείλουν ή να συγχωνευτούν με άλλους ή να διαλυθούν. Το καταστατικό καταρτίζεται με ιδιωτικό έγγραφο, που χρονολογείται και υπογράφεται από τους ιδρυτές.
2. Έγκριση του καταστατικού από το Ειρηνοδικείο της περιφέρειας, όπου εδρεύει ο Συνεταιρισμός. Μετά την τελεσιδικία της εγκριτικής απόφασης το καταστατικό καταχωρείται σε ειδικό βιβλίο (μητρώο Αγροτικών Συνεταιρισμών), που τηρείται στο Ειρηνοδικείο. Από την καταχώρηση αυτή ο Συνεταιρισμός αποκτά νομική προσωπικότητα.

B. Τα μέλη του Αγροτικού Συνεταιρισμού.

Τα μέλη του Συνεταιρισμού διακρίνονται σε τακτικά και σε ειδικά.

Τακτικά μέλη Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικοι, άνδρες ή γυναίκες, οι οποίοι ασχολούνται αυτοπροσώπως, επαγγελματικά και αποκλειστικά σε οποιοδήποτε κλάδο της αγροτικής οικονομίας και ιδίως στην παραγωγή προϊόντων γης, κτηνοτροφίας, αλιείας και μελισσοκομίας καθώς και στην παραγωγή προϊόντων αγροτικής βιοτεχνίας και οικοτεχνίας. Τακτικά μέλη μπορούν επίσης να γίνουν ενήλικοι, οι οποίοι ασχολούνται αυτοπροσώπως επαγγελματικά, αλλά όχι αποκλειστικά, με τις παραπάνω εργασίες, εφόσον είναι κύριοι ή νομείς ή μισθωτές αγροτικής εκμετάλλευσης που βρίσκεται στην περιφέρεια του Αγροτικού Συνεταιρισμού και κατοικούν στο νομό, όπου έχει την έδρα του ο Συνεταιρισμός ή σε γειτονικό νομό.

Ειδικά μέλη Αγροτικού Συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν οι ενήλικοι, οι οποίοι είναι μεν ιδιοκτήτες αγροτικής περιουσίας που βρίσκεται μέσα στην περιφέρεια του Αγροτικού Συνεταιρισμού, δεν ασχολούνται όμως αυτοπροσώπως και επαγγελματικά με την παραγωγή αγροτικών προϊόντων.

Κάθε συνέταιρος έχει μία μόνο συνεταιριστική μερίδα αξίας 25.000 δραχμών τουλάχιστον, η οποία καταβάλλεται σε πέντε (5) ετήσιες δόσεις. Το ποσό μπορεί να μειωθεί μέχρι και 10.000 δραχμές, εφόσον πρόκειται για Συνεταιρισμό ορεινών ή ημιορεινών περιοχών ή μικρών νησιών κι έπειτα από απόφαση του Υπουργείου Γεωργίας και σύμφωνη γνώμη της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Ο συνέταιρος υποχρεούται:

1. Να παραμείνει στο συνεταιρισμό πέντε (5) τουλάχιστον έτη κι όταν πρόκειται να αποχωρήσει να υποβάλλει αίτηση έξι (6) τουλάχιστον μήνες πριν από τη λήξη της διαχειριστικής περιόδου.
2. Να παρέχει εθελοντικά την προσωπική του εργασία ανάλογα με τις ανάγκες του Συνεταιρισμού.
3. Να παραδίδει την παραγωγή του στο Συνεταιρισμό για εμπορία ή μεταποίηση με τις προϋποθέσεις, που ορίζουν το καταστατικό και οι αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων.
4. Να μην ανταγωνίζεται το Συνεταιρισμό.
5. Να τηρεί ορισμένους κανόνες παραγωγής και ποιότητας των προϊόντων του Συνεταιρισμού.

Δικαιούται να ζητήσει πληροφορίες σχετικά με την πορεία των υποθέσεων του Συνεταιρισμού, να λαμβάνει αντίγραφα των πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης και να συμμετέχει στα πλεονάσματα της διαχειριστικής χρήσης.

Γ. Υποχρεώσεις.

Εφόσον οι δανειστές του συνεταιρισμού έχουν απαιτήσεις που δεν είναι δυνατό να ικανοποιηθούν από τα περιουσιακά του στοιχεία, ευθύνονται πλέον προσωπικά οι συνέταιροι. Η ευθύνη αυτή φτάνει μέχρι το τριπλάσιο της αξίας της συνεταιριστικής μερίδας, υφίσταται και για χρέη που δημιουργήθηκαν πριν καν γίνουν μέλη του συνεταιρισμού και συνεχίζει να υπάρχει και μετά την έξοδό τους από το συνεταιρισμό.

Ο συνεταιρισμός αντίστοιχα, έχει την υποχρέωση να παραλάβει, να διακινήσει και να εμπορευτεί την παραγωγή των συνεταίρων, σύμφωνα με τις αποφάσεις των ενώσεων των αγροτικών συνεταιρισμών στις οποίες ανήκουν. Η όλη διαδικασία θα πρέπει επίσης να γίνει μέσα στα γενικά πλαίσια εμπορίας του προϊόντος, που τίθεται από την αντίστοιχη με το προϊόν κεντρική κλαδική συνεταιριστική ένωση. Εφόσον οι εργασίες μπορούν να γίνουν από τα μέλη του συνεταιρισμού, απαγορεύεται να χρησιμοποιηθούν τρίτοι για την εκτέλεσή τους.

V. ΔΙΟΙΚΗΣΗ – ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

A. Γενικά.

Όργανα διοίκησης του αγροτικού συνεταιρισμού είναι η Γενική Συνέλευση των μελών, το Διοικητικό Συμβούλιο ή το Εποπτικό Συμβούλιο.

1. Η Γενική Συνέλευση αποτελεί το ανώτατο όργανο. Συγκαλείται από το Διοικητικό ή το Εποπτικό Συμβούλιο ή από το 1/5 του αριθμού των μελών του και βρίσκεται σε απαρτία εφόσον παρίσταται το 1/2 του αριθμού των μελών του και αποφασίζει κατά πλειοψηφία. Εάν δεν επιτευχθεί απαρτία, συγκαλείται νέα συνέλευση χωρίς πρόσκληση την επόμενη εβδομάδα, την ίδια μέρα και ώρα, στον ίδιο τόπο και με τα ίδια θέματα. Επιπλέον πρέπει να παρίσταται το 1/4 του αριθμού των μελών του.

Αποφασίζει για όλα τα θέματα, για τα οποία δεν προβλέπεται άλλο αρμόδιο όργανο και για ορισμένα, όπως την ανάκληση του Διοικητικού

Συμβουλίου ή του Εποπτικού ή του αντιπροσώπου στην Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. ή την μετατροπή του καταστατικού. Απαιτείται, για να υπάρχει απαρτία, η παρουσία των 2/3 των παρόντων, για να λάβει απόφαση.

2. Το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγεται από τη Γενική Συνέλευση με μυστική ψηφοφορία και με το σύστημα των συνδυασμών. Ο συνολικός αριθμός των συμβούλων είναι από πέντε (5) και άνω, πάντοτε περιττός αριθμός. Εάν ο αριθμός των μελών του προσωπικού του συνεταιρισμού είναι μεγαλύτερος από είκοσι (20), το προσωπικό εκπροσωπείται στο συμβούλιο από ένα μέλος, που εκλέγεται από το σύνολό του.

Μετά την εκλογή το Συμβούλιο συγκροτείται σε σώμα και εκλέγει τον Πρόεδρο, τον Αντιπρόεδρο, το Γενικό Γραμματέα και τον Ταμία σύμφωνα με διάταξη του καταστατικού.

Οι εκλογές για την ανάδειξη του Διοικητικού, του Εποπτικού Συμβουλίου και των αντιπροσώπων γίνεται συγχρόνως.

Το Διοικητικό Συμβούλιο εκπροσωπεί το συνεταιρισμό εξωδίκως και δικαστικώς και αποφασίζει και ενεργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού και τις αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων. Συνεδριάζει υποχρεωτικά μία φορά το μήνα, βρίσκεται σε απαρτία, όταν τα παρόντα μέλη είναι περισσότερα από τα απόντα και λαμβάνει αποφάσεις κατά απόλυτη πλειοψηφία των παρόντων.

Τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου για την απασχόλησή τους στο συνεταιρισμό αμείβονται. Το ύψος της αμοιβής τους καθορίζεται στην αρχή της θητείας τους από τη Γενική Συνέλευση. Ευθύνονται όμως για κάθε ζημιά, που θα προκαλέσουν στο συνεταιρισμό.

3. Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη, από τα οποία εκλέγεται ο Πρόεδρος. Έργο του είναι να παρακολουθεί και να εκλέγει, εάν τηρούνται οι διατάξεις του νόμου και του καταστατικού και οι αποφάσεις των Γενικών Συνελεύσεων.

Ο ουσιαστικός όμως έλεγχος επιτυγχάνεται με το σώμα ελεγκτών, στο οποίο προΐσταται επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο με Πρόεδρο καθηγητή Πανεπιστημίου οικονομικού μαθήματος.

Οι ελεγκτές προσλαμβάνονται από το Διοικητικό Συμβούλιο του σώματος και κατά την άσκηση των καθηκόντων τους ελέγχουν τα βιβλία και τους λογαριασμούς της συνεταιριστικής οργάνωσης.

B. Σύνταξη Ισολογισμού και διάθεση αποτελέσματος.

Η διαχειριστική χρήση λήγει την 31^η Δεκεμβρίου κάθε έτους, οπότε συντάσσεται η Απογραφή και ο Ισολογισμός με το λογαριασμό «

Αποτελέσματα Χρήσης» αναλυτικά. Ο Ισολογισμός με το λογαριασμό «Αποτελέσματα Χρήσης» υποβάλλονται ένα μήνα πριν συγκληθεί η Γενική Συνέλευση στο Εποπτικό Συμβούλιο. Κατά την πρώτη συνεδρίαση της Γενικής Συνέλευσης μετά τη λήξη της διαχειριστικής χρήσης υποβάλλονται προς έγκριση ο Ισολογισμός με το λογαριασμό «Αποτελέσματα Χρήσης» και το πρόγραμμα δράσης του Διοικητικού Συμβουλίου για τα επόμενα έτη. Η έγκριση του Ισολογισμού συνεπάγεται και απαλλαγή του Διοικητικού και του Εποπτικού Συμβουλίου από την ευθύνη.

Οι συνεταιρισμοί, όταν εγκρίνουν τον Ισολογισμό τον φυλάσσουν σε ιδιαίτερο φάκελο, οι ενώσεις τον δημοσιεύουν εντός μηνός από την έγκριση σε μια ημερήσια εφημερίδα του νομού, στην οποία εδρεύουν και οι κεντρικές κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις και η Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. σε μια ημερήσια εφημερίδα των Αθηνών.

Από το καθαρό πλεόνασμα κάθε χρήσης ποσό 10% κρατείται για τη δημιουργία τακτικού αποθεματικού, το οποίο παύει να είναι υποχρεωτικό μέχρι να φθάσει την αξία των συνεταιρικών μερίδων.

Το υπόλοιπο από τα καθαρά κέρδη διατίθεται, όπως ορίζει η Γενική Συνέλευση με απαρτία των 2/3 των μελών και αποφασίζει με πλειοψηφία των 2/3 των παρόντων για τη δημιουργία έκτακτου αποθεματικού, που χρησιμεύει για την κάλυψη ζημιών, ή ειδικού αποθεματικού, που χρησιμεύει για την εξυπηρέτηση ειδικών σκοπών, ή για την κάλυψη συγκεκριμένων αναγκών ή τέλος για την διανομή μεταξύ των μελών.

Εάν η συνεταιριστική οργάνωση αδυνατεί να πληρώσει τις ληξιπρόθεσμες οφειλές της ή εάν κατά τη σύνταξη του Ισολογισμού διαπιστωθεί ότι το Παθητικό υπερβαίνει το Ενεργητικό κατά το 1/3 του συνολικού ποσού της ευθύνης όλων των συνεταίρων, το Διοικητικό Συμβούλιο οφείλει να καλέσει τη Γενική Συνέλευση με θέμα την επιβολή έκτακτης εισφοράς στα μέλη της.

Η Γενική Συνέλευση μπορεί να επιβάλλει την έκτακτη εισφορά, εφόσον έχει αυξημένη απαρτία των 2/3 των μελών κι αποφασίσουν τα 2/3 των παρόντων μελών.

Γ. Βιβλία.

Ο αγροτικός συνεταιρισμός οφείλει να τηρεί τα βιβλία, που προβλέπονται από τον Κώδικα Βασικών Στοιχείων (Π.Δ.186/92). Ακόμα οφείλει να τηρεί και τα παρακάτω βιβλία, που πρέπει να είναι θεωρημένα από το Εποπτικό Συμβούλιο.

1. Βιβλίο μητρώου των τακτικών και ειδικών μελών.
2. Βιβλίο μητρώου μελών κλαδικής οργάνωσης παραγωγής.

3. Βιβλίο πρακτικών Γενικών Συνελεύσεων.
4. Βιβλίο πρακτικών κλαδικής οργάνωσης παραγωγής.
5. Βιβλία πρακτικών συνεδριάσεων Διοικητικών και Εποπτικών Συμβουλίων.
6. Βιβλίο περιουσίας της αγροτικής συνεταιριστικής οργάνωσης.
7. Κάθε άλλο βιβλίο, που προβλέπεται από το καταστατικό.

VI. ΛΥΣΗ.

A. Λόγοι λύσης του συνεταιρισμού.

Ο συνεταιρισμός διαλύεται στις εξής περιπτώσεις:

1. Όταν λήγει ο χρόνος διάρκειας που ορίζει το καταστατικό του και δεν αποφασίστηκε η παράτασή του από τη Γενική Συνέλευση.

2. Όταν αποφασίσει η Γενική Συνέλευση με αυξημένη πλειοψηφία, δηλαδή με παρουσία των $2/3$ του συνόλου των μελών και πλειοψηφία των $2/3$ των παρόντων.

3. Όταν εκδοθεί απόφαση του πολυμελούς Πρωτοδικείου, ύστερα από αίτηση του Εποπτικού Συμβουλίου, ή του ενός πέμπτου ($1/5$) του συνολικού αριθμού των μελών του, μόνο για τους λόγους που προβλέπονται από το νόμο.

Αίτηση για διάλυση του Συνεταιρισμού με δικαστική απόφαση μπορεί να υποβληθεί στις εξής περιπτώσεις:

α) Αν η λειτουργία του συνεταιρισμού έχει αποβεί παράνομη.

β) Αν ο συνεταιρισμός αδρανή για δύο συνεχείς διαχειριστικές περιόδους ή αν από τη μείωση της δραστηριότητάς του για μακρύ χρονικό διάστημα συνάγεται εγκατάλειψη του σκοπού του.

γ) Αν ο αριθμός των μελών έχει μειωθεί κάτω από τα τέσσερα πέμπτα ($4/5$) του ελάχιστου ορίου.

4. Όταν ο συνεταιρισμός κηρυχθεί σε πτώχευση.

VII. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ.

Τη διάλυση του συνεταιρισμού ακολουθεί η εκκαθάριση, που διενεργείται από το Εποπτικό Συμβούλιο. Οι εκκαθαριστές έχουν όλα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Με την έναρξη της εκκαθάρισης συντάσσεται ο Ισολογισμός, ο οποίος συντάσσεται εκ νέου στο τέλος κάθε χρόνου, εφόσον η εκκαθάριση παρατείνεται.

Οι εκκαθαριστές φροντίζουν για την διεκπεραίωση των εκκρεμών υποθέσεων και τη ρύθμιση των εκκρεμών λογαριασμών του συνεταιρισμού. Γνωστοποιούν τη διάλυση με δημοσίευση στον τύπο και καλούν τους πιστωτές να αναγκείλουν τις απαιτήσεις τους. Οι απαιτήσεις των πιστωτών κατά του συνεταιρισμού παραγράφονται τρία (3) χρόνια μετά την διάλυσή του.

Από το προϊόν της εκκαθάρισης εξοφλούν κατά πρώτο λόγο τα ληξιπρόθεσμα χρέη του συνεταιρισμού προς τους τρίτους. Αν το ποσό που απομένει δεν επαρκεί για την απόδοση των συνεταιριστικών μεριδίων, αυτό διανέμεται ανάμεσα στα μέλη του.

Το υπόλοιπο του Ενεργητικού που απομένει μετά την κάλυψη των απαιτήσεων των τρίτων και των συνεταιριστικών μεριδίων περιέρχεται στην ένωση αγροτικών συνεταιρισμών, στη οποία ανήκει ο αγροτικός συνεταιρισμός που διαλύθηκε ή αν δεν ανήκει σε ένωση, σε εκείνη του νομού που έχει την έδρα του.

Οι λογαριασμοί της εκκαθάρισης και ο τελικός Ισολογισμός εγκρίνεται από τη Γενική Συνέλευση. Αν η σύγκληση της Γενικής Συνέλευσης είναι αδύνατη, αυτοί κατατίθενται από τους εκκαθαριστές στο Ειρηνοδικείο. Η εκκαθάριση τελειώνει την ημέρα της εγκριτικής απόφασης της Γενικής Συνέλευσης ή της κατάθεσης του τελικού Ισολογισμού στο Ειρηνοδικείο.

Τα βιβλία και τα αρχεία του συνεταιρισμού που διαλύθηκε παραδίδονται στην ένωση αγροτικών συνεταιρισμών, φυλάσσονται για δέκα (10) χρόνια και είναι προσιτά στους ενδιαφερόμενους. Εξαιρέση αποτελούν τα βιβλία και στοιχεία, τα οποία τηρούνται με βάση τον Κώδικα Φορολογικών Στοιχείων και φυλάσσονται για δεκαπέντα (15) και έντεκα (11) χρόνια αντίστοιχα.

VIII. ΑΛΛΕΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ.

Για την ενίσχυση της παραγωγής ορισμένων βασικών προϊόντων, όπως είναι το βαμβάκι, ο καπνός, τα ελαιουργικά, τα αμπελουργικά, τα

οπωροκηπευτικά, τα ανθοκομικά, τα πουλερικά, τα κτηνοτροφικά, τα δασικά κ.λ.π. τα καταστατικά των διαφόρων συνεταιρισμών προβλέπουν τη συγκρότηση και τη λειτουργία Κλαδικής Οργάνωσης Παραγωγής Ενώσεων Αγροτικών Συνεταιρισμών (Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ.), η οποία αποτελείται από εκπροσώπους των αντίστοιχων κλαδικών οργανώσεων παραγωγής των αγροτικών συνεταιρισμών μελών της ένωσης.

Ο αριθμός των εκπροσώπων – μελών κάθε Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. είναι ανάλογος με τον αριθμό των μελών των αντίστοιχων κλαδικών οργανώσεων παραγωγής των αγροτικών συνεταιρισμών μελών της ένωσης.

Για κάθε πενήντα (50) μέλη κλαδικής οργάνωσης του συνεταιρισμού εκλέγεται ένας αντιπρόσωπος στην Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. Εάν τα μέλη κλαδικής οργάνωσης ενός συνεταιρισμού είναι λιγότερα από πενήντα (50), εκλέγουν έναν αντιπρόσωπο στην αντίστοιχη Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ.

Η Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ. δεν έχει ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα αλλά λειτουργεί και κινείται μέσα στα πλαίσια του καταστατικού των αγροτικών συνεταιρισμών.

Στα πλαίσια αυτά και χωρίς ιδιαίτερη νομική προσωπικότητα μπορεί να συσταθεί και να λειτουργεί Ομάδα Κοινής Εκμετάλλευσης (Ο.Κ.Ε.) με σκοπό τη κοινή καλλιέργεια γης ή την κοινή εκτροφή ζώων.

Και η Κ.Ο.Π.Ε.Α.Σ και η Ο.Κ.Ε., που θεσπίζονται για πρώτη φορά από τα άρθρα 40 και 41 του νόμου 1541/85, αποτελούν ένα μεγάλο και σταθερό βήμα για την αύξηση και την ανάπτυξη της παραγωγικότητας και της αποδοτικότητας της αγροτικής οικονομίας.

Οι δευτεροβάθμιες οργανώσεις, οι Ενώσεις δηλαδή των αγροτικών συνεταιρισμών αποτελούνται από όλους τους αγροτικούς συνεταιρισμούς, που έχουν την έδρα τους στο Νομό.

Μέλη των Ενώσεων είναι οι αγροτικοί συνεταιρισμοί του νομού, οι οποίοι συμμετέχουν στη Γενική Συνέλευση με τους αντιπροσώπους τους. Για κάθε πενήντα (50) μέλη εκλέγεται και ένας αντιπρόσωπος. Εάν το υπόλοιπο υπερβαίνει τα είκοσι πέντε (25) μέλη, εκλέγεται ακόμη ένας αντιπρόσωπος.

Το Διοικητικό Συμβούλιο της Ένωσης αποτελείται από πέντε (5) και άνω μέλη, πάντοτε περιττός αριθμός. Στο Δ.Σ. συμμετέχει και εκπρόσωπος του προσωπικού της Ένωσης, ο οποίος έχει όλα τα δικαιώματα, όπως τα άλλα μέλη, εφόσον συζητούνται θέματα προσωπικού, για τα υπόλοιπα έχει δικαίωμα λόγου μόνον. Σε περίπτωση ισοψηφίας, σε θέματα προσωπικού, υπερισχύει η γνώμη του Προέδρου. Η διάρκεια της θητείας κάθε μέλους είναι τριετής.

Η ένωση συντονίζει και ενισχύει το έργο των αγροτικών συνεταιρισμών και συνεργάζεται με τις κλαδικές συνεταιριστικές ενώσεις και τις υπηρεσίες της Π.Α.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Τα λοιπά θέματα των Ενώσεων των αγροτικών συνεταιρισμών, που αφορούν τη Γενική Συνέλευση, το Διοικητικό Συμβούλιο και το Εποπτικό Συμβούλιο ρυθμίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις, που αναφέρονται στα αντίστοιχα όργανα των συνεταιρισμών.

Οι τριτοβάθμιες οργανώσεις αποτελούνται από:

Α) Τις Κεντρικές Κλαδικές Συνεταιριστικές Ενώσεις (Κ.Κ.Σ.Ε.), οι οποίες καλύπτουν όλη την επικράτεια και αφορούν συγκεκριμένο κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν, όπως είναι το βαμβάκι, ο καπνός κ.λ.π.

Για κάθε κλάδο παραγωγής ή βασικό προϊόν ιδρύεται μία μόνο Κ.Κ.Σ.Ε. Η έδρα της καθορίζεται από το καταστατικό. Η Γενική Συνέλευση αποτελείται από τους αντιπροσώπους των ενώσεων – μελών της, οι οποίοι εκλέγονται από τις γενικές τους συνελεύσεις. Όλα τα άλλα θέματα διοίκησης, λειτουργίας, εποπτείας κ.λ.π. ρυθμίζονται σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος νόμου, οι οποίες εφαρμόζονται αναλόγως.

Κάθε Κ.Κ.Σ.Ε. καθορίζει λεπτομέρειες, κανόνες για την διεξαγωγή της εμπορίας του βασικού προϊόντος ή του κλάδου παραγωγής, οι οποίοι είναι υποχρεωτικοί για όλους τους αγρότες – μέλη των συνεταιρισμών και οι οποίοι αναφέρονται στις προδιαγραφές της παραγωγής, συγκομιδής, συντήρησης, συσκευασίας, αποθήκευσης, μεταφοράς και πώλησης του προϊόντος.

Β) Την Πανελλήνια Συνομοσπονδία Ενώσεων Γεωργικών Συνεταιρισμών (ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.), όπου είναι η ανώτατη αγροτική συνεταιριστική οργάνωση της χώρας. Αποτελείται από όλες τις ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών κι έχει ως περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια.

Η Γενική Συνέλευση της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. συγκαλείται τουλάχιστον μία φορά το χρόνο και αποτελείται από αντιπροσώπους των ενώσεων αγροτικών συνεταιρισμών. Σε κάθε σαράντα (40) αντιπροσώπους των ενώσεων αναλογεί και ένας αντιπρόσωπος στη Γενική Συνέλευση της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από είκοσι ένα (21) μέλη, στα οποία προστίθενται και αντιπρόσωποι του προσωπικού, όπως γίνεται και στις ενώσεις αγροτικού συνεταιρισμού. Όσον αφορά τα υπόλοιπα θέματα της διοίκησης και λειτουργίας της ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. εφαρμόζονται αναλόγως οι αντίστοιχες διατάξεις του νόμου 1541/85, που αναφέρεται στους συνεταιρισμούς και στις ενώσεις.

Η ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ. δεν ασχολείται με την παραγωγή και την εμπορία των αγροτικών προϊόντων, αλλά εκπροσωπεί το συνεταιριστικό κίνημα της χώρας και συνεργάζεται με το κράτος, την τοπική αυτοδιοίκηση και τους διεθνείς οργανισμούς. Ενισχύει το έργο όλων των αγροτικών συνεταιριστικών οργανώσεων και γνωμοδοτεί για την αναδιάρθρωση των καλλιεργειών. Μελετά και μεθοδεύει την ίδρυση νέων μονάδων επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων και φροντίζει για την παραχώρηση

της χρήσης δημοσίων, εκκλησιαστικών και μοναστηριακών εκτάσεων σε αγροτικές συνεταιριστικές εκμεταλλεύσεις.

Γ) Τους Συνεταιριστικούς Οργανισμούς, που ιδρύονται από πέντε (5) τουλάχιστον ενώσεις αγροτικών συνεταιρισμών κι έχουν περιφέρεια ολόκληρη την επικράτεια. Η έδρα τους ορίζεται από το καταστατικό.

Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από επτά (7) μέλη και το Εποπτικό από πέντε (5) μέλη. Εφαρμόζονται και εδώ αναλόγως οι διατάξεις, που αφορούν τη διοίκηση και την οργάνωση των αγροτικών συνεταιρισμών και των ενώσεων των αγροτικών συνεταιρισμών.

Κάθε ένωση αγροτικών συνεταιρισμών μπορεί να συμμετέχει σε περισσότερους συνεταιριστικούς οργανισμούς.

Σκοπός των συνεταιριστικών οργανισμών είναι ο συντονισμός των δραστηριοτήτων των συνεταιριστικών οργανώσεων, όπως είναι για παράδειγμα η παραγωγή, η εμπορία και η διάθεση λιπασμάτων, φυτοφαρμάκων, εργαλείων, μηχανημάτων και γενικά προϊόντα, που είναι απαραίτητα για την πρωτογενή και δευτερογενή παραγωγή.

Το κράτος, για να ενισχύσει και να προστατεύσει το αγροτικό συνεταιριστικό κίνημα, παραχωρεί διάφορες οικονομικές ενισχύσεις, όπως είναι το 1% από τα έσοδα του Ο.Γ.Α. στην ΠΑ.Σ.Ε.Γ.Ε.Σ., απαλλάσσει όλες τις αγροτικές συνεταιριστικές οργανώσεις από τα διάφορα τέλη, φόρους και χαρτόσημα υπέρ τρίτων και από το φόρο ακόμη μεταβίβασης των ακινήτων. Τέλος παραχωρεί την εκμετάλλευση καλλιεργήσιμων και δασικών εκτάσεων, που ανήκουν κατά κυριότητα στο κράτος ή σε νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, σε αγροτικούς συνεταιρισμούς χωρίς μίσθωμα.

IX. ΚΟΙΝΗ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ.

A. Εισαγωγή.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική (ΚΑΠ) αποτελεί την πρώτη ιστορικά πολιτική που διαμορφώθηκε μέσα στα πλαίσια της Ευρωπαϊκής Κοινότητας (ΕΕ).

Η γεωργία με τους πληθυσμούς που απασχολεί και ο εφοδιασμός σε είδη διατροφής αυτών των βιομηχανικά προηγμένων κοινωνιών, αποτελούν έναν από τους τομείς, όπου η οργάνωση μιας κοινής Ευρωπαϊκής πολιτικής απέβη πιο αναγκαία.

Κι αν κανείς συλλάβει το πρόβλημα μακροπρόθεσμα, μπορεί να σκεφτεί πως ενώ στις μέρες μας υπάρχουν μεγάλες περιοχές πείνας στον κόσμο, θα προστεθούν τον επόμενο αιώνα, σαν αποτέλεσμα μιας

αλόγιστης δημογραφικής έκρηξης, χωρίς να προβλέπεται καμιά ούτε κατά προσέγγιση, αντίστοιχη αύξηση της παραγωγής τροφίμων.

Την προσπάθεια για την επέκταση της παραγωγής προϊόντων οι αγρότες δεν μπορούν να την αναλάβουν, αν δεν τους εξασφαλιστεί η διάθεσή τους σε ένα βέβαιο και οργανωμένο σύστημα αγορών και σε τιμές ικανοποιητικές.

Αυτή η ισορροπία και η εξασφάλιση δεν θα μπορούσε ποτέ να επιτευχθεί για τους αγρότες μέσα στα στενά όρια κάθε χώρας ξεχωριστά. Κι αυτό γιατί προϋποθέτει μεγέθη δαπανών για στήριξη τιμών, απόσυρση και καταστροφή πλεονασμάτων, επιδότηση εξαγωγών, βελτίωση των διαρθρώσεων παραγωγής και εμπορίας που ξεπερνούν τις οικονομικές δυνατότητες οποιασδήποτε χώρας.

Μια διαρκής και υγιής ισορροπία παραγωγής και διάθεσης δεν μπορεί να αποκατασταθεί παρά μόνο μέσα σε μια ενοποιημένη Ευρωπαϊκή αγορά, που διαθέτει αρκετούς πόρους για να τη στηρίξει.

B. Η συμμετοχή των συνεταιρισμών στην διαμόρφωση και εφαρμογή της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Η εφαρμογή μιας κοινής αγροτικής πολιτικής από δώδεκα (12) Ευρωπαϊκές χώρες ήταν επόμενο να επιφέρει σοβαρές αλλαγές στους παραδοσιακούς φορείς της αγροτικής πολιτικής. Όπως ήταν φυσικό επηρεάστηκε ο ρόλος των συνεταιριστικών οργανώσεων, αλλά και των αγροτών που είναι μέλη τους.

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί απόκτησαν στις χώρες, που σήμερα είναι μέλη της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, μια μεγάλη οικονομική δύναμη, με την απεριόριστη υποστήριξη των κρατών τους. Τα ποσοστά που καλύπτουν οι δραστηριότητες τους στην παραγωγή, μεταποίηση και εμπορία των αγροτικών προϊόντων φτάνουν σε πολύ υψηλά επίπεδα μέχρι και του 100% σε ορισμένα προϊόντα.

Οι καινούριες συνθήκες που διαμόρφωσε η Κοινή Αγορά με τα 260 εκατομμύρια των κατοίκων της και με τη γνωστή υψηλή εισοδηματική τους στάθμη, εξαπέλυσε ένα αυθόρμητο κύμα συγκέντρωσης των συνεταιριστικών οργανισμών σε μεγαλύτερες μονάδες, που να μπορούν να σταθούν ανταγωνιστικά και να επωφεληθούν από τα πλεονεκτήματα της μεγάλης αυτής αγοράς.

Οι γεωργικοί συνεταιρισμοί προσφέρουν το πιο αποτελεσματικό και λιγότερο δαπανηρό μέσο για να επιτευχθούν οι επιδιωκόμενοι σκοποί.

1. Αρχικά, λοιπόν στοχεύουν στη λειτουργία των αγορών και τη στήριξη των τιμών. Η ανώτατη τιμή που ορίζει η κοινότητα δεν είναι εγγυημένη, αλλά αποτελεί ένα στόχο που μπορεί να επιτευχθεί και να

ξεπεραστεί, αν γίνουν οι σωστοί εμπορικοί χειρισμοί. Για παράδειγμα, στο σιτάρι, όπου οι συνεταιρισμοί διαχειρίζονται ένα μεγάλο μέρος της παραγωγής για λογαριασμό των μελών τους (στη Γαλλία το 70%), το αποθηκεύουν στα σιλό τους και το διαθέτουν βαθμιαία στο εσωτερικό ή το εξωτερικό, χωρίς να πιέζουν την αγορά εξισορροπώντας έτσι κάθε φορά την προσφορά με τη ζήτηση. Εκεί οι συνεταιρισμένοι αγρότες επιτυγχάνουν την ανώτατη τιμή.

Όπου οι αγρότες δεν είναι συνεταιρισμένοι σε μεγάλο βαθμό ή δεν διαθέτουν την αναγκαία υποδομή (σιλό, αποθήκες), η έλλειψη ισορροπίας της αγοράς λειτουργεί σε βάρος τους. Κάτω από την πίεση που ασκούν επάνω τους τα οργανωμένα συμφέροντα, υποχρεώνονται να πουλήσουν στις αλευροβιομηχανίες ή στο εμπόριο ή να παραδώσουν στην κοινοτική παρέμβαση, μόνο όμως στην κατώτατη τιμή, που λέγεται τιμή παρέμβασης. Η διαφορά είναι σημαντική, δηλαδή 8-10%. Έτσι διαπιστώνεται το αξίωμα πως η πολιτική της οργάνωσης των αγορών για να αποδώσει, πρέπει να στηρίζεται στην ενίσχυση των συνεταιριστικών οργανισμών εμπορίας ή μεταποίησης, που ελέγχεται από τους παραγωγούς.

2. Η στενή συσχέτιση της πολιτικής της διάρθρωσης της παραγωγής και της λειτουργίας της αγοράς μπορεί να εξασφαλιστεί σε μεγαλύτερη κλίμακα μέσω των συνεταιρισμών. Η πολιτική αυτή παίρνει μέσα στην κοινότητα μια σημαντική εξέλιξη με την εμφάνιση της ιδέας « της συνολικής ανάπτυξης » της εκμετάλλευσης.

Η οδηγία αρ.159 του 1972, προβλέπει τις ενισχύσεις που δίνονται στις εκμεταλλεύσεις εκείνες που εφαρμόζουν τα προγράμματα ανάπτυξης. Το άρθρο 12 αναγνωρίζει την ανάγκη χορήγησης βοήθειας προς τους συνεταιρισμούς των παραγωγών, που επιδιώκουν την ορθολογική χρήση των επενδύσεων και προωθούν τις κοινές δραστηριότητες. Οι εγκρίσεις ενίσχυσης συνοδεύονται με την υπόδειξη προς τον παραγωγό να ενταχθεί σε ένα συνεταιρισμό εμπορίας που να αναλαμβάνει να διαθέτει την αυξημένη παραγωγή του, που θα προκύψει από την ανάπτυξη της εκμετάλλευσής του. Αυτό αποτελεί μια σπουδαία εξέλιξη, γιατί έτσι συνδέονται επίσημα η αναδιάρθρωση της παραγωγής με την εμπορία, το προϊόν με την αγορά και αυτό μέσω του συνεταιρισμού.

3. Ο 355 1977 κανονισμός της κοινότητας προβλέπει την οικονομική ενίσχυση από το Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων της Κοινότητας, προγραμμάτων και έργων υποδομής, που προωθούν οι συνεταιρισμοί, με σκοπό την ανάπτυξη, ορθολογική επεξεργασία και εμπορία γεωργικών προϊόντων και που εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των

παραγωγών στα οικονομικά οφέλη, που προκύπτουν από τις νέες αυτές επενδύσεις.

Ακόμα οι συνεταιριστικές οργανώσεις είναι οι μόνες, που δικαιούνται να κάνουν συμφωνίες μεταξύ τους για θέματα τιμών, λειτουργίας αγορών, εμπορικής συνεργασίας κ.λ.π., που απαγορεύονται στις κερδοσκοπικές επιχειρήσεις βάσει των αυστηρών αντιμονοπωλιακών διατάξεων της Ευρωπαϊκής Κοινότητας.

4. Η Κοινότητα αναγνωρίζει ότι οι συνεταιρισμοί εκπίπτουν και στην κατηγορία των ομάδων παραγωγών που προβλέπει η κοινοτική νομοθεσία. Οι ομάδες αυτές έχουν σαν σκοπό την από κοινού προσαρμογή της παραγωγής στις απαιτήσεις της αγοράς και τα μέλη τους είναι υποχρεωμένα να εμπορεύονται μέσω της ομάδας, το σύνολο του προϊόντος ή των προϊόντων, για τα οποία έγιναν μέλη της ομάδας, τουλάχιστον για τρία (3) χρόνια. Η ομάδα μπορεί να αποσύρει από την αγορά, υπό ορισμένους όρους, πλεονασματικές ποσότητες.

Οι ομάδες αυτές παίρνουν μια πρώτη βοήθεια για έξοδα πρώτης εγκατάστασης, ίση προς το 3%, 2% και 1% αντίστοιχα για τον 1^ο, 2^ο και 3^ο χρόνο, της αξίας των προϊόντων που διακινούν. Δίνονται επίσης σε αυτές δάνεια για επενδύσεις με επιδοτημένα επιτόκια.

Επίσης οι κοινοτικοί κανονισμοί ποιότητας και τυποποίησης δίνουν δυνατότητες ευκολότερης εφαρμογής μέσα από τέτοιου είδους οργανώσεις, παρά από μεμονωμένους παραγωγούς.

ΑΣΤΙΚΟΙ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΙ

I. ΒΑΣΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ.

Αστικός συνεταιρισμός είναι μια εκούσια ένωση προσώπων με οικονομικό σκοπό, η οποία χωρίς να αναπτύσσει δραστηριότητες αγροτικής οικονομίας, αποβλέπει ιδίως με την συνεργασία των μελών του στην οικονομική, κοινωνική πολιτιστική ανάπτυξη των μελών του και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους γενικά μέσα σε μια επιχείρηση (άρθρο 1 Ν. 1667/86).

Επιπλέον ο συνεταιρισμός έχει νομική προσωπικότητα και αποκτά εμπορική ιδιότητα κατά το τυπικό κριτήριο (άρθρο 1 παράγραφος 7 του Ν. 1677/86)

II. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ.

A. Διακρίσεις.

Ανάλογα με τον σκοπό τους οι συνεταιρισμοί διακρίνονται σε παραγωγικοί, καταναλωτικοί, προμηθευτικοί, πιστωτικοί, οικοδομικοί, μεταφορικοί και τουριστικοί (αν και η τελευταία αυτή μορφή συνήθως ανήκει στην κατηγορία των αγροτικών συνεταιρισμών).

B. Δραστηριότητες.

Στις δραστηριότητες των συνεταιρισμών περιλαμβάνονται:

1. Η κοινή οργάνωση παραγωγής.
2. Η προμήθεια αγαθών για την κάλυψη επαγγελματικών βιοτικών και άλλων αναγκών των μελών τους.
3. Η παροχή στα μέλη τεχνικής ή οργανωτικής βοήθειας για την αύξηση ή τη βελτίωση της παραγωγής τους.
4. Η μεταποίηση ή η διάθεση των προϊόντων των μελών τους.
5. Η παροχή δανείων, εγγυήσεων, ασφαλειών ή άλλων οικοδομικών διευκολύνσεων στα μέλη τους.

6. Η επαγγελματική, συνεταιριστική και πολιτιστική εκπαίδευση.
7. Η ικανοποίηση κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών.

III. ΣΥΣΤΑΣΗ.

A. Γενικά.

Για τη σύσταση του συνεταιρισμού απαιτείται:

1. Σύνταξη καταστατικού που υπογράφεται από δέκα πέντε (15) τουλάχιστον πρόσωπα. Αν πρόκειται για καταναλωτικό συνεταιρισμό υπογράφεται από εκατό (100) τουλάχιστον πρόσωπα. Το καταστατικό πρέπει να περιέχει τα ακόλουθα στοιχεία:

- α) Την επωνυμία, την έδρα και το σκοπό του συνεταιρισμού.
- β) Το ονοματεπώνυμο ή την επωνυμία και τη διεύθυνση των ιδρυτικών μελών.
- γ) Τους όρους εισόδου και εξόδου των μελών.
- δ) Την έκταση της ευθύνης των συνεταίρων.
- ε) Το ύψος της συνεταιριστικής μερίδας.
- στ) Τον ορισμό προσωρινής διοικητικής επιτροπής που θα μεριμνήσει για την έγκρισή του και τη σύγκληση της πρώτης Γενικής Συνέλευσης για ανάδειξη των οργάνων διοίκησης του συνεταιρισμού.

2. Καταχώρηση του καταστατικού στο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός.

B. Μέλη.

Μέλη του συνεταιρισμού μπορούν να γίνουν ενήλικοι, εφόσον δεν τελούν υπό απαγόρευση ή δικαστική αντίληψη και συγκεντρώσουν τις προϋποθέσεις του καταστατικού. Δήμοι, κοινότητες ή άλλα νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού Δικαίου μπορούν να γίνουν μέλη συνεταιρισμού αν το προβλέπει το καταστατικό. Δεν μπορεί να γίνει μέλος συνεταιρισμού όποιος μετέχει σε άλλο συνεταιρισμό, που έχει την ίδια έδρα και τον ίδιο σκοπό.

Για να γίνει κάποιος μέλος του συνεταιρισμού μετά τη σύστασή του, απαιτείται να υποβάλλει, σύμφωνα με τους όρους του καταστατικού, γραπτή αίτηση προς το Διοικητικό Συμβούλιο, που αποφασίζει για την αποδοχή ή μη της αίτησης. Η εγγραφή των νέων μελών εγκρίνεται από

την επόμενη Γενική Συνέλευση, αλλά η ιδιότητα του μέλους αποκτάται από την απόφαση αποδοχής της αίτησης από το Διοικητικό Συμβούλιο.

Ο συνέταιρος μπορεί να αποχωρήσει από το συνεταιρισμό με γραπτή δήλωσή του που υποβάλλεται στο Διοικητικό Συμβούλιο τρεις (3) μήνες τουλάχιστον από το τέλος της οικονομικής χρήσης.

Ο συνέταιρος μπορεί να αποκλειστεί από το συνεταιρισμό, με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης στις περιπτώσεις που προβάλλει το καταστατικό ή αν από παράβαση των υποχρεώσεών του, βλάπτονται τα συμφέροντα του συνεταιρισμού.

Γ. Συνεταιριστικές μερίδες.

Κάθε συνέταιρος εγγράφεται για μια υποχρεωτική συνεταιριστική μερίδα, που καθορίζεται από το καταστατικό. Αν το καταστατικό δεν ορίζει κάτι το διαφορετικό, η εισφορά της συνεταιριστικής μερίδας γίνεται μέσα σε ένα μήνα από την καταχώρηση του συνεταιρισμού ή από την εγγραφή του συνεταίρου.

Η συνεταιριστική μερίδα είναι αδιαίρετη και ίση για τους συνεταίρους ή σε τρίτο αλλά με τη συναίνεση του Διοικητικού Συμβουλίου και δεν υπόκειται σε κατάσχεση για χρέη σε τρίτους. Επίσης η συνεταιριστική μερίδα δεν κληρονομείται, ούτε κληροδοτείται, εκτός αν ορίζει κάτι διαφορετικό το καταστατικό.

IV. ΔΙΟΙΚΗΣΗ.

A. Τα όργανα του συνεταιρισμού.

Τα όργανα που διοικούν τον αστικό συνεταιρισμό είναι η Γενική Συνέλευση και το Διοικητικό Συμβούλιο, καθώς και το Εποπτικό Συμβούλιο, για τα οποία ισχύουν σε γενικές γραμμές και κατά αναλογία όσα έχουν αναφερθεί προηγουμένως για τα όργανα των αγροτικών συνεταιρισμών.

Πιο αναλυτικά έχουμε:

1. Γενική Συνέλευση: Η Γενική Συνέλευση του συνεταιρισμού απαρτίζεται από όλα τα μέλη του, που συνέρχονται σε τακτική συνεδρίαση μία φορά το χρόνο και σε έκτακτη συνεδρίαση όποτε τη συγκαλέσει το Διοικητικό Συμβούλιο ή όταν το ζητήσει το Εποπτικό Συμβούλιο ή το 1/10 των μελών, αλλά όχι λιγότερα από τρία.

Η Γενική Συνέλευση είναι το ανώτατο όργανο και αποφασίζει για όλα τα θέματα του συνεταιρισμού και έχει στην αποκλειστική αρμοδιότητά της σημαντικά θέματα, όπως είναι η τροποποίηση του καταστατικού, η συγχώνευση, η παράταση της διάρκειας, η διάλυση ή αναβίωση του συνεταιρισμού.

2. Διοικητικό Συμβούλιο: Το Διοικητικό Συμβούλιο αποτελείται από πέντε (5) τουλάχιστον μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Αν στο συνεταιρισμό εργάζονται περισσότερο από είκοσι (20) μη μέλη του συνεταιρισμού ή αν το προβλέπει το καταστατικό, το ένα τουλάχιστον από τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εκλέγεται από τους εργαζόμενους αυτούς.

Η διάρκεια της θητείας του Διοικητικού Συμβουλίου είναι δύο (2) έτη. Το Διοικητικό Συμβούλιο συνέρχεται σε τακτική συνεδρίαση τουλάχιστον μία φορά το μήνα και σε έκτακτη όταν το συγκαλέσει ο Πρόεδρος ή το ζητήσει το 1/3 των μελών αλλά όχι λιγότερα από δύο (2) μέλη.

Το Διοικητικό Συμβούλιο διοικεί και εκπροσωπεί το συνεταιρισμό, σύμφωνα με τις διατάξεις του καταστατικού.

3. Εποπτικό Συμβούλιο: Το Εποπτικό Συμβούλιο αποτελείται από τρία (3) τουλάχιστον μέλη που εκλέγονται από τη Γενική Συνέλευση. Το ίδιο πρόσωπο δεν μπορεί να μετέχει και στο Διοικητικό και στο Εποπτικό Συμβούλιο. Αν τα μέλη του συνεταιρισμού είναι λιγότερα από είκοσι πέντε (25) δεν απαιτείται η εκλογή Εποπτικού Συμβουλίου, εκτός αν ορίζει διαφορετικά το καταστατικό, οπότε ο ελάχιστος αριθμός των μελών μπορεί να είναι και δύο(2).

Το Εποπτικό Συμβούλιο ελέγχει τις πράξεις του Διοικητικού Συμβουλίου και την τήρηση των διατάξεων του νόμου, του καταστατικού και των αποφάσεων της Γενικής Συνέλευσης.

B. Διάθεση κερδών.

Στο τέλος της διαχειριστικής χρήσης το Διοικητικό Συμβούλιο συντάσσει τον Ισολογισμό και το λογαριασμό αποτελεσμάτων χρήσης και τους υποβάλλει στην τακτική Γενική Συνέλευση για έγκριση.

Τα καθαρά κέρδη του συνεταιρισμού διατίθενται για το σχηματισμό τακτικών, εκτάκτων ή ειδικών αποθεματικών και για τη διανομή στους συνεταιίρους. Για το σχηματισμό τακτικού αποθεματικού παρακρατείται τουλάχιστον το ένα τις εκατό των καθαρών κερδών της χρήσης. Η παρακράτηση δεν είναι υποχρεωτική, όταν το ύψος του αποθεματικού έχει εξισωθεί με την συνολική αξία των συνεταιριστικών

μερίδων. Η Γενική Συνέλευση μπορεί να αποφασίζει για το σχηματισμό ειδικών και εκτάκτων αποθεματικών διανέμεται στους συνεταίρους.

Γ. Βιβλία.

Ο συνεταιρισμός, εκτός από τα βιβλία που προβλέπει η φορολογική νομοθεσία τηρεί και τα ακόλουθα:

1. Βιβλία μητρώου των μελών στο οποίο καταχωρούνται με χρονολογική σειρά η ημερομηνία εγγραφής, το ονοματεπώνυμο, το πατρώνυμο, η διεύθυνση κατοικίας, ο αριθμός των μεριδίων και η αξία τους, καθώς και η χρονολογία τυχόν διαγραφής των μελών.
2. Βιβλίο πρακτικών της Γενικής Συνέλευσης.
3. Βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου.
4. Βιβλίο πρακτικών συνεδριάσεων του Εποπτικού Συμβουλίου.

Τα βιβλία αυτά θεωρούνται πριν από τη χρήση τους από τον Ειρηνοδίκη στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός. Το καταστατικό μπορεί να προβλέπει την τήρηση και άλλων βιβλίων.

V. ΛΥΣΗ.

A. Λόγοι λύσης του αστικού συνεταιρισμού.

Ο αστικός συνεταιρισμός διαλύεται στις εξής περιπτώσεις:

1. Αν τα μέλη του μειωθούν κάτω από δέκα (10) ή κάτω από εξήντα πέντε (65), όταν πρόκειται για καταναλωτικούς συνεταιρισμούς.
2. Όταν λήξει ο χρόνος διάρκειάς του, που ορίζει το καταστατικό και δεν αποφασίστηκε η παράτασή του από τη Γενική Συνέλευση.
3. Αν αποφασίσει η Γενική Συνέλευση.
4. Αν κηρυχθεί ο συνεταιρισμός σε πτώχευση.

VI. ΕΚΚΑΘΑΡΙΣΗ.

Η διάλυση καταχωρείται στο μητρώο συνεταιρισμών του Ειρηνοδικείου στην περιφέρεια του οποίου εδρεύει ο συνεταιρισμός. Ακολουθεί η εκκαθάριση που διενεργείται από το Εποπτικό Συμβούλιο, εκτός αν το καταστατικό προβλέπει διορισμό ειδικών εκκαθαριστών και

για την οποία ισχύουν αντίστοιχα με αυτά που αναφέρθηκαν για την εκκαθάριση των αγροτικών συνεταιρισμών.

VII. ΕΝΩΣΕΙΣ – ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΕΣ.

Πέντε (5) τουλάχιστον αστικοί συνεταιρισμοί που έχουν την έδρα τους στον ίδιο νομό μπορούν να συστήσουν ένωση συνεταιρισμών με σκοπό το συντονισμό και την προώθηση των δραστηριοτήτων των συνεταιρισμών αυτών του νομού. Οι κλαδικοί συνεταιρισμοί όλης της χώρας μπορούν να συστήσουν την αντίστοιχη ομοσπονδία συνεταιρισμών επίσης, για τον συντονισμό και την προώθηση των δραστηριοτήτων τους.

Οι ομοσπονδίες των κλαδικών συνεταιρισμών και οι ενώσεις των συνεταιρισμών όλης της χώρας, μπορούν να συστήσουν την Συνομοσπονδία των Συνεταιρισμών της Ελλάδος για τον συντονισμό πλέον και την γενικότερη εκπροσώπηση του συνεταιριστικού κινήματος της χώρας.

Η μέριμνα για την ανάπτυξη των συνεταιρισμών καθώς και η εποπτεία τους ανήκει στον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Αλίκη Κιάντου – Παμπούκη, «Εγχειρίδιον Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα 1995.
2. Ν. Κολοβάς, « Συνεταιριστικά (Ελληνικά και διεθνή) », 1988.
3. Δημ. Θεοφ. Κοσμόπουλος, «Οι αγροτικές Συνεταιριστικές Οργανώσεις Στην Ελλάδα », Αθήνα 1995.
4. Ελευθέριος Φ. Λεβαντής, «Προσωπικές Εταιρίες», Αθήνα 1977.
5. Κ. Μελισσαρόπουλος, «Φορολογική λογιστική ΙΙ (φορολογία εισοδήματος φυσικών και νομικών προσώπων)».
6. Θεοδώρα Παπαδάτου, « Λογιστική Εταιριών ».
7. Παπασπύρου, « Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου », Αθήνα 1989.
8. Αντωνία Πουλάκου – Ευθυμιάτου, «Στοιχεία Εμπορικού Δικαίου», Αθήνα – Κομοτηνή 1991.
9. Νικόλαος Κ. Ροκάς, « Εμπορικές Εταιρίες ».
10. Γρηγόριος Σφακιανός, « Η λογιστική των Εμπορικών Εταιριών », Αθήνα 1991.
11. Γρηγόριος Σφακιανός, « Εμπορικό Δίκαιο », Αθήνα 1994.

